En odåga. Komedi i fyra akter

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

EN ODÅGA.

KOMEDI I FYRA AKTER

AF

FRANS HEDBERG.

Uppförd å Kongl. Dramatiska teatern i Januari 1867

STOCKHOLM. ALBERT BONNIEB8 FÖRLAGPERSONER:

BRUKSPATRON FALK. LEONORA, hans fm i andra giftet. LÖJTNANT EMIL, l THURE, > hans barn i första giftet. FANNY,) BARON STJERNE, Emils vän JÄGMÄSTAR WOLF, l ÖFVERSTINNAN HACKSPETTER, V grannar. PATRON HAFVERBERG, J KYRKOHERDEN KUMLINDER JANSON, inspektor. GUSTAFVA, hans hustru. IDA, deras dotter. NILSSON, gammal smed. KARL, hans son, bruksbokhållare. ANDERSSON, brukspatronens betjent. PIERRE, löjtnantens dito LISETTE, Leonoras kammarjungfru. GÄSTER. BRUKSARBETARE.

Handlingen föregår på brukspatrons jernbruk i Westmanlands bergslag, sommaren 1865.

STOCKHOLM. ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI, 1867.FÖRSTA AKTEN.

Ett enkelt och tarfligt, men tre/ligt rum hos Jan son, med dörrar i fonden och på si . orna. På hoardera sidan om den öppnade fonddörren, ett fönster med hvita gardiner och fullt med blommande krukvexter. Igenom den öppna fonddörren ser man ut öfver ett vackert landskap med en förbiflytande å, och på något afstånd bruksbyggnader, smedjor och verk städer. Till höger nere vid förscenen, ett frukostbord, dukadt för tre; till venster ett fruntimmersarbetsbord för två, och bredvid bordet en spinnrock. Det är på morgonen, och vid ridåns uppgång hör man arbetsklockan ringa till frukost, och ser bruksarbetare och sme der gå forbi utanföre åt olika håll.

Första scenen.

IDA. (sedan) GTJSTAFVA. IDA (sitter spinnande till ven ster och sjunger under arbetet).

Jag vet nog hvem jag tänker på livar stund och dag, Fast aldrig lär jag vännen få — Jag fattig flicka, jag!

Han är så god, så kärleksfull Hvar stund och dag; — Men han är rik, — jag har ej gull Jag fattig flicka, jag!Och fast han vänligt ser på mig Hvar stund och dag, Han söker nog en ann åt sig — Jag fattig flicka, jag!

GUSTAFVA (utanför till hoger). Ida! skynda dig och kom och tag emot karotten!

IDA (som spritter till vid ropet). Strax, mamma lilla! (Skyndar in till höger och kommer strax utmed en karott som hon ställer på bordet.) Det var för väl att karotten kom och gjorde slut på min dumma visa ! (Sätter sig åter att spinna.) Gud vet hvarför den oupphörligt kommer mig i hågen i dag? Nej, så häl skall det låta! (Sjunger.)

"Spinn! spinn Dotter min, I morgon kommer friarn din, Med gullband i håret!"

GUSTAFVA (inkommer från höger). Ser du till pappa, min flicka?

IDA (ser ut genom ett af fönstren i fonden). Nej, inte ännu, mamma!

GUSTAFVA (ställer i ordning på bordet). Hvad gör han då nu som inte kommer? Seså! hvar jag har tankarne i dag, begriper jag inte? Har jag inte nu glömt smöret ! (Ämnar sig ut till höger, men får se Ida som ännu står qvar vid fönstret.) Spinn, flicka ! och stå inte der med händerna i kors!

IDA (förlägen). Ja, mamma! (Sätter sig till spinn rocken.)

GÖUSTAFVA. Fåfäng gå lärer mycket ondt — kom ihåg det! (Man hör ett starkt fräsande från höger.) Se så, nu kokar grytan öfver igen ! det var då märk värdigt! (Skyndar ut till höger.)IDA (spinner och sjunger).

"Dottren spann Tåren rann, Ingen friare kom der fram Förrän nästa året!" — —

Andra scenen.

IDA. THURE (från fonden). GUSTAFVA (titt höger).

THURE (inkommer hastigt, nedsvärtad om ansigte och händer, klädd i mörk blus och dito benkläder, samt med ett lätt förskinn framför sig; han ser sig omkring, blir varse Ida och smyger sig bakom hennes stol, sä gande med djup rost:) Akta dig för sotarmurre, Ida lilla!

IDA (med ett utrop i det hon vill springa upp). Hu !

THURE (slår sin arm om hennes lif och håller henne qvar). Seså, kände du inte igen mig?

IDA. Fy, hvad herr Thure skrämde mig!

THURBE. Herr Thure? Ser jag ut som en herre, jag, tycker du? Säg genast du, eller —

IDA. Nej, det passar sig inte!

THURE. Vill du säga "du", lilla tjurhufvud!

IDA. Nej, släpp mig! jag gör det inte!

THURE. Ja då tar jag en kyss af dig!

IDA (sliter sig lös, leende). Jo pytt också!

THURE (motar henne). Vänta du, lilla trollslända ! jag fångar dig nog!

GUSTAFVA (häftigt inifrån höger). Ida!

IDA (stannar hastigt vid modrens rop). Ja, mamma!

GUSTAFVA (som förut). Du leker väl iute med katten i stället för att spinna, flicka?

IDA (förvirrad). Nej, mamma . . . jag ... (i det samma passar Thure på och tar en kyss af henne).THURE. Ser du att jag fångade dig?

GUSTAFVA (som förut). Jeg skall väl se efter hvad det är för ett fasligt rumor derinne !

THURE (hviskande). Tack, tack min lilla fästmö ! (smyger sig ut.)

Tredje scenem.

IDA. GUSTAFVA.

IDA (sätter sig hastigt vid spinnrocken). Den stygga — stygga Thure!

GUSTAFTA (kommer in från höger). Hvad i Herrans namn gör du, barn?

IDA (mycket brydd). Ingenting . . . mamma . . .

GUSTAFVA. Ja, det ser jag nog . . . men det passar sig inte för en fattig flicka som du ! Har du inte fått rullen full ännu? (går intill henne och ser på spånaden.) Och garnet är ju ojemnt? Hvad vill det säga? Gud trösta mig för dig, en sådan husmor du måtte bli med tiden! (ser på henne och slår ihop händerna.) Men hvad i alla tider har du

på munnen?

IDA (stammande). På ... på munnen ?

GUSTAFVA. Ja, du är ju svart som en sotare !

IDA (afsides, i det hon torkar sig om munnen med sin näsduk). Ack min Gud!

GUSTAFVA. Nå, vill du svara strax, . . . hvarifrån har sotet kommit?

IDA (bedjande). Jo, snälla mamma . . . mamma får inte bli ond . . . men det var så att ... att ...

GUSTAFVA. Nå!

IDA. Att herr Thure . . .

GUSTAFVA. Den odågan! Hvad ville han?

IDA. Jo, han kom utan att jag märkte det, och eå . . . och så ...

GUSTAFVA (otåligt). Nå, så?IDA. Jo, då var det så ... att ... då eå . . .

GUSTAFVA. Svärtade han dig om munnen?

IDA. Ja!

GUSTAFVA. Hvad med ? Med handen ?

IDA. Nej!

GUSTAFVA. Nå, men på hvad sätt gick det till då?

IDA. Jo, ser mamma, det gick så till att ... ja, jag kunde inte hjelpa det . . . för just när jag skulle springa undan, så ropade mamma, och då så ...

GUSTAFVA (strängt). Nå?

IDA (brister ut i gråt). Så kysste han mig!

GUSTAFVA. Såå? Jo, det är just vackert, min kära Ida! Vet du att om jag gjorde rätt, så — så gammal du är, skulle du ha' dig ett slag på örat!

IDA. Men söta mamma, jag rådde inte för det! Han stal kyssen af mig !

GUSTAFVA (ond). Ah, prata inga dumheter! Jag ville se den som skulle stjäla en kyss af mig, om jag inte ville! Men se, hela saken är den att en sådan der ung slinka är i komplott med tjufven, och då är det ingen konst för honom att stjäla! Men i min ungdom var det annat slag, och jag skall säga dig, att när jag var vid din ålder, så ...

Fjerde scenen.

DE FÖRRE. THURE (från fonden}.

THURE (som kommit några ögonblick förut och lyssnat i dörren). Så var du också i komplott med tjufven, mamma Stafva! (skyndar ned, fattar henne om lifvet och svänger om med henne.) Du var nog en vacker flicka du, mamma Stafva, och råkade säkert ut för många tjufvar?

GUSTAFVA. Ja, men dem gaf jag på örat, munsjör odåga! (slår honom lätt på kinden; man ser på hennes sätt under det följande att Thure är hennes guld-gosse.) Tycker han det passar sig att springa och stjäla kyssar utaf flickungen som gick och läste for två år sen? Skäms han inte en smula?

THURE (smeker henne). Jo, mamma Stafva lilla, jag skäms alldeles fasligt ! (vänder till det andra örat.) Git mig nu en på den här sidan också, och låt det sedan vara bra igen!

GUSTAFVA (blidkad, men forsöker hålla i sig). Jaha, det hade jag minsann god lust till!

THURE. Så gör det då! Men jag skall säga dig en sak, mamma Stafva ... du näns inte ! Du tycker nog om den der

odågan Thure, gör du inte det?

GUSTAFVA. Det vore just någonting att tycka om, det! Men hur i all verlden ser han ut, — och hvar har han varit?

THURE. Nere i hammarsmedjan, mamma Stafva ! Men var nu inte ond på mig och Ida längre! ser du inte hur den lilla stackarn sitter der så ledsen som om hon gjort något ondt!

GUSTAFVA. Ja, inte gjorde hon väl någon god gerning heller?

THURE (muntert). Jo, en god kyss kan inte vara någon dålig gerning! Och hvad har en ung flicka fått sin lilla mun för, om inte för att den skall kyssas? Dessutom måtte jag väl få kyssa min fästmö?

IDA (afsides). Hans fästmö!

GUSTAFVA. Prata inte tok, herr Thure! THUBE. Var det inte med din egen tillåtelse, mamma Stafva, som jag kallade henne så när vi båda voro små?

GUSTAFVA. Ja, men nu ä' ni stora! Unga herrn är son till en rik brukspatron, och Ida är dotter till en fattig inspektor, . . . inte passar det tillsammans !

THURE. Jo, det passar mycket bra! Min far började också som en fattig inspektor, och fast han nu har blifvit rik och stor på sig och fått nordstjer-nan på bröstet, så hade han det väl så lagom för nämt om inte din fattiga inspektor vore, mamma Stafva! Det är ju han som sköter hela bruket, me dan pappa reser utrikes till alla möjliga brunnar och bad, för att göra sin koketta fru till viljes!

GUSTAFVA. Thure . . . käraste min gosse! inte får man tala så der om far och mor!

THURE. Hvarför inte, när det är sannt ! Dess utom är hon inte min mor, Gud ske lof, och jag säger rent ut att jag inte kan tåla henne, derför att hon gör min gamla, hederliga far till en narrkåpa! Nå ja, hon tål då inte mig heller, så kan det vara qvitt !

IDA (som repat mod). Men herr Thure gör henne säkert orätt.

THURE. Säg inte herr Thure mera, annars kys ser jag dig en gång till, och det just i mamma Stafvas egen närvaro!

GUSTAFVA. Ja, understå sig han, munsjör näsvis! Ida gör som jag befallt henne . . . det passar sig inte att säga du åt unga herrn längre.

THURE (med komisk vrede). Men, ä' ni då allde les besatta? Ser jag ut som en herre, frågar jag ännu en gång? Bär jag mig åt som en herre? — tänker jag nånsin bli' någon herre? Nej, och hundra gånger nej! (får se frukostbordet och tar sig en smörgås.) Nå det var skönt! jag fick aptit nere i smedjan! (äter.) Vet ni hvad jag är för slags herre, jag! Jo, en kuggad student, det är jag! Vet du hvad det vill säga, Ida lilla?

IDA. Nej, Thure!

THURE. Nå det var rätt! nu fattas det bara det der lilla, trefliga "du"! — Hvad du alltid har för ett rart bröd, mamma Stafva! Sådant bröd får man leta efter uppe hos oss!

GUSTAFVA (smickrad, skär en ny skifva). Spektakelmakare! han säger så bara!THURE. Nej, mamma Stafva! du är en krona! Ser du, sådant bröd vill jag också ha' i mitt hus, och derför gifter jag mig med den som du lärt konsten åt! (till Ida och Gustafva ömsom) Jo du, en kuggad student, det är en sådan der trindskalle som inte kan fa några kunskaper i hufvudet på sig, om man också ville bulta in dem med slägga; en kuggad student är en sådan som gäspar vid boken och tiger vid tenta men, — med ett ord: som duger till ingenting! Och ändå vill pappa prompt att jag ekal! läsa, — att jag skall bli läkare. Så gerna kunde han be' mig att ta' ned månen ! Jag har inte något läshufvud — jag vill inte bli någon bokmal ! Jag har ett pär dugtiga armar, och dermed punkt! Men man läser inte med armarne, lika litet som man hugger ved med hufvudet — det har jag nog sett, jag som legat fyra terminer i Upsala, och blifvit kuggad tre gånger!

GUSTAFVA. Men hvad har han då gjort på hela tiden deruppe!

THURE. Satt af med pappas pengar, mutter lilla! Rumlat, slagit käglor, varit en rigtig vildbasare: med ett ord sagdt!

GUSTAFVA. Men det är ju alldeles fasligt!

THURE. Ja ser du, mamma Stafva! f-ådant duga armarne till! Men inte är det mitt fel? Hrarför skickade pappa dit mig? Jag gret, jag bad honom så varmt . . . jag ville göra allt utom att läsa, — men när det inte hjelpte så blef jag rasande, jag föresatte mig att sätta hårdt emot hårdt, och det gjorde jag också! Ser du, sådan är jag! Med ett godt ord kan man få mig att gå igenom elden, — med pock får man mig icke ur fläcken!

GUSTAFVA. Ja gudnås, han har då alltid varit en vettvilling!

THURE (bittert). Ja hvarför? Derför att ingen menniska varit god emot mig — utom du, din gubbe och lilla Ida! Ni ha' varit mera mina föräldrar ände der oppe — som bara ä' fåfänga och högfärdiga! Far min har aldrig tålt mig — derför att min födelse kostade min mor lifvet. Rådde jag för det, jag? Min stjufmor tål mig ännu mindre än han — derför att hon märkt att jag vet hvad hon går för ! De anse mig för en utbörding, och när de få se skymten af min fina bror som kommer insnörd i sin granna husaruni form och läspar och säger ä i stället för a, och tvät tar sig i Eau de Cologne och skryter af 8'na bror skålar med grefvar och baroner, som han går i borgen för, och som pappa får betala procent <rlånen åt, — så är det som om jag aldrig funnes till! Men ser du, det skrattar jag åt — fast jag hade lust att gråta ibland!

IDA (stiger opp och går till honom). Stackars Thure!

GUSTAFVA. Ja, du har rätt, barn ! Stackars Thure, som blifvit få bitter och elak i sitthjerta! Gud tröste mig för honom!

THURE (häftigt i det han fattar deras händer). Ja, jag vet att jag är elak, bitter — oduglig . . . men det är någonting inom mig som säger att jag kunde vara annorlunda, om de mina ville! Ser du, mamma Stafva, man lockar inte fram blommor genom att kasta sten på vexten som skall bära dem! När jag är hos er, känner jag mig lugn och nöjd, och vet du mamm;» Stafva, jag önskar så ofta att du vore min verkliga mor . . . fast jag inte vill att Ida skall vara min syster, dertill håller jag alldeles för mycket af henne! (sluter dem intill sig.)

GUSTAPVA (söker dölja sin rörelse). Seså då ... Thure!... skrynkla inte till mig, dpt säger jag ho nom! (barskt till Ida) Vill du ge' dig af till spinn rocken, Ida?

THURE (leende i det han håller dem qvar). Nej, JBg släpper rr inte! Ni ä' mina goda tomtar ni båda! Och niir ni vet att jag inte har någon annan än eri hela vida verlden, så gå ni inte ifrån mig? Inte sannt, ni stanna nog qvar hos odågan Thure? GUSTAFVA (torkar sig i ögonen med förklädet). Väl signade pojke! han gör då med en rakt som han vill!

Femte scenen.

DE FÖRRE. JANSON (från fonden).

JANSON (gladt). Morgens, mor lilla! (förvånad vid åsynen af gruppen.) Hvad tusan nu? Ges här tablåer på morgonqvisten?

GUSTAFVA (något brydd, i det hon gör sig los från Thures omfamning och går emot sin man). Ahja, det är ju den här odågan Thure, som . . .

JANSON (muntert). Som klappar om er, ja! Jag ser nog det! (till Thure) Anfäkta dig, junker ! kollrar du bort gumman och dotter min för mig, så skall här bli' annat af!

THURBE (skakar hans hand). Var lugn, pappa Jan son! — Du är ändå en förståndig karl, du, som inte säger herre åt mig som de andra!

JANSON (skrattande). Nej ! sådana der herrar går det tretton på dussinet! — Och när vi ä' så här för oss sjelfva,

så säger jag som jag är van sedan gammalt!

THURE. Ja, det skall du alltid göra!

JANSON. Nej håken heller! . . . Men vill inte Thure ta' sig en frukostbit med?

THURE. Tack, hvarför inte!

JANSON. Sätt fram en tallrik till, du Ida! Seså der ja! nu slå vi oss ner! (de sätta sig kring bordet, efter en tyst bordsbön.) " Willst du en snapsen habsen ?" (slår i.) Jag har varit uppe sen fyra i morse, så mig skall den smaka! (till Gustafva som ännu inte satt sig) Skilj du Thure och Ida åt, min gumma ! annars får väl inte flickan vara i fred för honom!GUSTAFVA. Ja, det har du rätt i, gubben min ! (/sätter sig emellan Thure och Ida.) Hör Thure lilla, nu ska' han smaka på min inlagda sill ! Den är god !

THURE. Liksom allt hvad du har, mamma Stafva ! (hon lägger for honom.) Men hör du, pappa Janson, hvarför kan du inte alltid säga du åt mig som nu?

JANSON. Nej, det skall väl finnas hut i bin håle också! När nådig frun eller patron hör'et, så går det inte an ! (skrattande) Då kunde jag mista tjensten !

THURE. Nådig frun ? Jo, det är en skön nåd ! Snäsiga frun borde hon heta, tycker jag!

JANSON (allvarligt). Hör nu Thure, tänk han på fjerde budet!... Föräldrar må vara hurudana de vilja, men inte är det barnen som ska' fälla domen öfver dem. Och vill han föra sådant der prat, så håll inne med det här åtminstone, — min flickunge får inte höra't!

THURE. Det är sannt ! Tyck inte illavara, pappa Janson! . . . man pratar först och tänker sen' ibland.

JANSON. Jojo, det är så det! Hvar har du öl stånkan, mor?

GUSTAFVA. Se der! den glömde jag... det var den der välsignade Thures fel ... (vill stiga upp.)

IDA. Sitt du, mamma . . . jag springer ut efter den, jag! (skyndar ut till hoger.)

THURE (vill efter). Jag skall hjelpa dig, Ida lilla!

GUSTAFVA (håller honom qvar). Åh, det behöfs inte! . . . hon hjelper sig nog sjelf!

JANSON (skrattande). Fick du fikon, Zacharias? Nenej, junker! gumman är gammal! Hon minns nog hur det var i vår ungdom . . . och hur lätt det var att bli' af med- en kyss eller par!

GUSTAFVA (kort). Åh, du pratar!

THURE (triumferande). Ser du det, mamma Stafva! Och nyss höll du ett sånt. fasligt väsen, när jag stal en kyss af Ida!JANSON (afsides). Såå?... anfäkta det! (högt) Jaha, det låter du bli, junker! annars blir det jag som håller vasen!

THURE (ifrigt). Men, då hon är min fästmö . . . då jag aldrig tänker fästa mig vid någon annan . . .

JANSON (ser åt höger). Seså! tyst med språket . . . der ha' vi henne!

IDA (med en stor ölstånka från höger). Se här, pappa lilla! friskt ur källaren!

JANSON. Det var snällt, min flicka! Drick far din till nu! (Ida dricker.) Dricker hon som en höna! (tar stånkan och håller den på. rak arm) Så här skall det gå till! (dricker länge och djupt.) Man skall gå till botten med saken! Eller hvad sa' du, Thure? (räcker honom stånkan)

THURE. Bätt, pappa Janson! så gjorde kämparne fordom! (räcker Gustafva stånkan.) Men nu ska' mam ma Stafva dricka mig till, annars förtär jag inte en droppa!

GCSTAFVA (smickrad). Tycker han det? Jag blir yr . . .

JANSON. Ser du så hon myser på mund? Hon vill nog ha, he he he ! Artighet ä' aldrig bortkastad på qvinfolk, hur gamla de än må vara . . . Nå, drick nu, gumman min!

GUSTAFVA. Ja, efter du ber mig så . . . (dricker litet, och lemnar stånkan åt Thure.) Det var fasligt hvad den brygden blef stark!

JANSON. Joho! den sätter merg i benen! Eller hur, Thure . . . smakar det?

THURE (som druckit, vänder upp och ned på stån kan, och profvar på nageln att ingenting finns qvar.) Der ser du svaret, pappa Janson!

JANSON. Anfäkta det, du har godt fall, märker jag! Se så der ja... nu var detgjordt! (medknäppta händer) Gud ske lof för det här målet, och må ingen sakna sitt dagliga bröd!GUSTAFVA (likaså). Ja, Gud gifve det! — (en li ten paus, hvarunder alla stiga upp) Men ni åt ju rakt ingenting af alltsammans!

JANSON. Jo mpn gjorde jag så . . . och vill nu Ida ge mig gamla sjöskumspipan, så ska' jag må som en prins på en knapp halftimma!

IDA. Strax, pappa! (Går in till venster).

THURE (för sig, i det han följer henne med ögo nen). Hon är som en liten elfva! så lätt och så tyst! Hvad hon passar bra till det här hemmet!

JANSON (som under tiden tackat sin hustru med en hjertlig kyss, sakta till henne'). Hör du mor, tag flickan med dig ut litet, jag har någonting att språka med Thure om!

GUSTAFVA (likaså) Ja, gubben min ! Men du är väl inte för sträng mot den stackars gossen? JANSON. Tycker du det? Vi ska' bara tala litet förstånd!

IDA (från venster med tänd pipa, röker upp den och hostar). Se här, pappa lilla!

JANSON. Tack, min flicka! (kysser henne på pan nan.) Och så tar du eld, fast det smakar så illa! IDA (ser honom i ögat). Det smakar bra, när det är för dig, pappa!

JANSON (röker liäftigt för att dölja att han blir rörd). Tack, barn!

GUSTAFVA (som under tiden dukat af). Kom nu, Ida, och flytta med dig spinnrocken ut i köket — för annars blir det väl ingenting gjort igen ! —

IHURE. Men, mamma Stafva . . .

GUSTAFVA (kort). Det blir som jag sagt! Hjelp mig först med bordet, Ida. Och så går du efter spinn rocken!

IDA. Ja, mamma! (de bära ut bordet till höger.)

THURE (för sig). Gumman är alldeles för sträng!JANSON (som satt sig att röka titt venster). Hå, hvad det smakar att få sig en pipa på maten!

THURE (i det han tar spinnrocken). Jag hjelper henne med rocken, gumman må säga hvad hon vill! (ämnar bära ut den till höger, men mötes strax innanför dörren af Ida som tar den af honom.)

IDA (sakta). Tack, snälla Thure!

THURE (trycker hennes hand i det han lemnar henne spinnrocken). Min älskade, lilla fästmö' ! (Janson tittar dit, Ida märker det och blir förlägen samt skyndar sig hastigt att ta emot rocken).

JANSON (barskt). Hvad är det?

IDA (mycket brydd). Ingenting, pappa lilla! (skyndar ut till höger).

THURE (för sig, förtjust) Hon tryckte min hand tillbaka!

Sjette scenen.

JANSON. THURE.

JANSON (för sig). Vi få lof att ha den der saken på det klara! (högt) Hör du Thure!

THURE. Ja, hvad vill du, pappa Janson?

JANSON. Kom hit och sätt dip, så få vi språka litet om saker och ting! Jag har ännu en tjugo minuter på mig!

THURE (sätter sig). Nå, hvad ska' vi språka om?

JANSON. Om dig sjelf, tänkte jag.

THURE (leende). Det var ett dåligt samtalsämne.

JANSON. Gå inte med håfven, Thure!

THURE. Nej, det är mitt allvar! Tror du inte jag vet att jag är en stackare, en odåga, som ingen ting kan och ingenting vet?

JANSON. Erkänner du det, så är det ingen fara med dig! De farligaste odågorna ä1 de som tro sig duga till något!THURE. Ja, hvad säger du om att det tror jag också att jag gör, om jag bara kom på rätt plats. Men ser du, det finns väl ingen som varit så malpla cerad som jag i hela mitt lif! Ett barns forsta och naturligaste plats är vid modersbröstet — jag lades till en fremmande qvinnas — och så har det gått hela vägen! När jag som bäst behöfde ett hem, så satte far min mig i pension hos en prest der jag fick lära att svälta, ljuga och vara lat! När jag kom derifrån hade far min gift om sig med en qvinna som han kunde vara far åt, och nu skulle jag, oborstad och vild som jag var, klämmas in i elegansens snörstöflor, och göras till ett underdjur att bjuda främmande på! När det inte gick så skickade man mig till Upsala för att bli lärd! Ha, ha, ha, ha! cm inte det vore så löjligt, så skulle man nästan kunna gråta åt det!

JANSON. Ja, jag tror förr det än det andra. Men allt det der har varit — nu beror det på Thure sjelf hvad nom skall bli/va!

THURE. Nej, pappa Janson! det beror inte på mig!

JANSON. Så der kunde inan ha rättighet att tala vid sexti år — men vid tjugo år har man det inte!

THURE. Jo, det har man, när man märker att allting sviker en! Hvart jag vänder mig så heter det, och det med rätta: "Hvad tjenar det till att den der odågan försöker !" . . . Går jag ned till hammarsmedjan, som i dag, och söker bot för min ledsnad i ett arbete som gör armen trött, så skratta arbetarne åt mig och hviska: "Nu ska' den odågan Thure göra sig till!" — Vill jag gå in på kontoret och granska en bok, så säger man för sig sjelf: "Inte förstår den odågan det!"... Sätter jag mig ner i min styfmors granna salong och pratar med hennes snyltgäster, så säga mig också deras blickar: "Hvad den der odågan är tölpig!" — Och skulle jag en vacker dag gå fram till en hederlig man, hvara dotter jag älskade, och säga så här: "Gif mig hennes hand, så att jag måtte få något att sträfva för här i verlden" — så skulle hau ocksåsäga: "Hvarmed ska' en sådan der odåga föda en hustru?" —

JANSON. Ja kanhända, och han skulle inte ha så orätt i det

THURE. Du ser således, pappa Janson, att det klokaste jag kan göra, är att kasta mig hufvudstupa i hruksån och låta hammarhjulet sätta kronan på verket!

JANSON. För att också sluta som en riktig odå ga, ja!

THURE. Ja, hvad skulle jag annat ha att göra?

JANSON. Hå, något annat kunde väl finnas! Till exempel att söka godtgöra hvad tid och omständigheter vållat! Att taga i på fullt allvar med både händer och fötter, för att inhemta det försummade, så att en vacker dag den der fadren skulle ha skäl att säga i stället: "Gud välsigne er, barn! — jag kan inte lemna min dotters öde i bättre händer, än dens som förr var en odåga, och som nu har blifvit en man !" —

THURE (lifligt). Pappa Janson! Är det ditt allvar hvad du nu säger?

JANSON. Ja, mitt fulla allvar!

THURE. Och du skall inte låta några småaktiga betänkligheter i fråga om olika samhällsställning och eå vidare,

rubba ditt beslut?

JANSON. Nej, det skall jag inte! Lika mot lika! En ren och hederlig flicka är aldrig vanbördig! — Men kom ihåg en sak, Thure! Väck inte förhoppnin gar, som du inte kan förverkliga så snart. Låt min flickas hjerta vara i ro, — har du fått det en gång si behöfver du inte springa och fjäsa för att hålla det qvar, — af den ullen är hon inte, och det skulle grumla hennes barnsliga frid. Gif dig af härifrån på ett år eller par . . . här passar du inte, här blir du ingen annan än den du är ... gif dig ut i verlden, brottas med lifvet och tag i friska tag! Det svider kanske i skinnet ibland, men godt gör det, lita pådet. Få det sättet lär du känna dig sjelf och dina krafter! På det sättet får du igen den förlorade akt ningen för dig sjelf, och för hvarje svettdroppe som ett ärligt arbete pressar ut på din panna, så rinner en droppa galla och bitterhet bort ur ditt hjerta ! . . . Sesål nu har jag visat dig på läkemedlet — tag nu in det och grina inte illa om det också smakar beskt att börja med!

THURBE (trycker hans hand varmt och länge). Nej ! pappa Janson, jag skall inte grina, det lofvar jag dig ! Men hvart skall jag ta' vägen, och hur skall jag få komma bort för min far?

JANSON. Åhjo, det tror jag inte skall vara så omöjligt! Jag har på sätt och vis planerat litet för saken, genom att slå fram det för honom!

THURE. Hvad säger du, pappa Janson?

JANSON. Du vet att det har gått illa som tusan deruppe vid Norshyttan! Förvaltaren var en sudder som ingenting gjorde, bara lefde stort, — som herrn är så ä! drängarne, — kort sagt: Norshyttan står med ett satans debet i far dins böcker . . . och tiderna ä' svåra. Här vore nu frågan om att sända någon dit som kunde ta' reda på affärerna och sätta verket i gång igen!

THURE (förvånad). Ooh det vill du att jag skall göra?

JANSON. Ja visst! Hvad är det att stirra för? THUBE (tom förut). Och det tror du mig om att kunna?

JANSON. Ja, annars skulle jag väl inte skicka dig dit.

THURE (upprörd). Pappa Janson, säger du inte så bara för att trösta mig?

JANSON. Nej, jag talar utaf öfvertygelse ! Det är mycket som brister dig i kunskaper och vetande, men du har vilja, fast du inte tror dig sjelf! Och det är min bestämda tanka att kommer du dit der du kanuträtta något godt utan att behöfva släpa det förflut nas jernbult efter benen på dig, så blir du en karl! Och. derför skall du försöka att komma dit, och för att du inte skall vara alldeles obekant i början, så skall du laga att få gubben Nilsson med dig. Hvad säger du om det, din odåga?

THURE (med strålande blickar). Jag säger attjag skall välsigna dig som en välgörare, pappa Janson, och att jag skall arbeta som en slaf! Och vill du ha mer tack ändå, så lofvar jag dig att när jag en dag blir henne värdig, skall jag göra din dotter till en hustru så lycklig att Guds euglar ska' afundas oss båda!

JANSON (skakar kraftigt hans hand). Håll ord med det, min gosse! Och nu går jag upp på kontoret och hör efter om jag kan få tala med patron! (läg ger ifrån sig pipan) Det var just lagom, pipan är slut!

THURE (följer honom till dörren). Och från och med den här dagen är det också slut med odågan!

JANSON. Ja, det kallar jag ett godt slut! (afsides i det han går:) Kan han komma åt att säga flic kan ett ord, så gerna för mig ! (Går genom fonden och förbi fönstret åt höger.)

Sjunde scenen.

THURE (ensam).

Hurra! jag känner mig som en annan menniska! — Gubben Janson tror att jag duger till'et! Men då är jag ju ingen odåga mera! Han är den första som inte säger med den der föraktliga och sturska minen: "Äli! inte duger du till det!" — Han är den första i hela mitt lif som tror mig om något godt! — (beslutsamt:) Nå, så skall jag också visa att han inte misstagit sig på mig! (arbetarne gå förbi utanför i fonden åt verkstaden till. Thure vänder

sig om och får se dem.) Der gå arbetarne! Vänta ni, jag ska' visa er hvad odågan Thure kan göra! (en gammalsmed går förbi.) Nej. se gubben Nilson! Om jag skulle ropa honom hit och säga honom . . . nej, det går inte an! Ja, men om jag ändå skulle ropa hit honom? Om jag på fint vis kunde lura ur gubben hvad han tänker om mig? (hastigt i fonddorren:) Hör nu, Nilsson!

NILSSON (utanföre, vänder sig om vid kulissen och svarar). Ropa' unga herrn?

THURE. Ja, kom in ett ögonblick, så får jag tala vid Nilsson!

NILSSON. Ja, det ska' gå i rappet, det!

Åttonde scenen.

DEN FÖRRE. NILSSON (från fonden, omkring 60 år, nåyot lutad, men rask och kry).

NILSSON (stannar vid dörren med mössan i han den). Hvad var det annars?

THUBE. Är det sannt att Nilsson skall ge sig af till Norshyttan?

NILSSON. Ja, inspektorn sa't, hörde jag.

THURE. Det blir väl svårt att ta' reda på?

NILSSON. Vet jag? Svårt eller inte, får väl gå ändå. Hade jag bara son min med mig, så . . .

THURE. Jaså, han förstår sig på, han?

NILSSON (stolt). Han? Hm! Vis' mig något som inte den förstår! Hade jag honom med, skulle jag ta' uti med sju Norshyttor! tinga herrn skull' se'n bara, när han hyllar till med en bok eller en räkning ! Det är pojke som duger, det.

THURE (afsides). Och hur säger min far? (högt.) Jaså, Nilsson vill inte ha någon annan med, inte?

NILSSON. Jag ta'r den patron vill . . . men fick jag välja, så nog tog jag son min, alltid ! Tänk, ungaherrn, bara fyra år i Westerås skole, och vet mer än en prest! Det är väl så att han kosta' mig väl en hundra riksdaler, om jag lägger ihop allt för allt — för si, han höll sig sjelf födan med te lära di som va' mindre än han, — men de pengarna ångrar jag inte. För si, nu vet han något, och nu kan han nå got, och är inte någon odåga, inte:

THURE (träffad). Jag beklagar att det inte blir han . . . för nu lär det bli jag i stället, som kommer att följa med!

NILSSON (förvånad). Åh, det är väl aldrig möj ligt heller?

THURE. Och hvarför skulle det inte vara möjligt ? Duger jag kanske inte till det?

NILSSON. Hå, gudbevars! . . . det ä' väl som det ä' med den saken . . . men jag trodde aldrig att unga herrn ville ta' i med någon grofsyssla, inte ! Han ska' ju studera till doktor han, vet jag!

THURE. Nej, ser Nilsson, det duger jag inte till!

NILSSON. Nenej, det är inte alla som ä' som son min, han duger då te allting, han ! Om han hade velat studera till biskop, så vore han biskop vid det här laget ! Men nu får jag lof te maka mig ner till smedjan! Kors! jaså, så att unga herrn tänker ge sig af med till Norshyttan?

THURE. Ja, Nilsson har väl ingenting emot det, eller hur?

NILSSON. Nej, vasserra! Nog kan det bli folk af unga herrn också, fast di säger att han ä' en odåga . . . jaja! ursäkta uppriktigheten — men si, jag ä' en enfaldig smed, jag — och talar som det kommer för mun på mig! Men ville inte unga herrn säga te pa tron att son min fick följa med — för si, utan honom går det då ackurat inte!

THURE. Inte ? Jag ska' bevisa Nilsson att det går!

NILSSON. Jaså, ja det är ju brädå, vet jag! Adjöunga herrn . . . men nog kunde unga h.-rni säga ett ord te patron om son min, för si . . .

THORE (otåligt). Ja, ja — det är bra! — vi få väl se!

NILSSON. Ja se, utan honom går det då "abslut" inte, för det finns då ingenting som inte den förstår! (Går genom fonden).

Nionde scenen.

THURE (ensam).

Huru eländig förefaller jag mig inte, när jag hör den der gubben tala så om sin son! — O! nu känner jag samvetsqval ' — kanske kunde också jag, oro jag velat, blifvit något på den bana som min far utsåg åt mig! — Kanske... men gjordt är gjordt! Nu vill jag att det skall bli nnuorlunda! (i del han går häf tigt af och an.) Mitt bröst höjer sig! jag andas lät tare än förut! Jag skall få något att göra, att vara nyttig för! Åh, jag tycker att hvarenda muskel i min kropp spänner sig vid blotta tanken derpå! Jag har aldrig förr kunnat taga en stol på rak arm, — få se om jag kan det i dag! (faller på knä och lyfter en stol från gol/vet på rak arm, stiger sedan upp och håller den triumferande i luften) Jag lyfte den ! Hurra! här skall bli annat lif! (dansar omkring med stolen.)

Tionde scenen.

DEN FÖRRE. IDA.

IDA. (synes i högra dörren och ser förvånad på Thure), Hvad vill det säga? (ser sig om inåt rummet.) Mamma är ännu qvar ute i boden ! (går hastigt fram till Thure.) Thure, hvarför gör du så der?

THURE. Du? Sade du du? (kastar bort stolen och sluter henne intill sig.) Tack, tack Ida!IDA (ängsligt). Släpp mig, Thure! mamma kan komma!

THURE. Ville du annars vara hos mig? Nej Ida, se inte bort, — vänd dig inte ifrån mig! Den här stunden gäller mycket för oss båda! Nu är det slut med leken, och allvaret fattar oss! Svara mig derföre på fullt allvar, Ida — som om du skulle svara Gud : vill du bli min?

IDA (sakta och blygt, i det hon lutar sitt hufvud mot hans axet). Ja!

THURE. Och du vill vänta troget tills jag en dag kan säga: Nu är jag värdig att blifva din make ! Vill du det?

IDA (som förut). Ja!

THURE. Och inte sörja och bli blek om kinden, i fall det skulle dröja länge?

IDA (som förut). Nej!

THURE. Då, min flicka, skall solen en dag få svårt att lysa på ett lyckligare par än vi! — Om allt går som jag hoppas, så far jag bort i morgon, och när jag kommer igen så skall odågan Thure vara en man.

IDA. Du reser bort?

THURE. Ja, Ida ! jag måste bort härifrån! här skulle jag gå under! — Seså, inga tårar! (kysser hennes ögon}. Låt mig kyssa bort de klara perlorna! Och nu farväl, min Ida! detta är vårt afsked. (Tar en ring, sittande på en snodd, från sin hals och hänger den kring hennes.) Den här ringen är mitt enda minne af min mor! Bär den du vid ditt hjerta som vår förlofningsring!

IDA (kysser ringen). Alltid! alltid!

THURE (ser henne djupt i ögat). Och nu är min flicka modig och glad?

IDA (leende). Glad och modig!

THURE. Och tror på sin vän?

IDA. Jag tror på min vän!THURE. Så är allt godt ! Farväl ! (omfamnar hen ne och skyndar ut genom fonden samt sedan förbi fönstret till hoger).

Elfte scenen.

IDA. (Sedan) GUSTAFVA.

IDA (står qvar på samma plats och ser länge på ringen). Min förlofningsring? Är det inte en dröm? (ser tankfull framför sig).

GUSTAFVA (från höger). Hvad i alla tider gick åt gossen? Han rusade förbi fönstret so» en galning! Och hvar är Ida? — Se der står hon som en bildstod! (går till Ida och fattar henne i armen; oroligt:) Hvad fattas dig barn?

IDA (kastar sig i hennes famn). Ack, mamma!

GUSTAFVA. Hvad är det, kära barn? Hvad har du om halsen? En ring? (ser på ringen). Hvad vill det säga?

IDA (stilla, i det hon gör sig lös ur modrens om famning). Det vill säga att Thure reser bort, mamma! eusTAFVA (förvånad). Reser han bort?

IDA (som förut). Ja, och jag väntar på honom!

GUSTAFVA (som förut). Du väntar på honom? (häftigt.) Jag vill väl inte förmoda . . . det kan väl inte vara din mening . . .

IDA (stilla, men fast). Jo, mamma, jag har lofvat honom det, och du får inte bli ond, men jag blir aldrig någon annans.

GUSTAFVA (faller alldeles förintad ner i en stol). Nå herre min skapare! Man skall få se att hon gått och förlofvat sig med den odågan ! En barnunge som gick och läste för tu år se'n!Tolfte scenen.

DE FÖRRE. JANSON (från fonden).

JANSON (för sig). Stackars Thure! Han får en svår strid att bestå! (hogt till hustrun.) Hvad är det åt dig, min gumma?

6D8TAFVA (springer upp). Ah, jag är alldeles yr i hufvudet ! Kan du tänka dig: Thure, den odågan . . . och Ida, en sådan der barnunge . . .

JANSON (leende). Nå?

GUSTAFVA. l}e ha gått och förlofvat sig med hvarann, utan vår vetskap ! Ah, det är fasligt, det är oerhördt, och om jag gjorde rätt, så . . . (närmar sig Ida).

JANSON (i det han fattar henne under armen och för henne ned till ena sidan, sägande halft på skämt, halft allvarligt). Om du gjorde rätt, min gumma lilla, så väsnades du inte alls, utan tänkte som jag: ungar na ska' flyga ut ur boet, det är så lifvets lag!

GUSTAFVA. Ja, men de ska' först veta om vin garna bära!

JANSON. Först i flygten vexa vingarna ut! — Låt dem flyga, gumman min! låt dem flyga! (Ida skyndar fram till fadren som omfamnar henne och derpå lägger henne i modrens armar.).

Ridån faller.

*ANDRA AKTEN.

Brukspatronens enskilda rum innanför kontoret. Till höger uppe vid fonden ingångsdörren. Till venster vid andra kulissen ett fönster med gröna jalusier for, och framför detta en stor pulpet med skrifstol framför. Midt i fonden ett stort kassaskåp och en hylla med kontorsböcker. På venstra sidan, högst uppe i fonden, en tapetdörr, ledande till stora våningen i huset. Till höger en soffa.

Första scenen.

ANDERSSON (omkring 50 år, gravitetisk och godmodig, håller på att städa i ordning böcker, tidnin gar och papper på pulpeten). Undrar just hur brukspatron skulle bära sig åt utan mig? Nånå! det inser han nog också, fast han inte säger något. (Blåser på ett papper.) Fy! hvad dammet är för ett obehagligt tiug . . . det är alldeles som

den der munsjör Pierre: lägger sig i allting! Sprätter man bort'etfrån det ena stället, så fäster det sig på det ar dra! (blå ser) Fy! (ser öfver jalusierna ut genom fönstret.) Der går han öfver gården med ungherrarnes chokolad ! (härmar.) Se, så han hoppar på tåspetsarne med bric kan! Fy tusan, jag vill inte se på det! — Det finns ingen riktig gentiljess hos betjänter nu för tiden . . .. tacka vill jag i mina unga dagar! Den som skulle vara hoflakej hos salig kung Carl Johan, han fick min själ lära sig att bära sig åt som folk! Gick det inte på sin fransyska så . . . klatsch! . . . var det inte långt efter . . . (torkar sig i ögonen.) Och tänka sig att han med högst egen hand gifvit mig, ovärdiga stackare, inte mindre än tre örfilar! Det var en kung som förstod sig på att vara nedlåtande af sig emot folk, det!Andra scenen

DEN FÖRRE. KARL (från höger med ett öppet bref i handen).

KARL. Är inte brukapatron nere ännu?

ANDERSSON. Nej, herr bokhållare, inte än'. Wiran räckte ända till tolf i natt . . . He, he! . . . jägmämästaren var så envis . . . Kan herrn tänka sig, han satte ut 27 betar!

KARL (otåligt). Såå? . . . det var ju bra, det!

ANDERSSON. Bra? Nej, herr bokhållare, det var så lagom bra när det gällde 50 öre poängen ! Det var egentligen bara ingeniör Holm som vann ! . . . Vet herr bokhållaren, att den karlen kan jag inte med . . . han är så grof . . . han har ingen gentiljess!

KARL. Det kan väl hända . . . meu vill Andersson göra mig en tjenst?

ANDERSSON. Ja, gerna om jag kan.

KARL. Laga att jag så fort som möjligt får tala vid brukspatron!

ANDERSSON. Är det mycket angeläget?

KARL. Ja, mycket!

ANDERSSON. Ja då ska' jag väl försöka, fast jag vet att det inte är roligt att komma och störa honom om mornarne ! Man utsätter sig ibland för . . . för en viss ogentiljess . . .

KARL. Skjut skulden på mig, och säg att det är om en vigtig affär.

ANDEBSSON. Åhja, jag reder mig nog ... se, det är jag van vid, se'n jag var hoflakej hos Carl Johan! Der fick allting lof att gå på sin fransyska.

KARL. Det tror jag nog, men skynda nu, så är Andersson snäll ; jag vet att Andersson förmår mer hos brukspatron än mången annan!ANDEBSSON (vigtig men godmodig). He he ! åhja, jag tror jag kan lofva han skall komma! (för sig) Fast den der karlen är bara bokhållare, så har han ändå en viss gentiljess! det har han! (Går genom ta petdörren}.

Tredje scenen.

KARL (ser i det Öppna brefvet).

Återigen en inteckning uppsagd! det här går inte i längden! Konjunkturerna allt sämre, och lefnadssättet galnare än nå'nsin! Hvart skall det ta' vägen! Femti öres wira nu, då penningarne äro värda så mycket! Och så oupphörligt främmande, och borgensförbindel ser och resor . . . nej, det går inte! (framme vid pulpeten, hvilande handen därpå.) Ack, om jag bara finge ta' uti som jag ville, hvad här ännu skulle kunna göras! (ser ut genom fönstret.) Och när jag tänker på att om det får gå på detta sätt ännu ett år, så är det här ståtliga huset förstördt, spolieradt, fal let ! (ser utåt). En ridhäst ledes fram . . . ah, det är mamsell Fanny som skall göra sin promenad ! (lifligt i det han försjunker i betraktande.) Gud i himlen hvad hon är vacker! — Se, hur lätt hon hoppar upp i sadeln . . . hur behagligt hon tyglar den dansande hä- Bten . . . hur den lätta riddrägten faller i skimrande veck kring hennes fina och yppiga gestalt! (hastigt i det han kastar sig ned i stolen.) Ah, jag är galen! tiefaldigt galen! Bättre vore att rifva ut mina ögon, än att fästa dem på detta svindlande mål som jag al drig skäll hinna! (skrattar

bittert.) Jag, smedssonen — bruksbokhållaren ! . . . jag undrar inte på att jag skrattar ut mig sjelf... måtte jag endast kunna handla så att jag inte också blir utskrattad af andra!

Fjerde scenen.

DEN FÖRRE. THURE.

THURE (från höger, hastigt inkommande). Är min far här?KARL (som hastigt hemtat sig}. Nej, jag väntar på honom.

THURE. Kommer han anart?

KARL. Jag hoppas det! — Men hvad fattas er, herr Thure? Ni ser så upprörd ut!

THURE (söker beherrska sig). Ingenting! — jag har sprungit! — jag kommer från hammarsmedjan!

KARL. Jag ser det. Men tror ni också det är skäl i att ni visar er på det sättet inför brukspatron? Jaja, förlåt mig, det der rör mig visst inte, men herr Thure vet sjelf hur fin han är i sina vanor!

THURE. Ja, jag vet det, men jag har inte tid att dra' på mig glacéhandskar.

KARL (visar på brefvet). Jag har en tråkig un derrättelse att meddela honom . . . kanske skall jag dröja med den tills herr Thure har talat med honom?

THURE. Det gör mig detsamma! Hvadärdetom?

KARL. Ett nytt bevis på de dåliga tiderna! En inteckning i Bergforss som är uppsagd igen!

THURE (lifligt). Är den stor?

KARL. Femti tusen riksdaler!

THURE. Hur lång uppsägningstid?

KARL. Tre månader.

THURBE. Nå, men säg mig, min far kan väl be tala?

KARL. Ja ännu . . . men många sådana knuffar till, och ingen vet huru det går. Jag hoppas att vi ska' kunna placera den på annan hand, fast det inte är lätt . . . men i alla fall måste vi vara beredda att betala. Och penningar ä' ju som kontraband! Om herr Thure derför har något att begära af honom, så vore det kanske bäst att passa på förut!

THURE. Åhnej ! det jag har att begära tror jag att jag får lättare efteråt!

KARL (leende). Ja, men byt då om drägt med detsamma !THURE. Nej det gör jag inte! Det är just med sotet på panna och händer som jag vill tala med min far! Vill han höra mig, så gör han det nog ändå — vill han det deremot inte så lärer fracken inte göra något till saken ! (lyssnar) Jag tycker mig höra hans steg ! — Uppehåll honom inte länge . . . jag väntar derute på kontoret! (skyndar ut till höger.)

Femte scenen.

KARL. (straxt derpå) BKUKSPATKON.

KARL (ser förvånad efter Thure). Hvad är det åt honom ? Det var någonting bestämdt, någonting manligt i hans röst som jag aldrig hört förr! Synd att det inte skall kunna bli' någonting af den der pojken! (Ser åt venster der tapetdörren öppnas). Ah! brukspatron!

BBUKSPATBON (omkring 60 år, något kal panna, befallande och förnämt sätt, men i obevakade ögon blick några spår af slöhet; elegant med någon anstryk ning af sprätt, inkommer raskt från venster). God morgon! Hvad är det herrn vill?

KARL. Jag ville visa herr brukspatron det här hrefvet! Det är från första inteckningshafvaren i Bergforss.

BBUKSPATROBT. Kansliradet?

KARL. Ja, han säger upp inteckningen!

BBPKSPATBON (häftigt, i det han rycker till sig brefvet). Låt se! (genomögnar det hastigt.) Gamla visan! . . penningbristen., dåliga tiderna! (går häftigt af och an, i det han skrynklar brefvet i handen.) Och det just nu! Och inga order från- Stockholm eller Götheborg?

KARL. Nej gudnås, det är tyst och stilla!

BBVKSFA1BOI7. Herrliga konjunkturer! Hela vågen full med jern, och ingen afeättning! Om jagkunde begripa hvad kansliradet skall med sina -pen ningar just nu!

KARL. Troligen vill han sätta in dem i någon bankaffär, for att få högre ränta.

BRUKSPATRON. Han, en sådan hare?

KARL. Haren blir lejon ibland, när det gäller ett par procents vinst!

BBUKSPATRON. Ja ja, herrn kan ha' rätt ! Och så skall det här komma just nu . . jag tänkte resa som om åtta dagar. Hur skall man ställa till med detta? Om vi skulle erbjuda honom åtta procent?

KARL. Han får tio i hvilken bank som helst.

BBUKSPATBON. Och det kunna vi inte ge?

KARL. Nej, herr brukspatron, det ä'r omöjligt!

BBUKSPATRON. Men att på tre månader anskaffa femtiotusen riksdaler kontant, är lika omöjligt! — Hvad är då att göra?

KARL. Jag vet inte om herr brukspatron tillåter mig att säga min tanke om saken!

BBUKSPATRON. Hvarför inte? Herrn ha rätt god blick ibland . . låt höra.

KABL. Om man skulle försöka placera om in teckningen?

BRUKSPATRON. Ja det tror jag rasande väl — men hos h vein? I sådana tider som dessa är det minsann ingen lätt sak.

KARL. Det vore ju ändå skäl att försöka!

BRUKSPATRON (med någon ironi). Känner herrn kanske någon som vill öfverta' den då? Jag vet in gen för närvarande.

KARL. Ja det finns verkligen en person som kan ske skulle öfverta den, om nämligen herr brukspatron ville göra sig litet besvär med att öfvertala honom.

BBUKSPATBON. Och det vore?

KARL. Patron Hafverberg.BBUKSPATRON (ser på honom först förvånad, och slår sedan till ett gapskratt). Hafverbt-rg? ha ha ha! för detta rättaren . . nuvarande bränvinsbrännaren och procentaren? Fy fan, kära herr Nilson ! hur kan herrn proponera mig något sådant?

KARL. Jag böjer mig visst inte obetiogadt för penningen — men nu är det Baken att vi behöfva penningar, och att han har penningar.

BBUKSPATRON. Jag kan iute tänka på några transaktioner med den mannen, utan att jag tycker det luktar dränk!

KARL. Om herr brukspatron vill, så skall jag gerna åtaga mig underhandliugarne.

BRUK8PATRON. Ja det vore det enda! Men jag måste ju i alla fall tala med honom, också jag.

KARL. Han har ju varit bjuden hos herr bruks patron.

BRUKSPATRON. Ja det är en förbannadt annan sak, herr Nilsson ! Man bjuder hela verlden, derför att det skall så vara — men man vill inte ha affärer med hela verlden derför ! Men som sagdt «r, kan herrn inleda saken på något fint sätt, så inte mig emot. Men kom ihåg att det måste ställas så att hela fördelen är på min sida . . att jag inte har behof af herr patron . . att jag gör honom en tjenst genom att erbjuda honom ett godt papper — förstår herrn?

KARL. Ja, herr brukapatron!

BBUKSPATBON. Är det annars något?

KARL. Nej -r- med herr brukspatrons tillåtelse tar jag således och låter sadla en häet, och ger mig af till herr patron på Hofberga! Det nr skäl att smida medan jernet är varmt, ty misslyckas det hos honom så får man kanske inte så lätt att placera in teckningen!

BRUXSPATRON. Gör som herrn vill . . bara jag slipper komma i någon närmare beröring med den derotäcka Hofbergapatronen ! Adjö ! (gör en vårdslös rörelse med handen, hvarpå Karl bugar sig och går.)

Sjette scenen.

BRUKSPATRON (sätter sig vid pulpeten).

Till sådant der väckts man nästan hvarenda morgon! (öppnar en låda, tar fram en cigarr och tänder den.) Herrlig lön för allt hvad man sträfvat! (blåser häftigt ut röken.) Ah ! hvilket nöt jag var som kastade mig in i det ledsamma affärslifvet! Och när jag tänker på hvilken karriér jag kunnat ha! . . . Med mitt utseende, min vext och mina relationer! Om jag i stället kastat mig in på den politiska eller diploma tiska banan ! Jag hade nu kunnat vara — — hvad säger jag! jag hade bestämdt varit statsråd eller ambassadör! — — Derför vill jag heller inte att mina söner ska' välja samma bana som jag! Mina söner, ja! Jag kunde hellre säga; min son! Ty Emil är den enda jag får heder och glädje af . . . då den andra deremot . . . hm ! den pojken har då inte gjort mig annat än förargelse sen han kom hit till verlden! Tog han inte lifvet af min hustru . . . min stac kars, älskade Emmy . . . just då hon var på väg att få ärfva en half million efter en gammal onkel . . . liksom inte förlusten af henne sjelf varit tillräcklig! Den pojken blir aldrig annat än en odåga!

Sjunde scenen.

DEN FÖRRE. THURE.

THURE (från höger, inkommer sakta och stannar tvekande vid dörren). Hvad mitt hjerta klappar! Mod! mod bara!

BBUXSPATRON (har hört bullret af dörren och säger vårdslöst). Hvem är der? (då ingen svarar, vän-der han på hufvudet, kastar en flygtig blick på Thure som han inte känner igen, och säger för sig.) En smed ! Något tiggeri igen ! (högt och barskt.) Hvad vill du här? Hvem har gifvit dig lof att komma in utan att vara anmäld?

THURE (kommer fram). Förlåt min far . . . men jag trodde inte att det skulle behöfvas emellan far och son!

BBUXSPATBON (förvånad, gör helt om med stolen). Hvad fan? Thure!

THURE. Ja min far, det är jag . . . jag kommer för att

BBUKSPATRON (brister ut i skratt). Hvad i all verlden kommer det åt dig? Är du ute på maske rad? . . . (ser på honom genom sin lorgnett.) Ha ha ha! det var då en lustig idé! Låt se, är det någon fodelsedag eller namnsdag, efter som du klädt ut dig? (letar på bordet) Hvar har jag almanachan?

THURE. Nej min far . . . det är hvarken någon födelsedag eller namnsdag . . .

BBUKSPATRON (alltid skrattande). Jaså . . . jag förstår . . . du har något fuffens för dig med någon af bruksflickorna! Vet du Thure, förbanna mig är inte det der bra gjordt, och jag trodde aldrig att du kunde ha så goda anlag för sällskapsteatern! He he! jag förstår hvad du vill . . . (tar upp sin portemonnai) du vill ha pengar, är det inte så?

THURE (allt mera upprörd, har sökt beherrska sig, men säger nu med utbrott, i det han skyndar fram till fodren, och fattar hans händer). Nej min far, det är inte penningar jag vill ha... det är inte en förklädnad jag påtagit mig! Det är med hjertat fullt af ånger öfver mitt förflutna lif och dess onyttighet som jag kommer till dig min far, och ber dig förlåta allt hvad jag gjort dig emot; att jag varit en lätting, en odåga, en uppstudsig och olydig son!BRUKSPATRON (som hela tiden sökt att losgöra sina händer). Nå . . nå! sakta, sakta min gosse! du sotar ner mig . . . och så klämmer du mina fingrar ! Det är mycket vackert af dig att du erkänner dina fel . . . men du kunde ju göra det på ett litet mera passande sätt!

THURE. Passande? Hur skall då sonen komma till sin far, om inte med hjertat öfverfullt af kärlek och föresatser till det goda? Här min far, ser oss ju ingen utom Gud, och han fordrar ju inga salongsmanér, endast uppriktighet och ett rent uppsåt ! Och vid Gud, det har jag, och vill du nu bistå mig, min far, så lofvar jag att jag hädanefter skall bli en annan menniska, att du skall få heder af mig, att jag skall arbeta natt och dag för att taga igen det förlorade!

BBUKSPATRON. Nå det var bra, det gläder mig! Således reser du nästa termin till Upsala och fortsätter dina studier! Det gläder mig mycket, och jag skall öka på dina månadspenningar . . . men se der nu! (tar upp näsduken och torkar sin hand.) Kunde jag inte tro att du skulle svärta ner mig! — Fy! hvad det luktar sot af dig . . . gå litet, längre bort så är du snäll . . . du vet att jag är mycket känslig för elak lukt!

THURE (för sig, i det han tar ett steg tillbaka). O min Gud! gif mig tålamod!

BBUKSPATRON. Så der ja . . . nu är det bättre! Det är således afgjordt att du reser till Upsala! Och som sagdt är, fast det är dåliga konjunkturer, skall jag ändå öka på dina månadspenningar! Och jag be gär inte att du skall sprängläsa; kan du ta* medicine licentiaten på en sju eller åtta år, så är det bra!

THURE. Min far, vill du lofva att med tålamod och utan vrede höra hvad jag har att säga dig.

BRUKSPATRON. Hvad vill det säga? Du skulle väl inte ha något annat i kikaren? Du vill kanskebli militär som din bror? Men det vet. du att jag aldrig tillåter ! Det är en idé hos mig att en af mina sonor skall bli läkare, och som du är den enda att välja pä, sä måste du bli det!

THURE. Det vill säga, min far, att för en fix idés skull, så vill du uppoffra hela min framtid?

BRUKSPATRON. Uppoffra din framtid ? Är du ga len, pojke?

THURE. Nej min far, men så kallar jag det, då du vill tvinga mig in på en bana som jag inte passar för, der jag skall bli en usling, en eländig qvacksalvare!

BRUKSPATRON. Hvad gör det, bura man tror att du duger till något! Jag känner många qvacksalvare jag, eoin ha en oerhörd praktik!

THURE. Men jag vill inte bli någon bedragare, om jag också kuode vinna hela verldeu dermed!

BRUKSPATRON (stiger upp). Sakta! Höj inte tonen, junker! Du vill hvad jag vill, och dermed slut!

THURE (trotsigt). Nej ruin far, dermed är det inte slut!

BRUKSPATRON (häftigt, i det han höjer sin hand). Slyngel!

THURE (ser honom oförskräckt i ögat). Slå till om du vill, min far ! Men kom ihåg . . . du agar inte en pojke — du förolämpar en man!

BRUKSPATRON (ser på honom ett ögonblick, derpå går han till pulpeten, slår i ett glas vatten, dricker hastigt ur det, tänder derpå sin cigarr, man ser att hans hand darrar; derpå säger han med tillkämpadt lugn, i det han sätter sig). Hvad vill du?

THURE (med hastigt ombyte, i det han kastar sig ned för honom och vill fatta hans händer). O min far, — förlåt! förlåt! Icke denna kalla ton, dessa isande blickar! Se här! slå mig om du vill, men tala mig till som din son, icke som vore jag en främling.BRUKSPATRON (som förut). Stig upp. — HVad vill du?

THURE (stiger upp, går några steg tillbaka, och säger i början kallt och afmätt, sedan allt lifligare). Jag vill bedja min far besinna alt här gäller icke att tillfredsställa ett flyktigt infall, ett lättsinnigt hug skott, — det gäller här ,att bestämma ofver hela mitt kommande lif. Att jag kommit hit till dig, min far, med ett tungt arbetes fläckar på mina händer och min panna, var icke ett barnsligt begär att förkläda mig i en drägt. som icke passade mitt stånd och min uppfostran . . . det var för att säga dig att det är denna drägt jag vill bära, det är detta arbete jag vill pröfva!

BRUXSPATBON (kallt). Det vill säga, du vill bli smed? — Vänta, nu påminner jag mig att förvaltaren pratade om något sådant. Således smed?

THURE. Ja, så må du kalla det! Jag vill deltaga i det arbete som du har att tacka för din rike dom, för hela din samhällsställning! Jag vill på detta sätt söka a! t blifva nyttig för dig och för mitt land! Inkastad på en annan bana skulle jag evigt bli en parasitvext, — en odåga, en ömklig varelse, — här känner jag att jag kan uträtta något! Konjunkturerna för den industri du drifver, min far, äro dåliga — låt oss försöka att bekämpa dem! Låt oss försöka att följa med tiden i dess brådskande utveckling! Låt oss förenkla våra arbetsmetoder, fulländа våra maschiner, höja våra arbetares både moraliska och materiella ställning, och du skall få se hvilka frukter vi skola skörda! Men för att kunna allt detta, fordras det att man sjelf deltager i arbetet, att man sjelf lefver bland dem som utföra det! Nåväl, min far! du har icke kunnat det . . . du har åldrats under andra förhållanden, — men jag är ung, jag har framtiden för mig ... låt mig verka i ditt ställe, låt mig söka vinna igen hvad du förlorat! Se min far, jag fir inte längre något barn, jag vill icke längre varadet! Jag längtar efter att få höja mig sjelf i mina egna ögon genom att deltaga i en ädel verksamhet, och det är till dig, min naturlige beskyddare och hjelpare som jag kommer för att bedja: gif mig tillfälle att blifva en nyttig menniska, gif mig tillfälle att hedra ditt namn!

BBUKSPATBON (i det han slår askan af sin cigarr). Han har blifvit tokig!

THURE. Nej min far, jag har icke blifvit det . . . men jag känner att jag lätt kan bli det, om du nu sätter dig emot denna så billiga begäran! Men, inte siinrit, det skall du inte ! du skall inte säga nej till min bön!

BBUKSPATRON. Inte det! Och du tror att jag skulle låta min son — hör du! min son gå här som ett spektakel ibland smeder och grufarbetare . . . och sätta sig sotig och smutsig vid mitt bord, och göra mig till en visa för min omgifning? Aldrig! aldrig i evighet!

THURE. Men det är inte fråga om att vara här, min far! Här vill jag inte sjelf stanna, inte för allt i verlden!

BBUKSPATBON. Jaså, du vill kanske- ibland främmande menniskor bringa skam och åtlöje öfver mitt hufvud?

THURE (utom sig). Skam och åtlöje? Men hör ni då inte min far; jag vill arbeta! Jag har inte bedt er om att få sudla ner mig i laster och sysslolöshet! Jag tror Gud förlåte mig, att ni hellre skulle vilja se en smutsfläck på mina seder än en sotfläck på min hand! (då Brukspatron vill gå.) Nej . . . nej! jag skall inte förifra mig! I få ord, min far! låt mig få blifva förvaltare vid Norshyttan!

BBUKSPATBON (förvånad). Hvad säger du?

THURE. Deruppe i vilda skogen finns det ju ingen för hvilken ni behöfver skämmas, om jag skulle gå sotig i ansigtet eller om händerna! Den har ådra-git er stora förluster genom förvänd hushållning, låt mig söka att göra reda i de invecklade affärerna deruppe, låt mig der i fle djupa shackten, i de mörka skogarne, söka återvinna aktningen för mig sjelf!

BRUKSPATRON. Sätta sådant i händerna på en pojke! Du är galen!

THURE (med ångest) Min far! min far!

BBUKSPATBON. Och ja? är ännu mera galon som längre åhör sådana tokerier från en pojke som glömmer att lydnaden för föräldrars vilja är ett barns första pligt! (ämnar gå.)

THURE (ställer sig i vägen for honom). Gå inte, min far! Vid Gud, om du lemnar mig på detta sätt; så har du inom några ögonblick icke mera än en son!

BBUKSPATBON. Jaså, du går kanske och dränker dig? Dåligt skrämskott, min kära Thure! Man dränker sig inte så lätt. Gå du i stället och tvätta sotet af dig, och kom sedan in till frukosten ! Och tag der skeden i vackra hand, så skall jag bjuda till att glömma huru opassande du nu betett dig! Men för all del, slå litet Eau de cologne på händerna, så att du inte luktar sot ! (går till venster.)

Åttonde scenen.

THURE. (sedan) JANSON.

THURE (står ett ögonblick som bedöfvad, derpå slår han sig för pannan, och säger med blicken föstad på dörren hvarigenom 'adren gick ut). Och detta var min far ? Ah !- det är för mycket, för mycket! (feberaktigt med stigande häftighet.) Och jag skulle tåla all denna smälek, all denna orättvisa, utan att hämnas! Nei ! nej! jag skall taga en ryslig, en oer hörd hämd! (rusar mot högra dörren der han mötes af Janson som spärrar vägen för honom.)

JANSON. Hå, hå! Hvad nu? Hvart skall det bära af?THURE (utom sig'). Ned i ån!

JANSON (studsar). I ån? (lugnt) Och hvad skall du göra der?

THURE. Dränka mig!

JANSON. Nu igen! Och är det så brådtom med det?

THURE. Ja — det är hög tid.

JANSON. Det vill säga! din far har sagt nej?

THURE (i det han faller ner i en stol). Ja.

JANSON. Och derför . . . för det att det går emot i första taget, så vill du dränka dig?

THURE (med händerna för ansigtet). Ja!

JANSON. Vet du Thure, jag tror ändå att jag bedömdt dig orätt!

THURE (ser upp). Hur så?

JANSON. Du måtte bestämdt utaf naturen vara en odåga!

THURE (häftigt). Hvarför det JANSON. Derför att du har ingen energi . . . ingen uthållighet! Tänk dig lifvet: ett par, tre knuffar hvarje dag, om det vill sig rigtigt väl ! Inte kan du dränka dig tre gånger om dan!

THURE. Nej det är sannt!

JANSON. Men tre gånger om dan kan du hugga i och ta bättre tag, — det är ingen omöjlighet! — Säg mig, har du mycket brådtom med att komma i ån?

THURE. Hvarför frågar du så?

JANSON. Derför, att om du hade tid att vänta en stund, så skulle jag tala om en historia för dig. THUBE. Jaså, du vill få mig att tänka på annat ! JANSON. NPJ visst inte! Sedan du hört historien, så skall du få ge dig af när du vill. — Ty — uppriktigt sagt, Thure! — jag är inte mycket angelägen om att ge Ida en så farlig present som en manmed dina anlag till dränkning eller hängning vid minsta motgång!

THURE. Och det kallar han en liten motgång.

JANSON. Vill du nu höra historien! Den är mycket kort.

THURE. Så mycket bättre.

JANSON. Det var en gång en fattig torpargosse som vid åtta års ålder miste både far och mor. Det vill säga att fadren satt på fästning for stöld och rån, och att modren dog af skam och sorg. Och nu måste den stackars pojken ge sig af ut i verlden, gråtande, hungrig och barfotad. Det var en sen höstqväll och regnet föll i strömmar, och den lilla gossen sprang utåt vägen för att söka hålla sig varm. Vägen bar förbi måuga hyddor, och han bultade på dem alla, men ingenstädes slapp han in, ty alla kände igen honom och ropade: "Bort med dig.! hvem tror du vill hysa

tjuftorparens son?" — Hör du på?

THURE (med hu/vudet hvilande i händerna på sina knän). Ja, jag hör.

JANSON. På det sättet skyndade den stackars husvilla och genomvåta gossen från hydda till hydda, och vägen blef allt dystrare och dystrare, och regnet föll stridt som hagel. Så länge han såg de vänliga ljusen ur de ovänliga hyddornas fönster, tyckte han sig ändå icke så öfvergifven, men nu var det mörker och natt rundt omkring, och framför honom låg den oändliga vägen utan hvila och mål. Då fann han sig så eländig och öfvergifven, att i hans barnsliga hjerna upprann tanken på att förkorta sitt elände, och att få komma till himlen dit han visste att hans moder gått förut. Och så kom han mot morgonen till stran den af en sjö, och sedan han bedt en bön till Gud om att få träffa sin mor, kastade han sig hufvudstupa i vattnet.

THURE. Och drunknade?JANSON. Nej, vår Herre hade förbarmande med honom. När han vaknade upp igen till medvetande om sitt lif, så hörde han glada barnröster stoj a om kring sig, och fann sig liggande i en grof, men varm bädd. Den fattiga gossen trodde att han var i himmelriket, och att det var englarne som lekte omkring honom. Men då närmade sig en qvinna och talade så mildt till honom, och på det sättet fick han veta att han lefde ännu, och att det var färjekarlen som hittat honom i vattnet och som fört honom till sitt hem der han förut hade åtta munnar som ropade på bröd. Och från den dagen blef torpargossen den nionde, och det förnojda fattiga folket tackade Gud för det han kommit i deras väg, ty han blef snart större och starkare än de andra barnen, och kunde göra dem nytta med sitt arbete.

THURE. Och slutet!

JANSON. Slutet blef det att den fattiga torparegossen växte upp och blef en man för sig — men aldrig gick den der ovädersnatten ur hans minne! Han brottades sedan under ett långt lif med många bekymmer, men aldrig tänkte han mera på att för korta sitt lif, ty han kom ihåg att han hade det ännu värre en gång, och ändå var hjelpen nära! Och man kan möjligen förlåta ett barn den fegheten att vilja undfly en strid, men det förlåter man aldrig en man!

THURE (stiger upp). Och den fattige torpargossen! hvem var han?

JANSON (går och öppnar dörren). Densamme som nu säger till dig : Historien är slut! gif dig nu af ner i ån om du har lust!

THURE (häpen). Du, pappa Janson? (efter ett Ögonblicks tvekan, i det han kastar sig i hans famn.) Tack! nu har jag mod! nu vill jag lefva!

JANSON. Rätt så, min gosse! Alltid hinner man dö!

(Tablågardinen faller.)

*Tablå.

Trädgården. Till venster vid andra kulissen fagaden af en modern trädgårdspaviljong. Midt på scenen en blomsterrabatt med en Diana i marmor. Till höger en berså, tät och lummig, med bord, trädgårdsbänkar och stolar. Utanför paviljongen gungbräde och bord. I fonden tät park, med gångar åt olika håll.

Första scenen.

LEONORA. EMIL.

(Vid ridåns uppgång ligger Emil halfslumrande på en af sofforna inne i bersån, med fötterna på sqffgafveln, och färdig att tappa en tidning som han hål ler i handen. Leonora kommer från höger med en bok i handen.)

LEONOBA (ser sig omkring). Han är inte här, och Fanny synes heller inte till? Hvar kan hon vara? ' (i det hon gör en rörelse af vrede) Om hon skulle våga ? . . . nej ! jag kan inte tro det ! (i det hon närmar sig bersån.) Det är inte möjligt!

EMIL (öppnar ögonen vid hennes utrop, och säger utan att förändra ställning). Hvad är det som inte är möjligt,

min älskvärda styfmor?

LEONOBA (spritter till och tappar boken). Ah! . . . (ser sig om; lugnad.) Ingen annan! (högt i det hon tar upp boken.) Att den der boken kan vara sann!

EMIL. Hvad säger den då?

LEONOBA. Att männen äro tacksamma för de uppoffringar qvinnorna göra för dem.EMIL. Det kommer an på hvilka uppoffringar min älskvärda styfmor menar?

LEONORA. De vanliga: lugn och heder.

EMIL. Jag har verkligen inte reflekterat öfver den saken. Min älskvärda styfmor borde fråga Stjerne derom, han vet det nog!

LEONORA. Och hvarför just han?

EMIL. Derför att han alltid varit och alltid är den oemotståndlige, och bör derföre hafva framkallat en mängd sådana uppoffringar.

LEONORA (med förställd likgiltighet). Så, tror du det?

EMIL. Jag inte allenast tror det . . . jag vet.

LEONORA (med hastigt ombyte). Hvar är han nu . . . din vän — den oemotståndlige?

EMIL. Ute på en promenad, tror jag. Ack, hvad jag beundrar den mannen ! Han är för mig idealet af elegans, af älskvärdhet, af behagligt lättsinne och förnäm hederskänsla. Jag tycker att jag i hans sällskap blir finare, mera belefvad än förut.

LEONOBA (visar ironiskt på hans uppkastade fötter). Och derför tar du igen skadan när han lemnar dig ensam?

EMIL (något brydd i det han stiger upp). Förlåt, min älskvärda styfmor! ert klander är rättvist. Men det är min salig mors plebejska natur som tar ut sin rätt hos mig. Min far har, som ni vet, mycken ele gans . . . man ser genast att han är af ädelt blod — ty våra förfäder voro af adel, om vi också inte sjelfva mera äro det . . . det talas till och med om Falkenstein vid Rhen som stamgodset för vår familj, fast den sedan kommit på obestånd . . . när jag härnäst reser ut, skall jag verkligen ta' reda på hur det för håller sig dermed!

LEONORA. Ahja, det kunde vara intressant!

EMIL. Mycket! Jag svärmar för adel och gamla anor! jag tycker om allt som är gammalt — utomgamla fruntimmer! Jag tål inte det nya med allt sitt frihetsmakcri, alla sina tokerier om folkvalde och folkuppfostran! Tacka vill jag feodalväldet med sina gamla borgar och sitt fina chevaleri!

LEONORA. De der åsigterna har du naturligtvis insupit af din vän Stjerne?

EMIL. Nej, han är mycket liberalare än jag. Det är det enda verkliga fel jag kunnat upptäcka hos honom.

Andra scenen.

DE FÖRRE. STJERNE (från fonden).

STJERNE (omkring 30 år, har inkommit och hört de sista orden). God morgon, fru brukspatronessa! (till Emil) Hvem är den lycklige som bara h ar ett fel!

EMIL. Du sjelf, min vän!

STJERNE. Jag? Hvilket skämt.

LEONORA. Så påstår Emil, — hvars ideal ni är!

STJERNE. Ett dåligt ideal, min fru!

LEONOBA. Ni är för blygsam, herr baron! (till Emil, i det hon observerar Stjerne) Har du eett till Fanny härute,

Emil?

EMIL. Nej!

STJEHNE (afsides). Aha!

LEONORA (afsides). De ha' träffats.

STJEBNE (obesvärad?). Jag kan ge' upplysningar om mamsell Fanny.

LEONORA. Ah, har ni sett henne, herr baron?

STJERNE. Ja, af en händelse ! Jag gjorde en promenad ned åt prostgården, och på vägen hem mötte jag mamsell Fanny som gjorde en spatserridt åt samma håll.

LEONORA (med betoning). Så eget slumpen kan ställa till ibland!STJEBNE. Ja mycket eget . . . (med afsigt.) Litet längre hitåt mötte jag den unge bruksbokhållaren, också till häst . . . och han red samma väg som mam sell Fanny. Det var naturligtvis också slump, men nog var det eget. Eller hur, Emil?

EMIL (vårdslöst). Hvem bryr sig om bruksbok hållaren och hans promenader?

STJERNE (med dubbelmening). Ja, hvem vet?

LEONORA (för sig). Jag måste veta om han älskar henne! (högt) Baron har rätt! Herr bruksbokhållaren är en ståtlig ung man, och jag skall sannerligen tala med Fanny om det oförsigtiga i sådana promenader.

STJERNE. För all del, min nådua, gör inte det . . . om vi händelsevis kommit en liten roman pä spåren, hvarför störa den? Den upplöser sig sjelf, som alla dylika pensionshistorier!

EMIL. Och om den unge pennfäktaren tar sig några höga tankar, så skall jag minsann lära honom annat! Men kanske är han oskyldig . . . kanske har min far skickat bort honom.

STJERNE. Ja, det är ju en möjlighet.

LEONORA (afsides). Han syns helt likgiltig! Hvad skall jag tro?

EMIL. Med min älskvärda styfmors tillåtelse vill jag genast höra efter hos min far om han sändt bort honom. Annars, ve öfver pennfäktaren! (går titt höger.)

Tredje scenen.

STJERNE. LEONORA.

STJEBNE. Emil tycks vara mycket mån om familjens anseende, då han som är så beqväm af sig, gör sig besvär att uppsöka sin far för ett sådant lappri.

LEONORA. Ni anser således detta för ett lappri, ni, herr baron?STJERNE. Ja, min fru. Har det inte händt i alla tider att bruksbokhållarne svärmat för patronens dotter, i synnerhet när denna varit så vacker som mamsell Fanny? Man kan väl inte förbjudas att ha' ögon, för det man sitter vid en pulpet!

LEONOBA (förvånad). Och om han nu verkligen skulle vara nog djerf . . . hvilket' för resten är en omöjlighet, — så tycks ni försvara honom, herr baron?

STJEBNE (varmt i det han närmar sig henne). Ja, derföre att kärleken inte erkänner några afstånd! Hvad är för honom ett namn, en boja, en ed? Min dre än intet! För honom flns icke mera än en makt som talar, ett välde som gäller: skönhetens! Och hvarför skulle icke den unge mannen få höja sina el diga blickar till sin husbondes dotter, lika väl som en annan höjer dem till hans maka?

LEONOBA (i det hon aflägsnar sig). Herr baron!

STJERNE (sakta och passioneradt i det han fattar hennes hand som hon vill draga tillbaka, men slutligen lemnar qvar i hans). Leonora! För er egen skull, hör mig!

LEONOBA (svagt). Lemna mig . . . för Guds skull . . . om någon finge se oss!

STJERNE. Här fins ingen! Låt mig gripa ögonblicket i flykten, och säga er hvad som så länge brunnit tyst och mäktigt i mitt hjerta! Jag älskar er; och jag har aldrig älskat någon annan qvinna så djupt, så innerligt som er?

LEONORA. Till huru många har ni förut sagt detta?

STJERNE. Till tusende eller till ingen — hvad gör det? Nu är det till er jag säger det, och ni hör mer än väl på min darrande stämma, ni ser i min bedjande blick att jag talar sanning! Leonora, ni skall svara mig att ni är en annans maka, att det vore ett brott att älska mig . . . och så må det vara iverldena ögon . . . men icke så inför kärlekens gudomliga domstol! Der är ni fri, Leonora, om ni älskar mig — nej! emedan ni älskar mig, — och den der gamle narren som ni kallar make, hvad är han annat än usurpator af en lycka som han icke kan skatta?

LEONORA. Tyst! tyst! har jag icke frivilligt gifvit honom min hand?

STJERNE. Frivilligt? Visste ni väl livad ni gjorde, då ni endast var ett barn, som ännu aldrig känt kärlekens välde? Kan han icke vara tvenne gånger er far! breder han icke vinterns isiga köld öfver er leende sommar? O Leonora! säg endast ett enda ord af genkärlek — gif mig bara en enda skymt af förhoppning, och jag skall vara den lyckligaste menniska på jorden!

LEONORA. Aflägsna er, herr baron! Gå, och låt mig inte ångra att jag, om också endast för några ögonblick, hört er lockande stämma! Jag vill söka glömma att ni här uttalat ord, dem ni aldrig bort. yttra till en aunans maka, — derför att de äro en förolämpning, lika mycket för qvinuan som för makan. Gå, och måtte Gud förlåta mig, om hos mig funnits något som ni ansett berättiga er till ett sådant uppförande som detta! (Aon sjunker ned i en stol vid bersån.)

8TJERNE. Nej! visa inte bort mig . . . jag är vanginnig . . . jag vet det . . . men visa inte bort mig! . . . eller jag svarar inte för hvad som. händer! (i det han fattar hennes hand som han betäcker ned kyssar.) Säg mig att jag får hoppas ... att ni inte är likgiltig för den kärlek som jag hyser för er!

LEONORA (för sig). O min Gud . . . mina krafter öfverge mig ! . . .

STJERNE (nära att omfatta henne med sina armar). Leonora ! . . .Fjerde scenen.

DE FÖRRE. THURE.

THURE (i vanlig drägt, har inkommit från venster, fått se gruppen nere vid bersan och stannat som förstenad). Hvad ser jag! . . . hon . . . och baronen . . .

LEONORA (stiger upp med ansträngning af sina sista krafter, och säger med stapplande röst). Aflägsna er, herr baron . . . jag besvär er!

STJERNE (ifrigt). Nej! nej! jag går inte! jag lemnär er inte förr än ni sagt mig . . .

THURE (skyndar hastigt ned emellan dem). Hör ni inte, herre! att min styfmor bad er gå?

LEONORA (för sig). Thure!

STJERNE (föraktligt). Hvad vill min unga herre med det?

THURE. Jag vill säga er att den man som mot hennes vilja bestormar ett fruntimmer med en enträ genhet sådan som er, är en feg, eländig usling!

STJERNE. Sakta, pojke!... betänk till hvem du talar!

THURE. Ingen pojke för er, som sjelf vet så litet hvad en man höfves! Ni har blifvit emottagen som gästvän i min fars hus, och till tack derför förolämpar ni hans maka!

LEONOBA. Stilla, Thure! jag behöfver inte ditt försvar!, Jag kan försvara mig sjelf om det behöfs — men det är ett misstag utaf dig; baron har inte föro lämpat mig!

THURE (misstroget). Inte? Och hvarför bad ni honom då aflägsna sig? . . . Hvarför är ni så upprörd? . . . Ni tror att jag inte kan beherrska mig, att jag skall ställa till någon skandal? Var lugn, min styfmor! jag vill bara säga den

der herrn . . .

STJERNE. Baron Stjerne är mitt namn!THURE. Nåväl, herr baron! jag vill bara säga er att ni bär er åt som en skurk!

LEONOBA (strängt). Thure!

STJERNE (ironiskt). En väl uppfostrad yngling i sanning!

THURE. Ahja, fullt ut så väl uppfostrad som den som söker sprida skam och olycka i hederliga familjer! Ja, se på mig, ni, ni skrämmer mig inte, så baron och lejon ni än är!

LEONORA. Thure! jag befaller dig att vara tyst!

STJEBNE. Aflägsna er, min fru, så skall jag tukta den här lilla skolgossen som tar munnen så full! THUBE (färdig att rusa på honom). Akta er, att inte skolgossen lär er mores!

LEONOBA (bedjande till Stjerne). Gå! bry er inte om honom . . . skynda innan någon kommer . . . och jag skall vara er evigt tacksam!

STJERNE (sakta). Nåväl, för er skull, Leonora! (vill gå.)

THURE (ställer sig i hans väg). Nej, ni får inte gå! Stanna qvar, eller . . .

LEONORA (ser åt höger). Min man och Emil ! . . . det är för sent

STJERNE (vill skjuta undan Thure). Ur vägen, eller . . .

THUBE (kastar honom tillbaka). Inte ur fläcken, säger jag!

Femte scenen.

DE FÖRRE. BRUKSPATRONEN. EMIL.

(De inkomma från höger; Emil skyndar fram för att hejda Thure, och Brukspatron ropar redan vid kulissen:)

BRUKSPATRON. Är du förryckt, pojke? Vågar du att bära hand på vår gäst?STJERNE (afsides). Aj för fan ! det här blir inveckladt!

LEONOBA (till brukspatron). Min vän . . . blif inte ond . . . det var ett missförstånd utaf Thure . . .

EMIL (till Stjerne). Ursäkta honom, min vän ! han är otillräknelig!

STJEBNE. Jag vet det! (för sig) Här gäller att rädda hvad som räddas kan!

LEONOBA (afsides). Hvilken belägenhet!

BBUKSPATKON. Hvad vill allt detta säga?

THURE. Jo, det vill säga, att min fars käre gäst, att min brors utmärkte vän och stallbroder, den ädle och elegante herr baronen, tillåter sig här i er frånvaro ett uppförande för hvilket hvarje man af ära borde blygas!

BHUKSPATRON. Men hvad är det då?

THURE. Jo, när jag nyss kom hit, så såg jag honom betäcka min styfmors hand med kyssar, och hörde honom tilltala henne i en ton som förolämpade både hennes och min fars heder.

BBUKSPATBON (med en blick på Leonora och baro nen). Det är inte möjligt!

8TJEBNE. Jag undrar inte på, herr brukspatron, att ni inte tror den underliga saga som er herr son uppdukar för er.

THURE. Yågar ni kanske neka till att jag talat sanning?

BBUKSPATRON. Förklara er, herr baron!

EMIL. Men, min far, hur kan ni tro sådana galenskaper?

LEONORA. Kan du verkligen misstänka ? . . .

BBUKSPATRON. Jag tror ingenting, jag misstänker ingenting . . . men . . . jag vill veta hvad skäl Thure kan hafva för sin anklagelse ! Hör ni herr baron . . . hör du Leonora, jag vill veta det!STJERNE. Ack min Gud ! ingenting är lättare än det!

LEONORA (afsides). Hvad ämnar han säga?

STJERNE (i det han närmar sig Leonora). Och fru brukspatronessan kan sjelf intyga om jag talar sanning! (sakta till henne) Håll med mig, annars äro vi förlorade!

THURE. Nå, herr baron, hvad tänker ni nu smida ihop för en ridderlig lögn, om jag får fråga?

BBUKSPATBON (strängt). Tyst, Thure!

STJERNB. Alltsammans är det oskyldigaste i verlden . . . och man skall verkligen ha' en så litet smickrande tanka om sin fars hustru och sin brors vän, som herr Thure tyckes fattat om oss båda, för att kunna komma med en så kränkande beskyllning!

BBUKSPATRON. Till saken!

STJEBNE. Saken är i korthet den, att jag i morgon ämnade hos er, herr brukspatron, fria till mamsell Fanny, som gjort ett lifligt intryck på mitt hjerta, och att jag nu bad om er älskvärda makas förord i denna vigtiga sak.

LEONOBA (för sig). Hvad säger han?

THUBE. Ni ljuger! så friar man inte hos en mor om dottrens hand!

STJERNE. Jag vet inte huru och hvar herr Thure lärt sig belefvenhet mot damerna, men det säkra är att jag har den åsigten, att när man vill fria till dot tern, så söker man, som en man af heder, först föräldrarnes samtycke. Och att jag i detta afseende först vände mig till er fru, herr brukspatron, torde ni finna ganska naturligt!

EMIL. Man skall vara en grobian sådan som Thure för att knnna misstaga sig på dylikt!

THURE. Eller en åsna som du, för att falla i en så grof fälla!

BRUKSPATRON. Och hvad svarade du, Leonora?

LEONORA (med ansträngning). Att, om du ingen-ting hade att armärka deremot, få kunde herr baron räkna . . . på mitt . . . på mitt samtycke.

BRUKSPATRON. Så? Och ni vet således redan, herr baron, om min dotter älskar er, eller inte?

STJEBNE. Jag vet det inte . . . men jag vågar tro att jag inte är henne likgiltig!

EMIL. Hon skulle väl vara blind om hon inte älskade honom!

BRUKSPATRON. Och hvad tror du, Leonora?

LEONORA (med ytterlig ansträngning). Jag? Hvad skall jag tro? Det tillhör dig att derom tillfråga din dotter.

BRUKSPATRON (betraktar henne oaflåtligt). Ja . . . men nu vill jag först höra din tanka.

LEONORA. Min tanka? Den är naturligtvis . . . att Fanny bör skatta sig lycklig ... att ... att (hastigt vacklande.) O min Gud, jag befinner mig illa! Emil! gif mig din arm, och för mig upp till mina rum! det här obehagliga uppträdet har skakat mina nerfver!

BRUKSPATRON. Tag då min arm, min vän! Och sök att i stället rekreera dig vid frukosten. (Då hon vill gå säger han sakta i det han kramar hennes arm) Du stannar qvar! (till baronen) Herr baron! jag skall redan i dag tala med min dotter, och i morgon skall ni erhålla mitt svar.

STJERNE (bugar sig). Jag tackar er, herr brukspatron!

BRUKSPATRON. Och hvad dig beträffar, Thure, så har den här händelsen tydligt bevisat mig din oläroplighet

för ett vidare qvarstannande här hemma Jag vill icke att min egen son, geuom falsk uppfattning af klara fakta, kastar skugga på dens heder hvilken han bör akta som en mor! Jag bifaller din i morse yttrade önskan . . . redan i morgon skall du resa här ifrån!

THURE (tvekande). Men, min far! . . .BBUKSPATBON. Från och med i morgon är du förvaltare på Norshyttan!

ANDERSSON (i dörren till paviljongen). Frukosten är serverad!

BBTJKSPATBON. Kom då, Leonora! . . . Men det är sannt, jag har ännu några ord att Bäga min son . . . Herr baron, bjud min hustru armen!

STJERNE (afsides). Han gick i fällan! (högt, i det han närmar sig Leonora.) Tillåter ni, min fru?

LEONOBA (i det hon tar hans arm). Jag tackar! (sakta) Jag beundrar er sinnesnärvaro!

STJEKNE (likaså). Det var enda sättet att afvända hans misstankar!

BBUKSPATBON (som observerar dem). De hviskadc vid hvarann!

EMIL (till Stjerne i det alla tre gå in i paviljon gen). Du, min svåger! Vet du, det var en önskan som jag knappt trodde mig få realiserad!

STJERNE (otålig). Tack, tack, min vän! (afsides) Den åsnan gör henne ursinnig! (går in i paviljongen med Leonora och Emil.)

Sjette scenen.

BRUKSPATRONEN. THURE.

THURE (med blicken på fodren som ser efter de bortgående). Min stackars far! Om jag aldrig hade sagt ett ord!

BRUKSPATBON (for sig). Jag måste ha' visshet . . . och sedan . . . sedan . . . (högt) Thure!

THURE. Min far?

BBUKSPATRON. Du har mitt tillstånd att få resa . . . du får bli smed efter som du nödvändigt så vill . . . men på ett vilkor.

THURE. Och det är?BRUKSPATRON. Att du derinne vid frukostbordet, i allas närvaro, ber din styfmor om förlåtelse för ditt oförlåtliga uppförande nyss.

THURE. Hvad fordrar ni, min far?

BRUKSPATRON. Hvad jag har rättighet till! Endast på det sättet kan du utplåna den sårande misstanka som du fästat vid henne och vid vår gäst.

THURE. Men, min far . . . då nu baronen sjelf upplyst er om att jag haft orätt . . . hvartill skulle det då Ijena att jag . . .

BRUKSPATRON. Det tjcnar till att ge' din styfmor, min hustru, en upprättelse som hon har rättighet att fordra. Hör du, jag går nu in till frukosten ; om tio minuter sednast väntar jag dig derinne, och då ber du henne om förlåtelse. Annars kommer du al drig härifrån, — det är mitt sista ord ! (för sig) På det sättet skall jag få veta om hon ljugit eller icke ! (högt) Om tio minuter! (går hastigt in i paviljongen.)

Sjunde scenen.

THURE (vill hejda honom). Men, min far! ... ack, han hör mig inte! (kommer ned på scenen) Och jag skulle bedja henne om förlåtelse? Aldrig! Men min stackars far, om jag dermed kunde återköpa honom hans störda lugn ... ty jag såg nog huru uppskakad han var, fastän han sökte dölja det . . . Och om jag för mig sjelf kunde öppna vägen till en framtid genom att ... (häftigt) Nej ! det vore ju att ljuga . . . och jag köper hvarken min eller andras lycka med en lögn! Jag gör det inte! (sätter sig trotsigt ned på en af sofforna i bersån.)

Åttonde scenen.

DEN FÖRRE. FANNY och KARL (från fon den till höger; Karl ledande Fanny som haltande stö der sig på hans arm).

KARL. Hur är det, mamsell Fanny?FANNY. Tack, herr Nilsson! nu kan jag nog gå sjelf. Jag vill inte uppehålla er längre.

KARL (oroligt). Och er fot gör inte ondt mera?

FANNY. Inte alls! (släpper hans arm och tar ett steg framåt, men vacklar och ger till ett rop.) Ah!

KARL (skyndar till henne). Ser ni, ni kan inte stödja på den! Låt mig hjelpa er! (leder henne ned mot bersån.)

FANNY (för sig). Hvilken harm!

THURE (som blir dem varse, springer upp). H vad nu? Fanny och herr Nilsson? hvad har händt?

FANNY (i det hon släpper Karls arm och fattar Thures; afsides). Gud ske lof ! (högt) En bagatell . . . sadelgjorden sprang upp medan min häst var i full karriér . . . jag föll af... och hade inte herr Nilsson varit, så hade jag visst fått följa med en bit på vägen.

THURE (häftigt). Ack min Gud ! (varmt, i det han trycker Karls hand) Tack, tack ! (de ha"- under tiden fört Fanny till en soffa der, hon sätter sig.)

KARL. Hvad är det att tacka för! Lyckan att få göra mamsell Fanny en tjenst belönar sig sjelf! Gör det mycket ondt?

FANNY (matt). Nej, det är ingenting . . .

KARL. Ni är blek . . . jag skyndar etter ett glas vatten ! (ämnar gå till paviljongen.)

THURE (hastigt). Inte dit! det skulle göra dem oroliga.

KARL. Det är sant! (skyndar ut till höger).

FANNY (harmset). Stalldrängen borde köras bort!

THURE. Seså, kära Fanny! En olycka kan ju alltid hända. Väl att Nilsson kom till din hjelp!

FANNY (liksom för sig). Det var det harmligaste af allt!

THURE (förvånad). Det var inte serdeles tacksamt sagt.FANNY. Jag vill inte stå i någon tacksamhetsskuld till min fars bokhållare.

THURE (ironiskt). Såå? Du hade kanske hellre sett att det varit baronen!

FANNY (något brydd). Och hvarföre skulle jag inte det?

THURE. Derför att . . . säg mig, intresserar du dig för honom?

FANNY. Han är en charmant kavaljer!

THURE (för sig). Alla äro de sig lika! (högt och ironiskt.) Lyckönska dig då ! om jag inte misstar mig, så friar han väl nu som bäst till dig derinne! (pekar på paviljongen).

FANNY (lifligt). Hvad säger du?

THURE (som förut). Ja, han har redan hört sig före hos din styfmor.

FANNY (stiger upp). Nu känner jag mig bättre! (går raskt mot paviljongen.)

KARL (som inkommit med vattenglaset oeh hört Thures sista repliker). O min Gud, hon älskar honom! (bemannar sig och går till Fanny, bjudande henne vattnet.) Mamsell!

FANNY (betraktar honom högdraget). Tack . . . men ni är blek ... ni hehöfver det visst bättre än jag! (går in i paviljongen.)

KARL (som förintad). Det är slut med min djerfva dröm! Slut, för alltid! (går till höger.)

Nionde scenen.

THURE. (Strax derpå) BKUKSPATRONEN.

THURE (eftersinnande). Fanny älskar baronen, bokhållaren henne — och styftnodren är sin dotters rival. (Med htwtigt heslut) Jag far inte till Norshyttan!

BBUKSPATBON (i dörren, med sitt ur i handen), Thure, nu är tiden förbi! har du besinnat dig?THURE (fast). Ja, min far, och — jag ber inte om förlåtelse!

BRUKSPATRON (gör en rörelse som för att rusa ned, men beherrskar sig och säger kallt, nästan tonlöst, i det han med darrande händer stoppar uret i fickan). Så står också mitt ord fast! Du reser inte! (går med vacklande steg tillbaka in i paviljongen.)

THURE (vill skynda efter honom, men hejdar sig och säger beslutsamt). Nej, här finnes arbete nog — jag måste stanna!

Ridån faller.

*

TREDJE AKTEN.

Salongen hos brukspatronens, elegant och prakt fullt anordnad till en fest. Stora, uppslagna dubbel dörrar i fonden, forande till ett yttre rum med buffet m. m. På båda sidorna kabinetter med tunga gardiner i stället för dörrar. På ömse sidor, mellan kabinetten och framscenen, kåsöser, stolar och fåtöljer. Midt i salongen ett stort blomsterbord med gipsgrupper och tropiska växter.

Första scenen.

ANDEBSSON. (Strax derpå) PIERRE.

ANDEHSSON (ordnar ett spelbord till venster). Seså, nu är allt i ordning, och det riktigt på sin fransyska! Men att det är någonting i olag i huset, det lurar man inte en gammal hoflakej på! Det känns alldeles som när det skulle bli oväder af på slottet, i CarlJohans tid. Brukspatronen ser mystisk ut, — nådig frun förefaller mig som om hon ramlat utför en slotts trappa . . . och herr Thure går och biter ihop tänder na! — Men det rör ju inte mig egentligen: bara sorveringen går med sin tillbörliga gentiljess, eå är jag lugn!

PIEBKE (från fonden). Nå, är det klart nu?

ANDEBSSON (för sig, låtsar inte höra). Den der spolingen ! (fortfar att syssla med bordet).

PIERRE (går närmare}. Är han döf, min kwa Andersson?

ANDERSSON (snäsigt). Beror på hur man tilltalar mig!

PIERRE (ironiskt). Ursäkta mig — herr Andersson skall man kanske säga!

ANDEBSSON. Ahja, för en sådan der pojke heter jag herr Andersson, han må vara på sin fransyska hur mycket han vill.

PIERRE. Har herr Andersson sett till Lisette?

ANDERSSON. Jag håller inte reda på pigorna!

PIEBRE. Mamsell Lisette, menar jag! jag frågar inte efter några pigor!

ANDERSSON. Gudbevars! bröstar sig kantänka, för att livréet är nytt och gentilt, och har krumelurer i knapparna, som enfaldigt folk i hastigheten ska' ta' för vapen! Pyh! lura inte en gammal hoflakej!

PIERRE. Kolbärare eller trappsopare, menar väl herr Andersson!

ANDEBSSON (högdraget). Nej, hoflakej . . . var lugn för det! I mina knappar har jag haft högstsalig hans majestät konung Carl Johans namnchiffer, minns han det! (går honom närmare.) Och ser han det här kindbenet, hvasa?

PIERRE. Åhja, det syns nog!

ANDEBSSON. Min kära herr Pierre, detta samma kindben som han här ser, har haft deu nåden att fåemottaga tre ganska bastanta örfilar af högBidensamme kungens högst egenhändiga hand! Om herr Pierre blef hundra år, så kunde den äran inte hända honom!

PIERRE. Nej, nu för tiden tar man iuga örfilar!

ANDERSSON. Han skulle slicka sig om munnen ett hälft år, om en sådan heder kunde vederfaras hans tölpiga kindben!

PIERRBE (ond). Akta sig, gubbstyffel, eller . . .

ANDERSSON (lugnt). Men ser han, den är han ifrån! Och han får tacka sin Gud om en husarlöjtnants ridpiska vill göra hans lymmelaktiga ryggtafla den äran ! (Går gravitetiskt till höger).

Andra scenen.

PIERRE. (Sedan) LISETTE.

PIERRE. Det var en satgubbe att vara ogentil! Om jag skulle gå efter honom och säga honom . . . (betänker sig.) Nej, det sätter jag mig öfver! (kastar sig vårdslöst i en fåtölj och ser mönstrande ut öfver rummet.) Hur ser här ut nu? Tarfligt! Tacka vill jag när löjtnanten i Stockholm gör sina små supéer för ett par goda vänner . . . och väninnor ! Det är litet extrafint, det . . . och när baron har sina soaréer, som det kallas! (skyndar upp.) För tusan, baron ja! jag får inte glömma biljetten . . . om jag nu bara fick tag i Lisette! (ser sig omkring, tar derpå upp en biljett ur fickan och söker att kika uti den.) Här måtte stå någonting extra fint! (ser på den.) Och ingen utan skrift är det! A.ha, det är också litet extra fint, det!

LISETTE (från fonden med något toalett-tillbehör, inkommer utan att se Pierre och ämnar gå åt venster.) I dag är det inte roligt att klä' nådig frun . . . kan jag komma åt så sticker jag henne med en nål!

PIERRE. Åh fan, der är hon! (skyndar sakta uppoch säger tätt bakom henne i) Bara frun inte blir stucken!

LISETTE (med ett rop). A h! Fy, hvad herr Pierre skrämde mig!

PIERRE. Gjorde jag? Herre Gud, hvad mamsell Lisette ser söt och gentil ut, när hon så der blir litet haj!

LISETTE (koketterar). Äh, så herr Pierre kan säga!

PIERRE (tar henne om lifvet). Lilla, söta mamsell Lisette!

LISETTE. Låt mig vara!

PIERRE. Ja, den som locket kunde!

LISETTE (leende). Hvarför så det då?

PIERRE. Tycker någon menniska det? När man ä' så söt, och gentil och treflig, och . . .

LISETTE (smickrad). Äh, hör på den då!

PIERRE (som under tiden för henne ner pä scenen). Mamsell Lisette lilla, vill hon göra mig . . . och ännu en till en liten tjenst?

LISETTE. Det beror på hvad det är, det!

Tredje scenen.

DE FÖRRE. THURE (från fonden, stannar, då han blir varse de förra, i fonddörren, observerande dem).

PIERRE (tar fram biljetten). Ah, det är bara den här!

LISETTE. Herre min skapare! — till hvem?

PIERRE (lemnar den). Till hennes matmor!

THURE (för sig). Hvad hör jag? (smyger sig sakta öfver scenen in i kabinettet till venster, der han syns emellan gardinerna.)LISETTE (ser på biljetten). Men det är ju iugen utanskrift?

PIERRE. Nej! (leende.) Baron är en fdrsigtig general!

LISETTE. Jaså, det är ifrån baron?

THURE (för sig). Från baron! (häftigt.) Då kom jag i grefvens tid!

LISETTE. Hvad sa' herr Pierre?

PIERRE. Jag sa' ingenting, jag! Nå, är Lisette snäll och lemnar fram den?

LISETTE. Ja, men jag har ju två matmödrar? Jag är ju mamsell Fannys kammarjungfru också!

PIERRE (slugt). Nå, då vet hon bäst hvem som skall ha den!

LISETTE. Det kan vara tu tal ora den saken! (det ringer från venstcr). Seså, nu ringer frun! Nu måste jag gå!

PIERRE (haller henne qvar). Först en liten puss, lilla sötunge!

LISETTE (mycket beskedligt). Jo pytt också! I nästa vecka!

PIERRE (i det han stjäl en kyss af henne). Nej, nu, Lisette lilla ! Adjö, adjö! glöm inte biljetten ! (skyn dar vt i fonden.)

LISETTE (ensam]. Den stygga herr Pierre! . . . men det är detsamma, en bra söt betjeot är han ändå ! (vänder på biljetten) Jag kan just undra om den här är till mamsell eller frun? (går åt venster.)

Fjerde scenen.

LISETTE. THURE.

THURE (i det han träder fram ur dörren till venster). Det skall jag suga dig!

LISETIE (bestört, i det hon ger till ett rop och tappar biljetten på golfvet). Herr Thure!THURE (tar hastigt upp biljetten}. Du väntade inte det!

LISETTE (ftemtar sig från sin bestörtning och säger näsvist). Nej, jag visste inte att unga herrn brukade lura vid dörrarna! Gif mig tillbaka biljetten!

THURE. Sköt du dina sysslor!

LISETTE (som förut). Det rör inte herr Thure! Gif mig tillbaka biljetten!

THURE. Nej, den är min!

LISETTE. Det är inte sannt . . . den är min! (bedjande.) Söta goda herr Thure, gif mig tillbaka biljetten!

THURE. Nej, jag skall sjelf lemna fram den!

LISETTE. Jag klagar för nådig frun:

THURE. Gör det om det roar dig . . .

LISETTE. Herr Thure vet ju inte hvem som skall ha den!

THURE. Jo visst! Jag skall sjelf ge den åt Fanny!

LISETTE (elakt). Men . . . om den inte vore till henne?

THURE (häftigt). Gå nu, jag vet att den är till henne!

LISETTE. Ja men det är ingen utanskrift!

THURE (förvånad). Inte; (ser på den.)

LISETTE (passar på och skyndar fram till honom för att rycka den åt sig). Jag skall ha den!

THURE (i det han håller henne tillbaka med ena armen och gömmer biljetten med den andra) Det är inte värdt att du försöker!

LISETTE (hastigt lyssnande åt venster). Det kommer någon! Vänta bara! (högt i det hon lutar sig mot Thure som om han skulle hålla fast henne.) Söta goda herr Thure . . . nådig frun blir så rysligt ond - släpp . . . var nu inte obeskedlig . . .Femte scenen.

DE FÖRRE. LEONORA (från venster).

LEONORA (i dörren, ser förvånad på gruppen). Hvad vill det säga?

THURE (skyndar undan). Fördömdt!

LEONORA (strängt till Lisette). Hvarför kommer du inte när jag ringer?

LISETTE (spelar öfverraskad och upprörd). Söta goda nådig frun . . . det var inte mitt fel . . .

THURE (för sig). Hvad säger hon?

LEONORA. Du är så god och uträttar dina åligganden, och inte bryr dig om något annat!

LISETTE. Ja, goda nådig frun, om jag bara inte blir hindrad, så . . . Men nådig frun såg sjelf att unga herrn ... och det är minsann inte första gången!

LEONORA (strängt). Gå nu! Mamsell Fanny väntar!

LISETTE. Ja, goda nådig frun! (för sig.) Seså min näsvisa herre... nu hoppas jag att j äg har bryggt åt dig! (går titt venster.)

Sjette scenen.

LEONORA. THURE.

THURE (för sig). Den listiga slinkan! Nu står jag här vackert!

LEONORA (ironiskt, i det hon närmar sig honom). Jaså, herr moralpredikant! Ändtligen ertappar man er då!

THURE. Min styfmor ... jag försäkrar . . .

LEONORA. Såå, jag skall kanske inte tro mina egna ögon och den stackars flickans utsago? Och du, som är så rädd om sederna i din fars hus att du inte tvekar kasta en sårande misstänka pä hans egen maka,och derigenom vända den oskyldigaste sak till ledsamheter och husliga tvister . . . du aktar inte för rof att lägga ut snaror för dina föräldrars tjenare? Fy Thure, i ditt ställe skulle jag blygas för ett så opassande uppförande!

THURE (uppbrusande). Sakta min fru styfmor! Ni borde minst af alla vara så hård i edra omdömen!

LEONORA. Hvad vågar du säga?

THURE. Jag vågar säga, att om det också skulle vara sannt hvad er listiga kammarpiga nyss pådiktade mig, så tror jag dock att mitt uppförande vore mindre klandervärd! än en annans, som icke kan ursäkta sig med att hon står så ensam som jag! Ty att en ung man gycklar med en kammarjungfru — om han skulle ha gjort det, — det sätter ingen fläck på en familjs heder . . . det belastar ingen gråhårsmans hufvud med åtlöje och vanära!

LEONORA (med något osäker röst). Och hvem skulle väl ha gjort detta?

THURE. Det frågar ni, ni min styfmor, som från första stunden af ert inträde i detta hus, så litet tänkt på hvad godt ni här kunnat uträtta? Det frågar ni, som låtit en eländig sprätt, en oförsynt och egenkär narr hviska till er ord som ingen hederlig qvinna borde åhöra i sin mans hus!

LEONORA. Jag anser mig inte skyldig att behöfva höra dina förolämpningar! Då du sjelf inte har så mycken aktning för din fars maka, att du tiger med sådana beskyllningar, så afliigsnar jag mig . . .

THURE (ställer sig i hennes väg). Nej, min styfmor, nu eller aldrig skall jag uttala hvad som i många år legat på mitt hjerta, och ni måste höra mig!

LEONOBA (stolt). Måste?

THURE. Ja, ni måste, eller också lemnar jag på ögonblicket till min far detta bref som den eländige vågat skrifva till er ... (håller biljetlen för hennes ögon.)LEONORA (forskräckt). Ett bref? — Till mig! — Hvem har sagt att det är till mig?

THURE. Brefvet har ingen utanskrift, det är sannt, men jag vet att det är till er! Det var detta bref som jag, under föregifvande att det var till min syster, ryckte ifrån den näsvisa pigan då ni kom, — och på det sättet räddade er och min fars heder inför henne, på hvars giftiga tunga det annars berott att sköfla dem båda! Det är detta brefs skull att ni anklagat mig för en lättsinnig handling, och det är i dess namn jag nu vill tala till er!

LEONORA. Och hvad rätt har du att tala så till . . . till din mor?

THURE. Missbruka inte det namnet! Just derför att ni aldrig varit för mig annat än en styfmoder, just derför talar jag som jag gör!

LEONORA. Och hvad har du att säga mig? THURE. Hvad ert eget samvete längesedan borde hafva sagt er: nemligen att vårt hem har varit och är ett ofridens, färdens och kärlekslöshetens hem, der aldrig någon vänlig hand ställer till rätta det som är söndradt, eller läker det som är såradt! Och så har det alltid varit! När ni för nära tio år sedan inträdde deruti, var jag ännu endast ett barn, men jag minns som om det varit i går, med hvilken outsäglig längtan jag emotsåg denna nya moder, som jag redan älskade innan jag sett henne — jag stackars barn som aldrig haft någon mor ! Jag föreställde mig er som en leende och varm solglimt i det kalla och ödsliga hemmet, — och hur bittert kände jag mig icke sviken när ni kom ! Ni var ung och skön som de englar jag sett i mina drömmar, men när jag kom emot er med hela värman af min barnsliga hänförelse, så var er hand kall och er famn öppnades icke för den moderlöse. Min syster och jag voro för er endast tvenne besvärliga, ostyriga barn . . . min bror deremot, han var en sextonårig kadett som kunde smickra, med hvilken man kunde lysa,och han blef från första stunden er favorit, medan vi deremot endast voro er till förargelse och besvär!

LEONORA (för sig). Ja, ja, så var det! (sjunker ned i en stol till venster.)

THURE. Och min far sedan, af naturen ytlig, kall och pockande i sitt hem, — hvad gjorde ni af honom ? Ni den unga, sköna, älskade qvinnan som han tillbad, huru brukade ni den makt som den femtioårige mannens svaghet lade i edra händer? Gjorde ni honom mildare, bättre, hjertligare mot de sina? Nej! ni gjorde honom om möjligt ännu mera kärlekslös än förut, i det ni drog honom med er i en hvirfvel af Härd och förströelser som hos honom och hos er qväfde ända till tanken på hemmet och dess pligter! Se der min styfmor, huru ni förvaltat det kall som himlen lade i eder hand!

LEONORA (för sig). O, min Gud!

THURE. Ni förvånar er kanske öfver att jag, då ett barn, kunde uppfatta detta! Men ser ni, jag blef tidigt mogen, jag! Man lär mycket under en kärlekslös barndom! Under de långa nätterna då ni och min för svärmade omkring bland bullrande förströelser, låg jag vaken och gret, jag — sedan jag först vyssjat min gråtande syster till sömns, — ty fastän ett år äldre var hon äunu mera hjelplös och öfvergifven än jag! Och mången gång gingo vi hungriga till sängs, ty sådan matmodren var, sådana voro tjenarne! När modren lemnade barnen vind för våg, — hvarför skulle pigan bry sig om dem? — På detta sätt växte vi upp, och så förundren J er öfver att Fanny blifvit en nyckfull, fåfäng och elak flicka, och jag en odåga! Vi hafva båda blifvit det hvartill ni velat göra oss, och om vi inte gått helt och hållet förlorade, så är det inte ert fel! Men hör nu, min styfmor, hvad jag lill slut vill säga er ! Allt här skall gå förloradt om ni inte nu vänder om, om ni inte nu för första gången i ert lif påminner er om att raenniskan har pligter för hvilka hon måste lefva och att endast på det sät-tet kan hon förvärfva sig rätt till

aktning! Ty vet ni hvart detta lefnadssätt fört oss, känner ni hvart det måste leda? jo, till ruin, till fattigdom och olycka — och ve er att jag måste säga det: det är ert verk!

LEONORA (rusar upp utom sig, och skyndar fram till honom, fattande våldsamt hans arm). Thure! för himlens skull . . . hvad säger du?

THURE. Sanningen ! Min fars rikedom har smält ihop, de dåliga konjunkturerna hafva äfven gjort sitt till . . . ännu mullrar väl ovädret endast på afstånd, men hvem vet om det kan hejdas! Och hvem skall hafva styrka att ställa sig emot förstörelsen, om den kommer? Min far kanske, som genom resor och nöjen blifvit nästan främmande för sin egen affär? Eller kanske min bror med sina fina vanor och sina dyr bara bekantskaper ? Eller jag, odågan? Eller kanske den man som iklädt sin eländiga penningspekulation kärlekens drägt, och som man nu till belöning för det att han skymfat min far, vill gifva min syster till hustru?

LEONORA (häftigt). Du bedrar dig . . . baron Stjerne reser ännu i qväll, han har lofvat det på sin heder!

THURE. Baron Stjerne reser inte! Baron Stjerne håller just nu på att fästa de många olika bauden i knapphålet på sin pariserfrack, och inom en timma skall hans förlofning med min syster vara eklaterad!

LEONORA. Skulle det vara möjligt?

THURE. Hvarför skulle det inte vara möjligt? Och säkert skall ni, min styfmor, inte lägga några hinder i vägen derför! Det gäller ju att rädda ert ryktö, att afvända från er min fars vaknande misstankar, — och hvad gör det då om Fanny uppoffras? Hon bör väl till på köpet vara tacksam om hon får bidraga till en så öm styfmors lycka!

LEONORA (i det hon gråtande faller ned i en stol). Thure! jag har förtjeuat mycket — men detta icke!THURE (för sig). Hon gråter? skulle hon verkligen ha ett hjerta? (högt.) Min styfmor, ni torde förlåta sonen och brodren om han i ett ögonblick som detta icke kan säga artigheter! Jag är inte så fin jag som min bror! jag kan inte känna hjertat blöda och stå med leende på läpparne — — jag kan inte smickra och ljuga, när sanningens omutliga makt tränga sig inpå mig, och är färdig att göra mig vansinnig af smärta och blygsbl! Men om ni deremot nu vänder om, — om ni begagnar ert välde öfver min far för att förhindra denaa skamliga förbindelse, — om ni har mod att uppoifra er sjelf för att rädda det stackare baruet derinne från att frysa ihjäl vid sidan af en orm sådan som baronen — — o ! då kan jag ångra, — jag kan mera, - jag kan på mina knän bedja er förlåta att jag påmint er om allt det onda ni tillfogat mig — jag kan älska och välsigna er — och kalla er vid detta heliga namn som jag aldrig förr fått uttala : jag kan kalla er min mor! (han störtar ned framför henne och fattar full af hänförelse och värma hennes händer som han för till sina läppar, i det han lifligt oeh väntande ser henne i ögonen.)

LEONORA (efter en våldsam, inre strid}. Stig upp, Thure! Mycket hade varit annorlunda här — om jag förut lärt känna dig som nu! (i det hon trycker honom intill sig.) Min son skall bli nöjd med mig!

THURE (med ett glädjerop). Oh! Gud välsigne dig, min mor! Du hade således ett hjerta!

LEONORA (med hastigt uppflammande lidelse). Och det trodde du icke? du kunde icke tänka dig att också jag lidit, att också jag fällt tårar af smärta! — Du skall lära känna mig bättre en dag — — — meu gå nu,... nu är ingen lid till förklaringar! Jag måste tala med din far, och icke sannt, du har ju nu för troende till din mor?

THURE (i det han tager upp biljetten och lemnar henne den). Se här mitt svar!LEONORA (ämnar rifva sönder den). Jag vill icke veta hvad den innehåller — — blotta aningen derom ur en skymf!

THURE (hejdar henne). Nej, rif icke sönder den — den kan bli ett vapen ! (man hör brukspatrons röst till höger) Min far kommer! Farväl min mor! (for sig i det han står ett ögonblick som öfverläggande) Nu ner till puppa Jansson och till Ida! Hejsan! nu känner jag sjelf att jag duger till något! (han skyn dar ut genom fonden.)

LEONORA (i det hon gömmer biljetten). Ett vapen? Ja, han kan ha rätt! — — (»' det hon vänder sig mot höger, derifrån brukspatronen inkommer samta lande med Andersson) MStte jag nu ega styrka att säga honom allt!

Sjunde scenen.

LEONORA. BRUKSPATRON. ANDERSSON. (Från höger.)

BRUKSPATRON (ser sig omkring). Och allting är i ordning?

ANDERSSOK. Ja, herr patron! Rigtigt på sin fransyska!

BRUKSPATRON. Bara ett spelbord?

ANDERSSON. Det ÅT två derufe i förmaket också.

BRUKSPATRON. Godt ! min sons betjent hjelper ju till med serveringen?

ANDERSSON (litet föraktligt). Ja, men han har ingen gentiljess! BRUKSPATRON. Andersson får so upp med honom.

ANDERSSON (smickrad). Ska inte underlåta, herr patron! — Vill patron se om buffeten derute?

BRUKSPATRON (vänder sig för att gå). Ja, det är sannt!LEONORA (går emot honom). Min vän . . . jag ön skade få säga dig några ord.

BRUKSPATRON (kallt). Jag är till din Ijenst! {till Andersson) Jag får se på det der sedan!

ANDERSSON. Jaha! (går, men vänder om.) Gästerna ska väl anmälas högt, och med en viss gentiljess?

BRUKSPATRON. Naturligtvis!

ANDERSSON (bugar sig). Rigtigt på sin fransyska, ja! (går genom fonden.)

Åttonde scenen.

LEONORA. BRUKSPATRONEN.

BBUKSPATRON \alltid kallt). Hvad har du att säga mig? LEONORA. Något af högsta vigt för dig sjelf — — och för oss alla!

BRUKSPATRON. Då får jag lof att säga att du valt stunden bra illa . . . Våra gäster anlända om nå gra ögonblick, och — — —

LEONORA. Just derför är det som jag måste tala med dig — och jag ber dig att du måtte höra mig med tålamod och utan hetta! Få detta ögonblick beror måhända mera än du tror, — det beror derpå huruvida vi båda skola kunna försona en årslång orättvisa, och förebygga en hel framtids ånger och olycka!

BRUKSPATRON. Du behagar tala i gåtor! Jag vet mig aldrig ha varit orättvis — och jag har in genting att ångra!

LEONORA. Så mycket bättre -för dig, min vän! Men så är det icke med mig! Jag har varit orättvis och jag har mycket att ångra! Jag har varit orättvis emot dina barn, för hvilka jag borde varit en mor, och jag har att ångra mitt uppförande mot dig,hvilket kanske icke alltid varit den älskande och und fallande makana . . . men jag lofvar heligt att allt skall bli annorlunda, om du nu endast vill vänligt och kärleksfullt komma mig till möte, och icke göra denna stund och iiées uppgift ännu bittrare för mig än den redan är!

BBUKSPATRON. Jag får uppriatigt tillstå, min bästa Leonora, att jag inte har den förmån att kunna fatta hvad du menar! Du vet att jag har afsky för husliga scener . . . låt oss gå ut och se om buffeten är i ordning — — det är vår pligt som värd och värdinna!

LEONORA. Men vi hafva äfven pligter som makar, som föräldrar och menniskor, och det är dem jag vill att vi nu först skola uppfylla!

BBUKSPATRON (hånfullt). Ah ! du vill! Nå, då har jag, som artig man, ingenting annat att göra än att lyda! (sätter sig till höger.) Var så god och tala då, min vän! Men jag hoppas att du blir så kort som möjligt!

LEONORA. För Guds skull, icke denna hånfulla ton, eller du gör mig vansinnig! För första gången på många år kommer jag emot dig med upprördt och förkrossadt hjerta, uppfylld af förtroende och tillgifvenhet såsom makan bör komma till sin make, och du har för mig inte ett ord af vänskap, af medlidande åtminstone, om icke mer!

BRUKSPATRON (kallt). Har du inte sjelf så velat? Eller har du kanske glömt den tid då jag stod inför dig som du nu inför mig — — och då du inte hade ens den minsta allmosa af ömhet att ge den som förnedrade sina femtio år med att tigga derom på sina knän?

LEONORA. För Guds skull! väck inte minnet af den tiden! Jag var ju då ett barn som du hade köpt utan att rådfråga dess hjerta, och hvars förtroende du aldrig gaf dig mödan att söka vinna! — Nu der-emot är jag en qvinna som kommer till dig och säger med hjertat fullt af åuger öfver det förflutna: "Ännu är det icke för sent, ännu kan lyckan kasta en stråle af sol på vårt hittills så kalla lif, om du endast i detta ögonblick vill öppna dina armar och säga: jag förlåter ett ögonblicks glömska till hvilken jag sjelf måhända varit skulden, — jag tror på dig och framtiden!" (Aon har nästan sjunkit ned framför honom och söker att fatta hans händer.)

BRUKSPATRON (j det han stiger upp). Nej Leonora! jag förlåter intet! jag tror på intet mera! "hör du, intet!

LEONORA (»' det hon utmattad sjunker ned på en stot). Så må Gud förbarma sig öfver oss båda!

BRUKSPATRON. Jaså, min fru! derhän har det således kommit! Ni börjar nu att frukta för konseqvenserna af ert handlingssätt? Men ni måste bära dem, hör ni — ni måste! Jag är för gammal att hoppas på någon lycka mera . . . jag kan endast hämnas och det vill jag också göra ! Jag förstår allt hvad ni vill säga, och jag har vetat det förut ! Det är er baronen älskar — — det var till er han ställde sina ord, då Thure öfverraskade er . . . och nu, nu vill ni behålla honom för er sjelf, ni vill inte att hans lögn skall bli sanning, ni vill inte kalla er älskare er måg — — men hör ni, vid Gud, ni skall göra det, så sannt jag lefver, och vill lefva ännu i många år för att straffa er otrohet!

LEONORA. Nåväl ja, straffa mig, det är er rättighet . . . men straffa icke er dotter genom att kedja henne vid en man som hon icke kan älska! Jag svär dig att jag aldrig varit glömsk af mina pligter, att det endast var min fantasi, aldrig mitt hjerta som för ett ögonblick lät dåra sig af hans ord, — men för Guds skull! icke denna förbindelse med Fanny! Låt honom resa härifrån ännu i qyäll, och han skall vara död för mig för evigt!

BRUKSPATRON. Och det vill du att jag skull tro?Nej, han skall bindas, liksom du ! Hvem vet, om ett år kan jag ligga i grafven, och då skulle han vara fri ... skulle han återkomma, och j skullen båda skratta åt den gamla token som multnar under den gråa torfvan? Nej! ännu ur grafven skall jag hämnas? Och efter som jag lyckats fånga räfven i hans egen snara, så vore jag väl en dåre, om jag öppnade på nätet!

LEONORA. Men Fannys lycka, hennes framtid — — och den rättfärdige Guden som dömmer? . . . Tror du då att du ensam skall så strafflöst trampa under fötterna andras lycka, och gå fram som en härjande åska öfver andras skördar af sällhet och glädje? Är det dig icke nog att hafva sköflat min ungdoms paradis, skall äfven hon — — nej ! nej ! jag vet icke hvad jag säger, nien af barmhertighet med mig och med dig sjelf, fullfölj icke din gräsliga tanke att deu icke slår oss alla med ofärd och förbannelse!

BBUKSPATBON. Inte ett ord mera ! Fannys och baronens förlofning eklateras om en timma ! (med hånfull artighet, i det han bugar sig för henne.) Är det annars något du har att säga mig?

LEONORA. Nej! må Gud vara mindre hård mot dig, när din stund kommer!

BRUKSPATBON. Låt det bli min sak! — — (då Leonora ämnar gå till venster.) Hvart ämnar ni ta' vägen?

LEONORA. Får jag inte gå hvart jag vill?

BRUKSPATRON (fattar henne hårdt i armen). För att uppsöka den kära styfdottern, och med henne öfverenskomma om någon intrig som skulle korsa mina planer?- Nej, du stannar här, och gör les honneurs som värdinna! Jag hör redan gästerna komma!

LEONORA (söker hemta sig). O min Gud! min Gud!

BBUKSPATBON (hånande). Jo jo, min fru! Man trampar inte så ostraffadt en hustrus pligter under fötterna som man trampar golfvet under dansen medsin kurtisör! Minns det! (ser åt fonden) Bort nu med Magdalenaminerna! det kommer någon!...

Nionde scenen.

DE FÖBRE. ANDERSSON. (Sedan) JÄGMÄSTAREN.

ANDERSSON (från fonden, anmäler). Herr jägmästaren "Wolf! (går.)

BRUKSPATRON (högt, i det han antar en glad mine och går uppåt för att möta honom). Ah, den käre vännen!

LEONORA (för sig, i det hon gör våld på sig för att synas glad). Mod, mod ! denna lögn är jag ju van vid!

BRUKSPATRON (till den inträdande Wolf). Välkommen! tusen gånger välkommen!

WOLF (en stor, korpulent och- bullrande herre, med gikt i fötterna, har stora mustacher som han oupphörligt vrider, och skrattar så det dånar i rummet). Mjukaste tjenare, hedersbror! Ha, ha, ha! förbannadt roligt te' få se herrskapet må bra! Kan du tänka dig, jag såg inte mindre än två räfvar vid Bergtorpet deroppe! Nej men se lilla frun! Mjukaste tjenare! ha ha ha, hur står det till?

BRUKSPATRON. Leonora mår inte rätt väl . . . jag har bedt henne gå in och hvila sig litet . . . men hon vill inte!

LEONORA. Åh, min vän!

WOLF. Ha ha ha ! tror jag det, en sån värdinna! Alldeles som med min Castor, det . . . blef räfbiten i förra veckan . . . men tror bror att han kan hålla sig inne? Nej, det var liigen det! Nå i dag ska' det då rigtigt bli skönt te' få sig ett parti!

BRUKSPATRON. Så, det fägiwr mig! (till Leonora.) Hur mår du, min vän?WOLF. Men hör nu . . . ha ha ha ! hvnd är det ma egentligen för mening med det här kalaset? Slår vad att det är nånting lustigt . . . ha ha ha, eller hur lilla nåden ? J aså, man får ingenting veta ? Ska vara liksom en tocken der suppris kan jag tänka? Jo jo! det var alldeles som när jag var uppe i Särna häromåret på den der stora björnjagten . . . jag hade lagt mig och sofva på en kulle der det låg litet granris och tocke der krafs, och bäst som det var så vaknar jag vid att hela högen rör sig, och jag ramlar om ett par hvarf... och — ha ha, ha! när jag tittar efter så var det en stor björn som jag hade lagt mig på! Ha ha ha! det var eu förbannad suppris!

LEONORA. Det tror jag nog.

BRUKSPATRON. Och hvad gjorde bror då?

WOLF. Jag sköt honom midt i skallen — i häpenheten! Ha ha ha! förbanna mig gjorde jag inte så ! Men hvar är lilla mamsell Fanny?

LEONORA. Hon kommer på ögonblicket!

WOLF. Det var den största björn jag sett i all min dar . . . min själ var det så ! Men har bror hört en sån bondtur den der Hafverberg har haft igen?

BRUKSPATRON. Nej!

WOLF. Han har vunnit 100,000 Riksdaler på Hamburger-lotteriet . . . liksom han inte var nog rik förut, den åsnan ! Ha, ha, ha!

Tionde scenen.

DE FÖRRA. ANDERSSON. (Sedan) ÖFVERSTINNAN och FRÖKNARNE HACKSPETTER.

ANDERSSON (anmäler). Fru öfverstinnan och fröknarne Hackspetter!

WOLF (för sig). Jaså, komma de der skrikorna också!ÖFVEBSTINNAN (ett litet, magert fruntimmer med två långa dottrar, kommer mycket hastigt in och skyndar med djupa nigningar emot Leonora som gått upp mot fonden). God dag min lilla söta Leonora! Hur står det till, min lilla engel? Herre Gud, så söt hon är! God dag kusin, brukspatron! (till ena dottern) Beate-Sophie! ser du inte jägmästaren! — (till Brukspatron.) Det är som jag alltid säger : lyckligare menniskor än Falkens, säger jag, finns då inte! (till andra dottern) Nå Beate-Marie lilla, jag tror du frågar inte efter Fanny! (till Leonora) Hur mår det söta barnet? Bra? Ja, hur kan hon annat, med en

sådan mor! (under tiden ha de halsat och taga nu plats till venster vid framscenen.)

LEONORA (artigt). Hvad det var snällt utaf tant att komma!

ÖFVEBSTINNAN (sött). Tycker du att jag inte skulle komma, när ni bjuder? (sakta till ena dottern.) Beate-Sophie ! tugga inte på solfjädern ! (högt till Brukspatron Och kusin ser då ut som han bara vore fyrtio år! Men så är det när man är lycklig! Eller hur, herr jägmästare?

BBUKSPATBON. Ni smickrar mig, min kusin!

WOLF. Det tror jag, det! Men har öfverstinnan hört hvad som händt Hafverberg, ha ha ha?

ÖFVEBSTINNAN. Nej! hvad då?

WOLF. Jo, han har vunnit 100,000 på Hamburgerlotteriet, den åsnan!

ÖFVERSTINNAN. Har han? (till andra dottern.) Beate-Marie ! se söt ut när han kommer ! (hogt) Kors i alla tider, eu sådan tur! Hundratusen? Det är en bra treflig karl den der Hafverberg, fast han är bara landtbrukare!Elfte scenen.

DE FÖRRE. HAFVEKBERG. (Sedan) FANNY.

ANDERSSON (anmäler). Herr possessionaten Hafverberg.

JÄGMÄSTABEN. Hä? possessionat?

BBUKSPATRON (leende). Jo jo! har kommit med de hundratusen ! (går upp mot fonden.)

ÖFVERSTINNAN (till döttrarne). Se söta ut, mina flickor!

FRÖKNARNE (sjåpigt). Ja, mamma!

HAFVERBEBG (har under tiden inkommit från fonden och bugat sig upprepade gånger för brukspatron, som tar emot honom med en viss nedlåtenhet; han är liten och korpulent, mycket sjelfförnöjd och högtidlig). Mjukaste tjenare! Hm! vackert väder på afton!

BRUKSPATBON. Nå, jag hör att jag får gratulera till den stora vinsten!

HAFVEBBERG. Mjukaste tjenare! Ja, det skadar inte det! De kom rakt som flygande! (i det han går nedåt och bugar sig för damerna.) Kan herrskapet tro det, att jag tänkte inte på att vinna mer än ett nyfödt barn!

BRUKSPATRON. Verkligen?

ÖFVERSTINNAN. Den sanna förtjensten är alltid blygsam!

HAFVEBBERG. Hm! ja! det förstås, det!

ÖFVERSTINNAN (ser åt venster). Men se der kommer lilla Fanny!

FANNY (från venster, skyndar fram till öfverstinnan och hennes döttrar). God afton lilla tant ! God afton flickor! Hvad det var snällt att ni kom! (helsar på herrarne.) Mina herrar!

WOLF (till Brukspatron). Ha ha ha! söt som en liten fjorton dars räfuuge!HAFVERBERG (för sig, ser på Fanny). Hon är rasande rar! Jag tror jag vågar på! (går fram titt Fanny och bugar sig tölpigt men sjelfbelåtet.) Mjukaste tjenare, mamsell Fanny!

FANNY (kort, i det hon vänder sig ifrån honom). God afton!

HAFVEBBERG (för sig). Hon drog på mund ! Det första jag blir ensam med gubben så friar jag! Han behöfde ju sätta om inteckningen!

LEONORBA (som vänder sig åt fonden och ser Ba ronen och Emil tom stå samtalande i yttre rummet, färdiga att inträda). Vill inte herrskapet stiga in i förmaket? Beate-Marie spelar kanske något för oss!

ÖFVERSTINNAN (lifligt). Jaha! hon kan en nyvals utaf Chopin!

LEONORA. Kom då, mina damer!

FANNY (som sett baronen). Men — —

BRUKSPATRON (sakta till Leonora). Du stannar qvar!

LEONORA (sakta och bestämdt). Akta Jig! ett ord till och jag upptäcker allt för dina gäster!

BBUKSPATBON (för sig, retad). Fördömdt! (högt och artigt.) Nå, låt oss höra Chopin, mitt herrskap!

JÄGMÄSTAREN (till Hafverberg). Ja ä' det Chopin, ml kan väl dt;t der sjåpet görat bra!

ÖFVERSTINNAN (som står bredvid). Hvad befalls?

JÄGMÄSTAREN (litet förlägen). Ha ha ha! jag sa' att jag är förtjust i Chopin!

HAFVERBERG. Nu ska' man visa sig på styfva linan! (högt i det han bjuder Fanny armen.) Får jag lof?

FANNY (kallt). Tackar! (afsides med en blick åt fonden, der baron ännu står qvar.') Att han inte kom och bjöd mig armen!

ÖFVERSTINNAN (till sina döttrar). Ser ni! honvet sitt han falt högsta rinstcu ! Beate-Harie! spela som eii engel!

JÄGMÄSTAREN (för sig). Herre Gud, d» n som hade sig en tuting i stället! (de gå alla in till höger, utom brukspatron som följer dem till dörren, och sedan vän der om.)

Tolfte scenen.

BRUKSPATRON. EMIL. BARONEN.

BRUKSPATRON (i det han återkommer ned på sceneri). Nu har jag trådarne i min hand ! Det finns ingenting i verlden som kan rädda dera ur mitt nät! (vänder sig triumferande om och säger till Emil och baronen som just nu komma in.') Ah, det är du, Emil! och ni, herr baron! Damerna vänta er mod otålighet derinne!

EMIL. Den tråkiga öfverstinnan med sina sjåpiga fröknar drifver oss på flykten!

BRUXSPATBON (med en blick på baron). Ahja, men det finns ju också andra!

BARONEN (lifligt). Ja det är sannt ! Kom då Emil och låt oss gå in!

BBUKSPATBON (för sig). Jag har dig i fällan, min fina räf! jag har dig! (går genom fonden.)

Trettonde scenen.

EMIL. BARONEN.

EMIL. Nå, gå vi in nu? Du Lör alt ena fröken redan har börjat sin trampvals derinne!

BARBONEN. Ja den som icke hörde det, skulle väl vara döf ! Hör på Emil, vill du göra mig en stor tjenst?

EMIL. Och det kan du fråga!BARONEN. Skaffa mig att få säga dir* styfmor ett ord härute.

EMIL. Min styfmor ? Och hvarföre!

BARONEN. Derför att det är vigtigt. Hitta på någon förevändning att narra henne hitut!

EMIL. Hör på, Stjerne . . . du vet att jag beun drar dig, att jag är din vän — — men . . .

BARONEN. Nå, men?

EMIL. Det der är en kommission som jag inte uträttar!

BARONEN. Och hvarför inte?

EMIL. Derför att jag finner den opassande!

BARONEN. Jaså . . . du tror kanske också, liksom din slyngel till bror att jag lägger ut mina nät för din styfmor? Galenskaper! jag förlofvar mig ju i qväll med din syster! Du kan väl inte vara så en faldig att misstänka . . .

EMIL (allvarligt). Nej, naturligtvis! Skulle jag misstänkt något sådant, så vore det längesedan slut oss emellan! Men hvarför vill du då tala med henne? BABONEN. Derför att . . . att jag vet inte rigtigt om Fanny älskar mig . . . om hon inte har någon an nan inklination

EMIL (forskande). Och det vill du fråga min styfmor om? Hvarför då inte hellre fråga Fanny pjelf, det vore ju mycket bättre!

BARONEN. Ja det kan du ha rätt i!

EMIL. Henne skall jag försöka att skaffa dig ett samtal med, om du så vill ! Ni ska ju vexla ringar i afton!

BARONEN. Nå ja, som du vill då . . . jag väntar härute!

EMIL (i det han går in till höger). Skulle Thure kunnat hafva rätt?Fjortonde scenen.

BARONEN (ensam).

Min ställning här i huset börjar bli förbannadt genant! Att jag misslyckades i min kurtis för Leonora retar mig, men då jag derigenom kan knipa en liten söt hustru med några hundratusen kontant, så tycks det visserligen att jag bör kunna trösta mig. — Bara inte min ställning vis-å-vis styfmodren vore så der temligen ohållbar! Gubben är dupe . . . han misstänker ingenting... (i det han sätter sig längs till höger i en fåtölj.) Som hederlig karl borde jag kanske resa min väg från alltsammans, — men som fattig karl åter, bör jag stanna! — Och så, om flickan verkligen skulle tycka om mig, — — så vore det ju synd att inte ta' henne! Åhja! jag låter förlofningen gå! man kan ju alltid bryta sedan om det behöfs!

Femtonde scenen.

DEN FÖREE. ANDERSSON. (Sedan) GÄSTER.

ANDERSSON (anmäler). Herr kyrkoherden Kumlinder med fru och döttrar!

BARONEN (för sig, i det han skyndar upp). Kyrkoherden! för fan! är det kanske fråga om prestförlofning?

KYRKOHERDEN (från fonden, med fru och tre döttrar, säger i dörren till sin fru). Du skall få se, Malin, att vi komma för sent!

FRUN (snäsigt). Ja, är det mitt fel, kanske! Du fick ju aldrig på dig kragen!

KYRKOHEBDEN (hastigt). Tyst ! det är någon inne! (artigt till baron) Mjukaste tjenarc, herr baron!

BABONEN. God afton herr pastor! Min fru! . . .

KYRKOHERDEN. Men hvar ha' vi då den älskvärda värdinnan!BARONEN. Inne i förmaket, herr pnstor!

KYRKOHERDEN. Ah ! då skynda vi genast ! (till sin hustru) Kom, Malin!

FRUN. Jaja! skrynkla inte min sjal!

BARONEN. Ett ord, herr pastor! — Ni ursäktar väl, min fru?

FRUN (artigt). Åh herr baron! (till döttrarne) Kom flickor, så gå vi förut! (de gå in till höger.)

BARONEN. Säg mig, kommer herr pastorn endast som gäst?

KYRKOHERDEN (slugt leende). Och det frågar ni, herr baron? Ni bör väl bäst veta att jag också kommer för en förrättning! (salvelsefullt) Guds välsig nelse skall i rikt mått

BARONEN (otåligt i det han vänder sig från honom). Ja det är bra! frun väntar!

KYRKOHERDEN. Det är sannt ! jag har ju ännu inte helsat på värdinnan! (skyndar in till höger.)

Sextonde scenen.

BARON. (Sedan) WOLF och HAFVERBERG.

BARONEN. Saken börjar på att bli invecklad . . . Men för att få några hundratusen kan man ju riskera . . . Topp! jag stannar qvar!

WOLF (till Hafverberg, i det de komma ut från hoger, utan att se baronen, — samt ämna sig till buffeten). Hvad fan säger bror? Skulle det vara på upp hällningen med Falkens affärer?

HAFVEBBEBG. Så låter det! Bokhållaren var hos mig i går för att placera en int(ökning på femtitusen riksdaler . . . den stod hos kansliрådet Gylling . . . han har fin näsa, och har väl inte sagt upp den för ro skull!

BARONEN (afsides). För fan!WOLF. Ja det är sanrrt! Ha ha ha! och jag Rom satt in 25,000 i bruket! Dem kan jag få göra klappjagt efter!

HAFVERBEBG. Det händer det! I synnerhet om det går till cession! Dåliga tider ska' jag säga! Dricka vi ett glas punsch?

WOLF. Ja kör ! Det är att skaffa sig någon va luta, medan dtt finns ! Ha ha ha ! (de gå arm i arm ut i yttre rummet.)

BARONEN (för sig). Aha! står det så till? Då tar jag min Malts ur skolan! — Gästgifvargården ligger strax bredvid . . . jag skrifver tor a- lighets skull några rader till brukspatron! Det stod således skrifvet att jag inte heller denna gång skulle bli rangerad! (ämnar gå, men får i detsamma se Fanny som inkommer från höger.') Ah! Fanny!

Sjuttonde scenen.

BARONEN. FANNY.

FANNY (från hoger, ytterligt blek, men med stolt och fast hållning, går baronen närmare, i det hon knyter högra handen hårat om något föremål som hon döljer deruti; säger kallt). Herr baron! jag har ett ärende till er ifrån min styfmor!

BARONEN (afsides). Hvad fattas henne? (högt) Älskvärda mamsell Fanny — och det är?

FANNY (visar biljetten). Hon har bedt mig återlemna er detta bref, som hon inte brutit, sedan hon med få ord underrättat mig om allt! — Förstår ni herr baron, allt!

BARONEN (för sig). Fördömdt ! (högt i det han tager brefvet.) Mamsell Fanny! skenet kan vara emot mig, mer. tillåt mig förklara — —

FANNY. Alla förklaringar äro öfverflödiga! Jag har ingenting att höra af er — — och ni har ingenting att säga mig!BARONEN. Jo, en sak har jag att saga er... och det är ... farväl, mamsell Fanny ! (ironiskt i det han bligar sig) Jag rymmer fältet för ... ni vet hvem jag menar! (Går hastigt genom fonden.)

FANNY (med hastigt utbrott af smärta, i det hon kastar sig ned i en stol till venster). Den eländige! Så krossades då min sköna illusion! Så väcktes jag ur min lysande dröm!

Adertonde scenen.

DEN FÖRRA. LEONORA (från höger).

LEONOBA (kommer hastigt ut från höger, blir varse Fanny och skyndar fram till henne samt omfamnar henne med ömhet och säger varmt och medlidsamt}. Fanny! älskade barn! kan du förlåta mig att jag så omildt öppnade dina ögon? Men det var det enda medlet för att rädda dig!

PANKT. O! jag icke blott förlåter . . . jag tackar er!

LEONORA. Och han har gått?

FANNY. Ja han är borta . . . och som jag hoppas för alltid!

LEONORA (med en hastig blick åt fonden). Tyst! din far!

FANNY. Var lugn! han skall ingenting märka!

Nittonde scenen.

DE FÖRRE. BRUKSPATRONEN. JANSON. GUSTAFVA. IDA. (Strax derpå) THURE.

BRUKSPATRON (från fonden, upprymd, ljuder Qustafva armen). Seså, seså, bästa fru Janson! Hvad är det för krus! Skulle inte min gamle inspektor med familj vara med vid en fest sådan som denna! (afsides i det han blir varse Leonora och Fanny). Ah!de ha' varit tillsammans! Då är det ingen tid att förlora!

GUSTAFVA (krusande). Ah, herr patron! (för sig) Hvad kommer åt honom?

BBUKSPATRON (med uppjagad munterhet). Och lilla Ida sen! Fanny! drag försorg om att din gamla lekkamrat inte har ledsamt! Leonora! gör du fru Janson sällskap in i förmaket . . . men det är sant, vi skulle först dricka ett glas!

JANSON. Åh herr patron! vi drack ju nyss!

BKUKSPATRON (med feberaktig munterhet). Nå än sen? Skulle inte ni, gamle Janson, tåla vid mera än ett? Jag har druckit fyra! (till Thure som i detsamma kommer in genom fonddorren) Thure ! säg till om en bricka med fyllda glas!

THURE. Ja, min far! (går ut i bujfretrummet och kommer om några ögonblick tillbaka med Andersson som bär fyllda glas på en bricka.)

BBUKSPATBON (hånfullt till Leonora som vill gå). Nej, Leonora! gå inte nu! Vi ska' dricka för min goda affär! Du vet nog hvilken jag menar!

LEONORA (for sig). Han skrämmer mig!

BBUKSPATRON (tömmer hastigt ett gla»). Men hvar ä' då alla mina gäster! Hvarför längre uppskjuta att tillkännagifva ändamålet med vår fest! (skyndar till högra dörren och sf>'ger artigt höjande, inåt) Stig ut, mitt herrskap! Fru öfverstinna! var så god! Fru pastorska . . . herr pastor . . . Hvar är då jägmästaren och vår nye possessionat? Ah, se der komma de?

Tjugonde scenen.

DE FÖERE. EMIL. ALLA GÄSTERNA (från höger och från fonden).

LEONORA (för sig). Jag darrar!

THURE (för sig). Gud ske lof! jag ser inte till baronen!EMIL (sökande bland alla). H var är Stjerne?

BRUKSPATRON (ropar utåt fonden). Andersson! Champagne ! (Andersson kommer in med champagne på en bricka; han bjuder omkring.)

JÄGMÄSTAREN (till Hafverberg). Hvad fanken skall det bli af?

HAFVEBBER6. Ja, inte vet jag!

ÖFVEBSTINNAN (titt pastorskan). Hvad kan meningen vara?

PASTOBSKAN (knipslugt). Ah . . . tyst min mund, så får du socker!

ÖFVERSTINNAN (till döttrarné). Jag är rigtigt ny fiken, små flickor!

LEONORA (sakta till brukspatron). Ännu en gång: betänk hvad du gör!

BRUKSPATRON (häftigt men sakta). Tyst! (ser sig omkring.) Hvar är han då? Ah, han håller sig undan i förmaket! Vänta, jag skall nog tvinga honom att komma fram! (högt i det han fattar sitt glas, hvarpå Andersson bjuder omkring åt de öfriga) Mitt herr skap! Jag har i dag en serdeles glad anledning att bedja er fatta edra glas, - en anledning som — (i detta ogonblick inkommnr Pierre från fonden med ett bref på en bricka, och skyndar fram till brukspatron som står ensam midt gå scenen) säkert skall till fullo uppskattas af alla mina härvarande vänner,

och det är . . .

PIERRE. Ett bref från baron Stjerne!

BRUKSPATRON. Frän baron? (fattar brefvet och ställer sitt glas häftigt på brickan.) Hvad vill det säga ? (bryter brefvet konvulsiviskt, kastar en blick deri ocft säger med ett utrop) Fördömdt ! han har rest! (ropar utåt) Fort! säg till om en häst! Han skall inte undkomma mig! (vill skynda ut.)

THURE och EMIL (som söka hejda honom). Min far!

BRUKSPATRON. Ur vägen, säger jag! (med enblick på Leonora.) Och ve alla dem som haft sin hand med i detta! (skyndar ut genom fonden.) LEONOKA (sakta och ångestfullt till Thure). För Guds skull . . . följ honom . . . sök att hindra! . . .

THURE. Ja, jag skyndar!

EMIL. Stjerne har rest? Hvad vill detta säga? (till Thure) Jag följer med! (De skynda ut genom fonden.)

Tjugoförsta scenen.

DE FÖRRE (utom Brukspatron, Thure och Emil).

GÄSTERNA (om hvarandra). Hvad vill det här eäga? Underlig tillställning!

WOLF (till Hafverberg). Vi dricka inbördes undertiden.

HAFVERBEBG (klingar med honom och dricker). Champagnen är bäst!

LEONORA (för sig, längst till venster). Hur skall allt detta sluta?

FANNT (sakta till henne). Gästerna betrakta er . . . låt ingenting märka!

LEONORA (söker dölja sin oro och vänder sig till gästerna). Mitt herrskap, låt för all del icke störa er . . . jag hoppas att min man strax skall vara . . . (till Andersson som i detsamma inkommer blek och förvirrad från fonden) Hvad är det? Hvad har händt?

ANDERSSON. Åh, ingenting . . . lugna sig, nådig frun . . . det var bara så att . . . att när brukspatron kom ner på trappan, så fick han ett anfall af svin del, och . . .

LEONORA. O min Gud!

ANDERSSON. Och ungherrarne ha' nu fört in honom på kontoret . . . jag skulle springa efter eau de cologue . . . men det är ingenting farligt!LEONORA (för sig). Det är jag som dödat ho nom! (Skyndar ut i fonden.)

FANNY. Min far! min stackars far! (hon följer henne.)

JANSON (sakta till Andersson som ämnar skynda in till höger). Kan jag vara till någon hjelp, tror Andersson?

ANDERSSON (rådlös). Ja, det kan inspektorn visst! kom för all del! (de gå titt höger.)

Tjugoandra scenen.

GUSTAFVA. IDA. GÄSTERNA.

WOLF (till höger). Förbannadt obehagligt! . . . Svindel?... jo jo, jag sa' alltid det, jag... hau förde så hög diet! (tömmer sitt glas.)

ÖFVERSTINNAN. Komma och bjuda folk på sådant! . . . Hm! Jag kan undra hvad brefvet innehöll?

HAFVERBEBG. Ja, det vore roligt att veta . . . Vänta, der tror jag det ligger . . . (tar upp brefvet som fallit w brukspatrons hand och nu ligger hopskrynklat på golfvet.) Det var tusan så fin stil!

KYRKOHERDEN (nyfiket). Om jag får lof, så skall jag läsa!

ALLA GÄSTERNA (samlas omkring honom). Ja, gör det!

KYRKOHERDEN (läser). "Herr brukspatron! Oförut sedda hinder göra att jag inte kan ha' den äran att emottaga er dotters hand. Jag reser genast. Stjerne."

ALLA (förvånade). Åh!

HAFVERBEBG (för sig). Jaså, det var fråga om förlofning! (högt) Han hade fått reda på att det är på upphällningen med affärerna!

ÖFVERSIINNAN. Hvad säger ni?HAFVERBEBG. Att det blir cession endera dagen . . . det vet ju hela bergslagen utaf!

ALLA. Åh!

WOLF. Då lär jag komma att få gå skall efter mina 25,000... Anamma och regera! (Går genom fonden.)

ÖFVERSTINNAN. Se der! har jag inte alltid sagt att det skulle sluta så... med ett dylikt lefnadssätt! Kom mina flickor! (De gå.)

KYRKOHERDEN. Låt os gå, Susanna!

FRUN. Jag kan undra om det bara är svindel?

KYRKOHERDEN. Nog kunde han ha väntat till efter supe'n . . . det må vara hvad det vill. (De gå.)

HAFVERBERG (bröstar sig). Om jag nu vill ha'na, så tar hon mig med uppräckta häuder. Jag skall göra ett öfverslag till i morgon, (går; alla äro nu borta utom Ida och Gustafva.)

IDA (längs till venster). Mamma, hvad säga de? hvarför gå de?

GUSTAFVA. Derför att sådan är verldens gång, kära barn! När olyckan kommer in genom ena dörren, så skynda vännerna ut genom den andra.

(I det de gå åt fonden faller ridån.)FJERDE AKTEN.

Samma rum som i Forsta akten, men med kontorsinredningen från andra aktens första tablå. Den stora pulpeten är placerad till höger, och till venster en mindre dito. Fonddörrarne äro nu stängda.

Första scenen.

THURE. KARL. (Karl sysselsatt vid den större pulpeten, Thure vid den mindre; båda arbeta flitigt.)

THURE (slår förargad handen i bordet). Nej, det går inte ! det är som att råka in i en återvändsgränd . . . bara stenväggar öfverallt!

KARL (ser leende upp från sitt arbete). Hur är det?

THURE. Det är så att siffrorna och jag komma illa öfverens efter vanligheten. Ack, de siffrorna, de siffrorna, hvad de spela för en stor rol här i verlden!

KARL. Jo jo men!

THURE. Och ju flera nollor de ha' efter sig, desto värre äro de! Hvad är en etta för slag? En bagatell! Men låt den få en fem, sex nollor i släptåg och låt det sällskapet marschera upp på ett litet papper med stämpel i ena kanten och livars text börjar med "Till sedelhafvaren betalar" — så få vi se om inte den störste hjelte i verlden bleknar för en sådan armé! . . . Hvad tror du om affärerna!

KARL. Jag tror att det är ingen fara, om man bara kan få ett års anstånd.THURE. Ja visst, om man finge det!

KARL. Vi måste anstränga oss af alla krafter att få det, ty blir det cession och man tvingas att realisera strax, så går det inte! Det är för dåliga tider!

THURE. Ja, det är sannt! Och nog ginge det väl an att få ett anstånd också, om inte de goda vännerna vore . . . Slägten är värst, sa' räfveu om de röda hundarne!

KARL. Hvad menar du?

THURE. Kors, vet du inte att Hafverberg har öfvertagit jägmästarens fordran på 25,000 riksdaler, oberäknadt inteckningen på 50,000, och att han således är en bland de största fordringsegarne. Och tro du mig, han vill ha' fullt genast.

KARL. Ah! han har öfvertagit jägmästarna for dran?

THURE. Ja, jag fick det svaret i går afton då jag var hos jägmästarn för att förmå honom att lemna anståndet. Jag for genast till Hafverberg, men han var inte hemma. Jag skref då några rader till honom och bad honom komma hit i dag, och vi ska' således snart få veta hans mening.

KARL. Och den anar du inte?

THURE. Nej! skulle du kanske ana något, du?

KARL. Kanhända!

THURE (afsides). Han ser så underlig ut! (högt) Och hvad tror du hans mening vara?

KARL. Att föreslå någon uppgörelse i godo, och att draga vinst af den ögonblickliga förlägenheten. Sådant folk som vår nye possessionat göra ingenting för intet! De göra en kalkyl för hvarje steg, och när de lägga sina penningar i ena vågskålen så fordra de alltid att den andra skall flyga högt i luften, sak samma om deri ligger heder och ära, lycka och fram tid, ja en medmenniskas väl eller ve!

THURE. För tusan, hvilken värma!KARL. Ja, jag kan inte bli annat än varm när jag tänker på hvad de der lumpna penningemenmskorna allt anse sig kunna köpa! De anse allting falt för deras usla guld, och om de någongång träffa på någon eller något som motstår dem, så säga de strax att det icke har något värde! Så skall också denne göra, derom kan du vara öfvertygad!

THURE. Men hvad tror du då att han vill köpa?

KARL. Och det gissar du inte?

THURE (liksom om han funnit något). Han vill kanske köpa bruket ? Det skall han få med uppräckta händer?

KARL. Nej, det är iute bruket han vill köpa . . . det är ... (hastigt seende åt höger, der dörren öppnas.) Tyst! din syster!

THURE (för sig). Dumt att hon skulle komma! annars hade han bestämdt förrådt sig!

Andra scenen.

DE FÖRRE. FANNY.

FANNY (från höger, med ett öppet bref i handen). Thure! Här är bref från vår styfmor! Pappa är mycket bättre, och de komma hem redan i dag!

THUBE. Hvad säger du!

FANNY (lemnar honom brefvet). Läs sjelf!

THURE (läser). Gyttjebaden ha' gjort honom godt . . . i går talade han om hemmet . . . nerfsluget har nästan alldeles gått tillbaka . . . endast en liten svaghet i minnet är ännu qvar, men läkaren har hopp om att äfven den skall ge vika, oin han bara kan aktas för starka sinnesrörelser . . . hela hans väsende är som förändradt . . . han är mild och god . . . (i det han lemnar igen brefvet) Gud ske lof!

KARL. Hade vi nu bara några tillfredsställande underrättelser att ge honom om affärerna, då han kommer hem!FANNY (helsande). Ah, forlåt, herr Nilson . . . jag såg er inte!

THURE (för si(f). Hon såg honom inte . . .

FANNY. Det är således ännu ingenting afgjordt?

THURE. Nej, ingenting ! Men i dag måste det göras, och jag väntar just herr possessionaten Hafverberg på förmiddagen!

FANNY. Han motsätter sig således fortfarande?

THURE. Ja, den uppblåsta herrn gör det! Men vi måste på något sätt söka att få honom på vår sida! — Hör på, Fanny! vill du inta' min plats ett ögon blick här vid pulpeten . . . jag måste ut i smedjan och se hur det går med våra jeruvägsskenor!

FANNY. Gerna! hvad har jag att göra?

THURE. Skrif svar på de der brefven som ligga der . . . formuläret känner du ... Lyckas den nya smidesmethoden som gubben Nilson och jag funderat ut, så tar jag emot en stor beställning för statens jernvägar i nästa vecka, och då är det ingen fara! Och sen ska' vi inte behöfva åka på engelska skenor längre!

KARL. Bara vi kunde hålla samma pris som på de engelska!

THURE. Vi få försöka! Bättre liten förtjenst än ingen . . . Och om de också bli' litet dyrare, så gör det väl ingenting, när de ä' mycket bättre!

KARL. Så resonnerar inte jernvägsstyrelsen!

THURE. Ah bah! har ingen fara! Går man den litet till mötes så är den väl inte så svart som man målar ut den! (till Karl, i det han går nära hans pulpet) Vill du göra mig en tjenst?

KARL. Gerna, om jag kan . . .

THURE (sakta). Tala litet med Fanny om Hafverberg . . . du förstår mig!

KARL (likaså). Jag? det kan jag inte!

THURE. Hvarför inte?KARL (förlägen). Derför att . . . derför att . . . jag kan det inte.

THURE. Det skälet gillas inte! (till Fanny, i det han går titt henne) Fanny lilla!

FANNY. Ja, hvad vill du?

THURE (sakta). Jag vet inte hvad det är åt vår vän derborta . . . han ser så betryckt ut ... åt mig säger han ingenting. Kanske skulle du få veta . . .

FANNY. Jag? hvad tänker du på?

THURE. Försök du att leta ur honom . . . jag fruktar att han tänker lemna oss ... och jag har bäst sett under denna tid huru omistlig han är för oss . . . Tala du med honom ... ni fruntimmer förstå er alltid bäst på sådant!

FANNY. Nej, det kan jag inte . . .

THURE. Hvarför inte?

FANNY (tvekande). Derför att ... att ... jag vill inte!

THURE. Det är ju inte något skäl! (for sig) Den ena kan inte, och den andra vill inte ! Då är saken på god väg! (högt) Adjö med er så länge! Sköt nu om affärerna bra! (Skyndar ut genom fonden.)

Tredje scenen.

FANNY. KARL.

(De arbeta ett ögonblick tyst; emellanåt kasta de en Jlyktig blick på hvarandra, men då de ertappa hvarandra, så arbeta de så mycket ifrigare.)

FANNY (för sig). Tänker han verkligen på att lemna oss?

KARL (för sig). Hvad hon är söt i den der enkla drägten! (läser tipp hvad han skrifvit) "Inventarier, hörande till den söta drägten1' (häftigt i det han stryker ut) Ah! jag är från förståndet!... jag skrifver galenskaper ! . . . jag vet

inte hur det är med mig!FANNY (för sig). Jag måste säga något . . . aunars blir det olidligt!

KARL (likaså). Om jag visste hur jag skulle börja!

FANNY (högt). Har herr Nilsson en blyertspenna?

KARL (hastigt i det han skyndar till henne med pennknifven). Jaha!

FANNY (leende). Jag bad om eu blyertspenna.

KARL (brydd). Ack förlåt ... jag tyckte att mamsell Fanny ville ha en blyertspenna formerad . . . (skyndar tillbaka till pulpeten efter en penna.) Se här är en alldeles ny!

FANNY. Ja, men den är ouppskuren!

KARL (ännu mera förlägen). Ack ja . . . jag vet inte . . . jag tänkte . . . (för sig} Herre Gud om någon ville komma!

FANNY. Vill inte herr Nilsson vara så god och formera den åt mig?

KARL. Jo, det var just det jag tänkte! (han formerar pennan hastigt och skär sig dervid i fingret) All!

FANNY. Hvad var det?

KARL. Åh, ingenting!

FANNY. Fingret blöder! Ni skar er, och det för min skull . . . Vänta! (tar upp sin näsduk och lägger ihop den.) Jag skall binda om så att blödningen stannar!

KARL. Det behöfs inte ! den har redan stannat!

FANNY. Visst inte ! Seså, håll upp fingret! (me dan hon binder om sin näsduk.) Gör det mycket ondt? er hand darrar!

KARL (öfoerlycklig i det han betraktar henne med värma}. Det är inte af smärta . . . Tvertom . . . jag tänker på att jng är bra lycklig som får spilla några bloddroppar för den. . . som . . . (stannar förlägen.)FANNY. För den som redan förut har er att tacka för sin räddning ur en fara — menar herr Nilsson säkert, — och som varit bra otacksam och dåraktig mot en sådan vän!

KARL (lifligf). Nej, så menade jag inte! För den som jag ville uppoffra mitt lif för, menade jag! (a/- sides med en suck af tillfredsställelse.) Nu är det sagt — det må bära eller brista!

FANNY (efter ett ögonblicks tyst förlägenhet). Det var lycka att det var venstra handen.

KARL (nedslagen, i det han går tillbaka till sin plats). Ja, det var lycka! (paus.)

FANNY (blygt). Ty jag vet genom Thure huru troget och huru uppoffrande den högra arbetar för oss alla.

KARL. Åh, mamsell Fanny! ni säger så bara af godhet! Bästa beviset derpå är att Thure, som alla ansågo for en odåga, är den som mest af alla sökt och äfven lyckats att hålla affärerna uppe. Ni skulle se honom bara! Uppe klockan fyra om morgonen, delande sin tid mellan kontoret och verkstäderna — än skrifvande ett affärsbref här — än deltagande i arbetet der . . . glad, jemn och vänlig mot alla . . . det är en fröjd att se honom!

FANNY. Ack ja, vi ha' alla misskännt honom djupt! Men så är det, olyckan lär oss att värdera (saktare) hvad vi förut mången gång inte ville erkänna, förblindade af medgångens högmod!

KARL. Ja, olyckan är en god skola, bara man har mod att bära den. Också är det min öfvertygelse att den ofärd som hotat er familj, mamsell Fanny, skall kunna afväpnas, och att ni åter skall kunna le och vara lycklig i kretsen af de edra. Och om jag på något sätt kunnat bidraga till en så lycklig utgång, så här jag dervidlag endast gjort min pligt . . . ja, jag har till och med endast gäldat en skuld!

FANNY. En skuld? jag förstår inte?KARL. Ack, mamsell Fanny, ni var ondast ett är gammal när er mor dog, och det är till henne som jag står i en evig tacksamhetsskuld ! Det var hon som lät mig komma i skola, som

öfvertalade min gamle, hederlige far att låta mig få läsa — ty den tiden var det inte som nu, att hvarje arbetares barn fick lära något, — ack nej ! man ansåg hvarje timma till bringad vid boken, som en stöld från arbetet, i stället för att som nu anse själens odling som ett vilkor för arbetarens utveckling och för arbetets fulländning! Och för denna välgerning står jag i en skuld som jag skulle anse allt för ringa betald, till och med, som jag nyss sade, med uppoffringen af mitt lif!

FANNY (leende). Det vore för mycken tacksamhet för en så ringa tjenst!

KARL (med värme). För mycken ? Ack nej! hvem skall väl menniskan egna en varmare, en djupare tack än den som låtit henne få del af lifvets bästa skatter, vetande och ljus? — Tro inte att jag högmodas öfver det lilla jag fått lära! — jag vet bäst sjelf huru ringa det är; men i all sin ringhet är det dock min enda rikedom, min bästa tröst, och på samma gång min gamle fars glädje och stolthet! Han, som sjelf ingenting fått lära, anser mig för ett strålande ljus! Ni småler, mamsell Fanny! men allt är ju relativt här i verlden. När den vise behöfver en sol att blicka upp till, så nöjer sig myran med lysmaskens lilla lykta nere vid stranden! Den är för henne en hel verld af ljus, der hon släpar sin tunga börda till den aflägsna stacken! — Om jag derföre med litet arbete för hennes efterlemnade kan betala den glädje er moder förskaffade mig, så gör jag ju endast min skyldighet och förtjenar ingen tack!

FANNY (efter en paus, i det hon går tillbaka till sin plats). Jag har aldrig hört er tala som i dag!

KARL. Derför att jag talar så sällan.

FANNY (utan att se upp från sitt arbete). Ni borde tala oftare — ty på den här lilla stunden harjag lärt känna min brors vän biitlrc än förut uuilcr många år.

KARL. Ack, mamsell Fanny! (i detsamma öppnas dörren till höger och man ser Ida inkomma, talande inåt rummet.)

IDA. Ja, mamma, strax på stunden!

KARL (för sig, i det han arbetar med ifver). Hvad del var skada att hon skulle komma!

Fjerde scenen.

DE FÖRRE. IDA (från höger).

IDA. Ja, jag kan inte hjelpa att jag kommer och stör er i edra räkenskaper, men mamma säger att jag inte får gå öfver gården till köket, för det blåser så kallt!

FANNY. Du stör oss inte alls, Ida lilla!

IDA. Du som bara skrifver, kan så vara . . . men herr Karl som håller på och räknar . . . (skyndar fram till hans pulpet.) Hur går det? Går det ihop?

KARL (med en suck och en blick på Fanny). Nej gudnås!

IDA. Ja, jag kom bestämdt och störde er ! det ser jag ! Så är det med pappa också . . . när han räknar så ska' man vara så tyst, så tyst . . . Hvad det också var för en idé af Thure att flytta kontoret hit, der man måste gå igenom!

FANNY (leende). Ja, du måtte vara mycket ledsen öfver den flyttningen, Ida lilla!

IDA (hastigt mycket brydd). Nu måste jag skynda mig ut i köket!

FANNY (sakta). Nej, stanna qvar!

IDA (likaså). Fy hvad du är stygg! (nyfiket) Hvarför det?

FANNY (likaså). Derför att jag vill inte vara ensam med . . . med . . .IDA (sakta). Med herr Karl?

KARL. Är inspektorn derinne, mamsell Ida?

IDA. Nej, han gick nyss ner till valsverket.

KARL. Då måste jag gå dit ned och tala med honom om en post här i hufvudboken som jag inte får klar för mig! Stannar mamsell Fanny qvar, i fall någon skulle komma under tiden?

FANNY. Ja, gerna!

KARL. Jag skall strax vara tillbaka! (afsides) Hvad hade lilla Ida här att göra! . . . hm! . . . (Går hastigt genom fonden)

Femte scenen.

IDA och FANNY.

IDA. Hvarför ville du inte vara ensam med herr Karl?

FANNY (ser envist ned på sitt papper'). Det vet jag inte.

IDA. Vet du inte? . . . det var underligt!

FANNY. Jag tyckte att det passade inte!

IDA. Passade det inte? Han arbetar ju på kontotet och du också? Hvad skulle det vara för ondt i det?

FANNY. Nej, inte för oss ... inte för dig och dina föräldrar . . . men om någon annan hade kommit . . .

IDA. Nå, än sen?

FANNY (undvikande). Det der förstår du inte, Ida lilla!

IDA. Förstår jag inte? Åh, var så god och kom ihåg att jag inte är något barn! Det värsta som kunnat hända dig vore väl att man trott att ni tyckt om hvarann, och det hade väl inte varit så farligt. — Jag skall säga dig en sak så god som två: jag tror bestämdt att han tycker om dig.FANNY. Åh, du pratar!

IDA. Säg inte det, för härom dan så hörde jag pappa och Thure tala om honom, och hur svårt det skulle vara att mista honom nu, för ingen kan sköta affärerna så bra som han . . . och då sa' Thure att han bra gerna ville ha' honom till kompanjon, i fall att Thure får öfverta' bruket . . . och när pappa tviflade på att han ville åta' sig det, så sa' Thure: Åh, nog vet jag hvem som skulle kunna förmå honom till det — sa' Thure.

FANNY. Nå?

IDA. Och det vore Fanny, sa' Thure. Tycker han om henne då, sa' pappa. Ja, det skall man väl vara blind för att inte se — svarade Thure, och så hörde jag inte mera! Och vet du, jag blef så glad öfver det lilla jag hörde att jag inte kunde sofva på halfva natten!

FANNY. Du är ett barn, Ida!

IDA. Åh du är inte mycket äldre än jag! . . . Och då tänkte jag så här: Om Thure får öfverta' bruket, och herr Karl blir hans kompanjon, och Thure gifter sig med mig och Karl med Fanny, så få Fanny och jag alltid vara tillsammans, och hvad vi då ska' bli lyckliga och hålla af hvarann!

FANNY (omfamnar henne). Min goda, snälla Ida!

IDA. Men hvad tänker jag på! Jag skulle ju ut i köket och se efter middagen! (förtroligt.) Se mamma vill att jag skall lära mig att sköta hushållet nu, för hon tänker att Thure kanske kan gifta sig till nästa år . . . och jag är så glad, så glad . . . fast jag säger åt honom att jag inte alls bryr mig om när det blir! Och då blir Thure så ond, och det är så roligt, för det räcker aldrig länge, och så är han alltid mycket snällare efteråt! Men nu får jag lof att skynda mig, för annars kommer bestämdt mamma och ser efter hvart jag tagit vägen!

FANNY (leende). Ja gå nu, pratmakerska!IDA. Men hör du, Fanny, nog kunde du tycka om unga Nilsson . . . för pappa säger att han är en prägtig gosse... och då skulle vi få det så trefligt! (Skyndar ut till venster.)

Sjette scenen.

FANNY (ensam).

Lyckliga Ida ! hon kan öfverlemna sig åt sin kär lek utan sjelfförebråelser; men jag? Är det väl först och främst sagdt att jag älskar honom? Och om si vore, skulle jag nånsin kunna tillstå det för en man som jag behandlat så högmodigt? Och äfren, förutsatt att allt detta kunde utjemnas, — är min far så förändrad att han skulle vilja ett parti mellan sin dotter och sonen till en af sina arbetare ? — Nej, det är en galenskap att vilja tänka derpå! (i det hon tankfull stöder hufvudet mot handen) Och dessutom skördar jag endast hvad jag förut sått — och har ingen rättighet att beklaga mig!

Sjunde scenen.

DEN FÖRRA. HAFVERBERG (från fonden, följd af en arbetare som öppnar dörren).

ARBETAREN. Var så god och stig in! jag skall säga till unga patron! (Stänger dörren och går.)

HAFVERBEBG (för sig). Jaså, de ha flyttat kontoret! Måtte stå skralt till ! (får se Fanny) Åh fan! se der ä' systern . . . Nu förstår jag ! Det är så tillställt att jag skulle få träffa henne ensam! Den som bara visste hur en skulle börja ifrån början! (hostar) Hm! hm!

FANNY (utan att vända sig om). Hvem är der?

HAFVERBERG (går några steg fram). Jo, det skulle väl vara jag, om inte lilla mamsell tycker illa vara.FANNY (vänder sig hastigt oia och säger något förläget då hon får se Hafverberg). Förlåt . . . jag skall genast låta säga till min bror! (vill gå till höger.)

HAFVERBERG. Det är redan gjort, lilla mamsell, och jag har ingenting emot to' få spraka litet med lilla mamsell under tiden!

FANNY. Var då så god och sitt ner.

HAFVERBEBG (sätter sig). Jaha, så god kan jag vara! hé he he!

FANNY. Hvad skulle vi kunna ha' att tala om, om jag får lof att fråga?

HAFVERBEBG. Jo, det kan vara både ditt och datt, och mycket smått och godt, det . . . för se, lilla mamsell . . .

FANNY. För det första anhåller jag om att slippa heta liten. När man är vid min ålder, så anser jag att man vext ifrån den benämningen.

HAFVERBERG. Hå kors ja, gerna för mig ! Jag skulle gudbevars göra väl jag, och liksom vara så der litet artig och kruserlig utaf mig! Men bäst te' gå rakt på saken ! Ser hon, mamsell, DU är det som så, alt jag har att fordra 75,000 riksdaler hos henncsses far, . och nu vill hennesses bror att jag skall gå in på ett anstånd med betalningen, men si, det går jag inte in på!

FANNY. Och hvarför inte?

HAFVERBEKG. Jo se, nog kunde jag gå in på det, för jag har mer multum än folk tror mig om, men det kommenderar mig inte, och derför vill jag det inte!

FANNY (fint). Och hvarför konvenerar det er inte?

HAFVERBERG. Hvarför det inte konvojerar mig? Jo det skall jag säga: derför att mamsells pappa varit stursk som en rigtig akrobat, och alltid sett mig öfver axeln och tyckt att jag varit en drummel, och det är han inte ensam om, för det har litet hvar settoch lagt märke till! Och när nu den der sturska herrn kommit på snedkadansen så är jag så golik karl så jag sätter mig på mina höga hästar igen, för si sådan är jag. och det ä' som det ä', det!

FANNY (ironiskt). Det är mycket vackert gjordt af er, herr Hafverberg!

HAFVERBEBG. Vete fan om det är vackert, men si det är mitt lag, och då ä' det som det ä'! För jag vet nog att han rynkat på näsan, och ni med, åt drankpatron som ni kallat mig; men nu är det ingen ann än jag som kan hjelpa er ur klistret, och det så drankpatron jag ä' ! Och nog kan jag göra det, om jag vill, men se då ska' jag ha'

nånting för'et också, . . . något för något och intet för intet, det är mitt lag!

FANNY (som förut). Och hvarmed skulle vi kunna göra oss förtjenta af ert ädelmodiga bistånd? Hur många procent skulle vi betala?

HAFVERBERG (stiger upp). Nej, jag vill inte ha' några procenter, inte, utan en present i stället . . . ha ha ha! en liten dussör som det kallas! Och den dussörn skulle vara hon sjelf, lilla mamsell ! (räcker ut sin hand) Slå mig ett dugtigt slag i näfven, och låt mig ta' ut lysning om söndag, så hjelper jag gubben på bena igen, och det så han ska' stå lull om det vore till domedagsotta!

FANNY (häpen och sårad, i det hon drar sig tillbaka). Hvad säger ni?

HAFVERBEBG. Jaha, det säger jag, och Hafverberg med. Och tänk mans på att det är inte skräp jag bjuder på, för jag har fyra gårdar och silfver och guld, och koppar och jernsaker, och hästar och vag nar och kor och oxar, mig sjelf inberäknadt! — Nå, konvojerar det mamsell?

FANNY (skrattande}. Nej, det konvenerar mig inte en gång!

HAFVERBERG (förbluffad). Hvasa? Hon vill inte?FANNY. Nej, jag kan inte ha' den äran ! Jag tror inte att vi passa tor hvarandra!

HAFVERBERG. Hvarför det då? Mamsell passar för mig, och då behöfs det inte mera!

FANNY. Jag tror inte att vi längre böra fortsätta det här samtalet! (vill gå.)

HAFVERBERÖ (stött). Åhå, lagom stursk, mamsell lilla! Om jag vill, så drifver jag hennes far till cession, och då få vi se hur godt det blir!

FANNY (stolt). Fattigdomen skrämmer mig inte?

HAFVERBERG. Tacka Gud att det går af med det! Men om jag vill sätta mig på tviiren så kan det hitta på och hända att jag sätter mamsells pappa der hvarken sol eller måne skiner . . . för såna affärer som han gjort . . .

FANNY (upprörd). Hvad vågar ni säga? För klara er?

HAFVEBBEBG (menande). An, jag säger inte mera än jag vill, men jag vet hvad jag tänker.

FANNT. O min Gud! (i detsamma öppnas fond dörren och Thure inträder; hon skyndar emot honom.) Thure! Gud ske lof att du kom!

HAFVEKBERG (afsides). Aj för tusan!

Åttonde scenen.

DE FÖRRE. THURE (från fonden med ett stycke af en jernvägsskena i handen).

THURE. Hvad fattas dig, Fanny?

FANNY (häftigt). Säg mig, Thure, — det kan inte vara sant hvad denna menniska säger!

HAFVERBEBG (afsides). Hon kallar mig menniska!

THURE. Hvad säger han då?

HAFVERBERG (afsides). Anfäkta den jernstören ! (högt och inställsamt.) Åh, jag sa' bara . . .THURE (kort). Ursäkta, mön jag frågade min syster!

FANNY. Han säger att min far begått någon dålig handling, och att han skulle kunna sätta honom der hvarken sol eller måne skina!

THURE. Jaså, och det säger herr Hafverberg? HAFVEBBEBS (generad). Ja . . . det vill säga, hm! det vill säga, det var bara gyckel . . . hm! för att skrämma lilla mamsell . . .

FANNY. Ett ovärdigt gyckel — inför en dotter!

THURE. Var du trygg, Fanny lilla, och lemna mig ensam med herr Hafverberg . . . vi ha' en liten affär att uppgöra på tu man hand!

HAFVERBEBG (for sig). För tusan plåtar! jag är litet otrankil för den der jernbulten! (högt) Annar», om herrskapet har något te' spraka om, så kan jag komma igen i morgon . . . (vill gå åt fonden^ THUBE (hindrar honom). Nej visst inte . . . i dag måste vi uppgöra vår affär! (sakta till Fanny) Fanny, säg till Janson att han betalar aflöningen dernere, sa att jag får vara ostörd med den der göken!

FANNY (likaså). Som du vill, min bror! (går till höger.}

Nionde scenen.

THURE. HAFVERBERG.

HAFVERBERG (/> sig). De talte sak ta vid hvarandra! Den som väl vore härifrån!

THURE. Jaså, herr Hafverberg, ni förolämpar ett värnlöst fruntimmer och utsprider om hennes far för klenande rykten som ni sjrlf måste veta vara osanna. Vet ni hvad man skulle kunna kalla ett sådant handlingssätt?

HAFVERBEBG (förlägen). Hm ! om jag- finge liksom förklara saken, så skulle herrn få, se att det varinte så farligt som mamsell sa' . . . »e, fruntimmer ta' alltid saken så . . . hm! . . . hett . . . och att jag skulle vilja "oförolämpa" någon — det kommer då aldrig i frågan!

THURE (som gått till fönstret och sett ut). Hvad rar då er mening? (för sig) Måtte min far inte kom ma förrän allt är i ordning! (högt) Förklara er fort!

HAFVEBBERG (för sig). Om jag begriper livad han 'tittar efter! (högt) Min mening? Jo det Tar så, att jag tänkte . . . (repar mod.) Men det är väl herrn som ville mig något, efter som herrn bad mig komma hit i dag?

THURE. Ja det är sannt, vi få sedan tala om detta! Sitt ner, herre! (då Hafoerberg tvekar, visar han med jernskenan på en stol och säger något barskt) Var så god!

HAFVERBERG (för sig). Den satans jernstången! (sätter sig hastigt). Tackar ödmjukast!

THURE (tar plats vid pulpeten). Det var för att höra om ni inte vill gå in på det anstånd som de öfriga kreditorerna vilja lemna?

HAFVERBERG. Och skälet hvarför jag skulle göra det?

THURE. Skälet? (stiger upp och går till honom.") Ser ni' den här skenan? (håller upp den framför honom.)

HAFVERBERG (makar bort sin stol). Jaha, den ser jag nog! (för sig) Mer än jag vill . . .

THURE. Det är ett af skälen, och om ni vill så ska' jag genast förklara mig närmare hvad den saken angår!

HAFVBBBERG (rädd). Nej jag tackar, det behöfs inte!

THURE (afsides). Hvad går åt honom? (högt) Ni tycker kanske inte om inhemsk jernvägsmateriel? HAFVEBBBEBG (hastifft). Jo bevars! mycket! (afsitdes) På afstånd!

THURE. Det är min afsigt att tillverka sådan till så lågt pris att jag kan mottaga större leveranser för jernvägsstyrelsens räkning, och derigenom få affärerna på det klara igen. Men först och främst behöfver jag dem ordnade genom att frågan om anståndet går igenom, och jag räknar nu bestämdt på er, som är en af de största fordringsegarne här i trakten. Alla de andra ha' gått in derpå.

HAFVERBERG. Jaha, och jag gör det också, men på ett vilkor.

THURE. Och det är?

HAFVERBERG. Att mamsell Fanny blir min hustru.

THURE. Er hustru?

HAFVERBEBG. Ja, det är mitt sista ord! I så fall går jag in på att lemna anstånd . . . men annars får saken ha' sin

gång!

THURE. Jaså, ni går in derpå ? Men det gör inte jag . . . jag säljer inie min syster!

HAFVERBERG (stiger upp). Ja, då kan jag inte ha" den äran . . . som jag alltid har haft . . . och efter som vi nu ha1 saken på det klara . . .

THURE (som åter sett ut genom fonstret). Ännu äro vi inte der! Sitt ner ett ögonblick till och hör hvad jag har att säga er!

HAFVERBERG (/or sig). Om jag begriper, hvarför han tittar ut genom fönstret?

THURE. Sitt ner!

HAFVERBERG (sätter sig handlöst). Tackar ödmjukast! (oroligt) Hvad har herrn att säga mig?

THURE. Att ni borde betänka er väl, herr Hafverberg, innan ni bestämdt afslår mitt anbud! Drifver ni oss nu till cession, det vill säga till att under så dåliga tider som dessa realisera egendomar och tillverkning, så vill jag endast förbereda er på attutdelningen blir mindre än ni väntar! Låter ni oss deremot få tid på oss, så kan ni om ett par år ha' er fordran betald, och till på köpet ega medvetandet af en god gerning!

HAFVERBERG. Rör mig inte!

THURE. Betänk också en annan sak, som inte är mindre vigtig. Ni vet att vi sysselsätta en stor ar betspersonal, hvars hela ve eller väl beror utaf bru kets bestånd och verksamhet. Om nu detta måste stängas, och det för er skuld, — om alla dessa menniskor blifva utan bröd, — vill ni bära ansvaret derfor?

HAFVERBEBG. De få väl skaffa sig på annat håll!

THURE. Ni vill således inte fkrifva på ert namn på min lista? (lägger fram ett papper på pulpeten.) Betänk er väl!

HAFVERBERG. Jag har betänkt tillräckligt! Och om herrn inte har något annat att säga mig . . .

THURE. Nej, jag har ingenting annat att tillägga, än att ni är en hjertlös, sniken varelse ; att det rykte ni har om er i trakten, inte lär vinna på att detta sista drag utaf er blir bekant! och att jag inte skall hålla derpå, derom må ni vara öfvertygad ! (man hör sorl utanför, och ser flera arbetare samtalande utanför fönsterna i fonden.) Och nu vill jag inte uppehålla er längre! (vänder honom ryggen.)

HAFVEBBERG (spotskt). Adjö ! (vänder sig om for att gå, men blir i detsamma varse smederna utanföre ; hastigt rädd.) Kors för tusan! om det vore en fälla han vill locka mig i ! (dröjande, i det han går fram ett par steg.) Hör nu ... herr Falk . . .

THURE (kort). Ja, h vad är det om?

HAFVERBERG (dröjande i det han kastar rädda blickar ut genom fonstret). När jag tänker rätt efter . . . så skulle vi kanske ändå kunna komma öfverens . . . hur var meningen med det der anståndet?

THURE. Femti procent nu, och borgen för full uppgörelse framdeles.HAFVEBBERG. Om herrn skuUe tala vid sin syster, och föreställa henne — — —

THURE (vänder sig mot honom med jernskenan i handen). Ett ord mera om den saken vore en förolämpning 6om jag inte skall tillåta!

HAFVEBBEBG. Nånå . . . ursäkta . . . ja)? (afsides) Jernstången här, och smederna der! Anfäkta och regera! Hvad skall jag göra!

Tionde scenen.

DE FÖRRE. JANSON. SMEDER. NILSSON.

JANSON (från fonden). Seså gossar, kom nu in bara, så ska' ni få se på annat! Var det inte värre än så! Den ska

vi nog slå ihjäl!

NILSSON. Ja, det är fåll en småsak, eller hur, gossar?

SMEDERNA (om hvarandrd). Ja, den slår vi snart ihjäl!

HAFVEBBEBG (afsides). Slår ihjäl? De mena mig! . . . Herre min Gud... jag olycksaliga menniskobarn! jag skrifver under tvärt ! (skyndar fram till pulpeten der Thure står.) Hvar är listan?

THURE (förvånad). Hur så?

HAFVERBERG (hastigt). Tag hit den ! jag skrifver under genast!

THURE (glad). Verkligen ! Det var hederligt gjort! (till Janson medan Hafverberg skrifver.) HvaJ skulle du här att göra, pappa Janson?

HAFVEBBEBG (under det han skrifver). Gör dig till nu, kanalje!

JANSON. Åhjo, de hur gökarne allesammans gåfvo sig ingen ro förrän de fick komma in och höra om det var sannt — —

HAFVERBERG (brådskande). Se här är underskriften! (lemnar papperet till Thure.)THURE. Tusen tack, herr Hafverberg! del skall ni inte ångra!

JANSON {fortsätter). Att brukspatron skulle komma hem!

HAFVERBERG (för sig). Hä' —

JANSON. Och så ville de slå ihjäl aflöningen med detsamma!

HAFVERBERG (förbluffad). Hvasa? (till Janson) Hvem skulle de slå ihjäl?

JANSON. Åh, se bror Hafverberg! Kors, aflöningen, vet jag!

HAFVERBERG. Hvad vill det säga?

JANSON. Att få ut sina pengar! Det kalla gossarne att slå ihjäl aflöningen!

NILSSON. Jo, gör vi så! Min son han har slagit ihjäl många tockna, han!

HAFVERBERG (för sig). Ack jag åsna!

JANSON. Hvem trodde du att det var fråga om? (listigt) Kanske någon gammal räf?

HAFVERBERG (ond). Gå för tusan!

THURE (till arbetarne). Nu, pappa Janson, nu mina vänner är det ingen nöd längre! Nu kunna vi arbeta igen och repa opp affärerna! Herr Hafverberg här har inte kunnat motstå sitt ädla hjerta, han har gått in på anståndet!

JANSON. Det var gentilt gjort, bror Hafverberg!

SMEDERNA. Hurra för patron Hafverberg!

NILSSON. Ja, det ä' då första gången! Hurra!

ALLA. Hurra!

THURE (till Hafverberg). Ser ui, tacka mig till för det jag gjort er populär!

HAFVERBERG (ond). Tacka? tacka fan för det! (för sig) Ett sådant nöt jag var som lät lura mig! (efter ett ögonblicks funderande.) Jag låter affiirn med jägmästaren gå tillbaks, och det i morgon dag! (går ut genom fonden.)Elfte scenen.

THURE. JANSON. NILSSON. SMEDER.

JANSON (brister ut i ett gapskratt). Ha ha ha! den gången var det fegheten som bedrog snålheten!

THURE. Hvad menar du, pappa Janson?

JANSON. Jag menar att vi gaf dig ett godt handlag kära Thure; för hade han inte fått se smedsnäfvarne så hade han väl inte så lätt skrifvit under! När syster flin sa' att han var här, så tänkte jag: Då ska' jag låtsa som jag hade aflöning härnere och ta; gossarne med mig, så kör det kanske på litet . . . och ser du att det gick!

THURE. Men var det också rätt, pappa Janson?

JANSON. Ja, hvari ligger det orätta? Hade han inte haft sjukt samvete, så hade han inte låtit skrämma sig!

THURE. Ja, men jag ville ha' uträttat detta ulan hjelp!

JANSON. För att kanske bli PH egenkär tok ifrån att ha' varit en odåga? Nej, kära gosse! ingen är sig sjelf nog, vi behöfva alla hvavandras hjelp här i verlden!

Tolfte scenen.

DE FÖRRE. KARL (från fonden).

KARL (skyndsamt). Nu äro brukspatrons h:ir! De stiga just nu ur vagnen vid stora byggningen! (till Thure) Din far frågade efter dig!

THURE. Han frågade efter rr.ig, säger du? (till Janson och arbetarne) Kom mina viinnor! (skyndar ut genom fonden.)

JANSON (vill gå åt höger). Hvar är gumman min?

KARL. Hon Ur redan der; och Ida också!JANSON. Kom då och låt oss skynda ! - Jag gläder mig åt det här som ett barn ! (skyndar ut i fonden, följd af alla, utom Karl och Nilsson.)

Trettonde scenen.

NILSSON. KARL.

NILSSON (ser på honom en stund, och går sedan fram och slår honom sakta på axeln). Nå min gosse, du är den endaste som inte ser rigtigt glader ut! Hvad är det åt dig?

KARL. Ingenting, far! ingenting!

NILSSON. Nå, ska' vi då inte gå dit och väl komna patrons, vi också?

KARL (med en suck). Hvad skulle det tjena till? De ska' ändå se mig öfver axeln!

NILSSON. Se min son öfver axeln? Det ska' de låta bli, för det gör min själ ingen, lita på det, du! Och de ska' minst göra så med dig som de mest ha' att tacka för att det ännu håller ihop ! Och jag ska' säga dig en sak, att om du vill så kan du få hvilken flicka som helst att säga ja, om du friar, — för du ska veta att gubben far din har lagt af några styfrar, och andra gamla smeder också några, och vill du så gör vi ett bolag och ställer dig i spetsen för'et, och du blir brukspatron så godt som en ann!

KARL. Hvad säger du, min far? Ett bolag?

NILSSON. Ja du, det ä' vi karlar till - — så smeder vi också bara ä'! Vill du, så säg ett hälft ord och det ska' gå som eu dans! Men ser du, son min, du får inte gå och sörja och se bleker ut, för du går ändå utanpå dem allesammans, det säger jag fast jag är din far!

KARL. Tyst, tyst! jag är en högmodig, ömklig stackare, min far! ty i detta ögonblick blygs jag för min ställning, och del bör ingen hederlig karl göra!NILSSON. Är du högtärdig? Nå nå, det är visst en synd; men så bar du något att vara högfärdig öfver också, för du vet något, du! (man hör gladt sorl och rop utanföre.) Men tyst ! nu komma de hitåt . . . räta upp dig, min kära gosse, och se inte ut så der hängfardig, inte!

KARL (för sig). Den som vore fyra famnar under jorden!

Fjortonde scenen.

DE FÖRRE. BRUKSPATRON. LEONORA. EMIL. THURE. FANNY. JANSON. GUSTAFVA. IDA. SMEDER. ARBETARE.

(Brukspatron och Leonora inkomma arm i arm, följda af de öfriga, och af arbetarne som stanna i fonden, der dörrarne förbli öppna, och der allt flera af folket samlar sig under scenens lopp.)

BRUKSPATRON. Jag tackar er ännu en gåug, mina vänner, for edra välönskningar och ert hjertliga mottagande! När jag för två månader sedan lemnade hemmet, trodde jag inte att jag skulle få återvända hit så snart, — och (med en öm blick på Leonora) allraminst så lycklig och nöjd som nu! — Och om ni sätta något värde på er gamla husbondes lif, så tacken min älskade hustru här, som räddat det åt er och mina barn!

LEONORA. Min vän ! låt oss tacka försynen som räddat oss båda!

BRUYKSPATRON. Ja du har rätt, min Leonora! (till folket) Af min son här (visar på Thure) emottogjag nyss underrättelse om att det lyckats honom ordna affärerna, och att bruket kan fortfarande hållas i gång; — det gläder mig att jag misstagit mig på honom — — (med en blick på Leonora) som på så mycket annat! Och långt ifrån att som förut anse honom för en odåga, håller jag honom nu för en dug-lig och arbetsam och god son, åt hvilken jag kan öfverlemna omsorgen om er framtid ! . . . Min kraft är bruten, jag drar mig tillbaka, och föreställer har för er er nye husbonde! (tager Thure vid handen och for fram honom till arbetarns) Lefve brukspatron Thure Falk!

FOLKET. Hurra! Lefve vår unga patron!

THURE. Tack, min far! Gud välsigne er för ert förtroende, det skall aldrig svikas! Men på det att jag lugnt kan gå framtiden till möte, så låt mig taga till bolagsman en vän, hvars värde jag nu lärt att skatta, och utan hvilken jag bara är en halfhet, ty vi komplettera hvarandra som natt och dag ! Jag sköter tillverkningen, han affärerna. Inte sannt, min far, du tillåter ju det?

BRUKSPATRON. Gerna ! Och hvem är din nve bolagsman?

THURE (går fram till Karl, som dragit sig undan längs till venster, samt fattar hans hand och för ho nom ned till brukspatron och Leonora). Här min far, har jag honom!

BRUKSPATRON (till Leonora, med en viss rörelse af stolthet). Smedens son! Min för detta bokhållare!

LEONORA (sakta). Min vän!

BRUKSPATRON (leende). Förlåt! men det går inte så fort att ändra natur!

THURE. Ingen förtjenar det bättre än han, min far, ty utan honom hade jag ingenting kunnat uträtta!

KARL. Herr brukspatron . . . jag . . .

BRUKSPATRON (fattar hans hand) Jag skattar min son lycklig att få en sådan bolagsman! (till Nilsson som med spänd uppmärksamhet och strålande af stolthet står främst bland smederna och betraktar sin son) Han har, liksom hans far före honom, varit ett mönster för en redlig och trogen tjenare!

NILSSON. Och litet fyrkar ska' han också sätta in i det nya bolaget, så smedsson han än är!BRUKSPATRON (med en liten anstrykning af förnämhet, som han strax' rättar). Nå, då är det ju sä mycket bättre, kära Nilsson!

THURE (till Karl). Nå? antar du mitt tillbud?

KARL (rörd oeh glad). Om jag antar? (skakar hans händer.) Du vet inte hur stolt och lycklig du gör mig!

THURE (muntert med utbredda armar). Så kom i min famn min käre kompanjon ! (sakta i det han om famnar honom.) Och blifvande svåger!

KARL (likaså). Hvad säger du?

THURE (sakta). Tyst! vi få inte begära för mycket af gubben på en gång! Laga först att du blir på klar fot med Fanny! (till Emil) Nå, bror Emil, har du inte lust att ingå som medintressent i affären!

BRUKSPATRON (gladt). Ja, hör du Emil, det kuude kanske roa dig!

EMIL. Nej, min far . . . nej, Thure, tack så myc ket! jag reser till Mexiko. Jag tar tjenst i kejsar Maximilians här!

THURE (kort). Lycka till!

LEONORA. Emil! stanna hemma hos din far! hos oss!

EMIL. Nej, det är omöjligt! jag liar ju redan fått permission ! (ajsides) Här börjar bli' för mycket mobbigt! Smedssöner! fy! (han går genom fonden.)

Femtonde scenen.

DE FÖRRE. (Utom) EMIL.

BRUKSPATRON (ser efter honom). Emil är konseqventare än jag! Han lemnar mig — han, som var mig kärast ! (högt) Jag är trött efter resan och behöfver hvila . . . Kommer du med, Thure? I afton träffas vi alla uppe hos oss!JANSON (åt hvilken Gustafva gjort miner och tecken). Och gumman min som bespetsat sig på att få behålla herrskapet qvar ! Seså, herr patron, gör henne till viljes och stanna en stund hos oss!

LEONORA (till brukspatron). Min vän ... om du inte är allt för trött! Du minns ju också hvad jag talte om? (visar oformärkt på Ida som talar med Fanny och Karl till venster.)

BBUKSPATBON (leende). Ja, ja! jag måste således genomgå min botgörelse ända till slutet?

LEONORA (smekande). Barnens lycka är ju vår!

BBUKSPATBON. Du har rätt! (högt) Nå, jag stan nar väl då, efter alla så vilja!

GUSTAFVA. Tusen tack för det, herr patron!

BBUKSPATBON. Och nu har jag en sak att tala med min gamle inspektor om.

JANSON. Jaså! här är jag, patron!

BBUKSPATBON (skakar hans hand). Hör på, ni undandrar er ju inte att fortfarande med råd och dåd bistå de unga, och vara dem ett lika troget stöd som ni varit mig? Inte sannt gamle Janson, ni stannar qvar?

JANSON. Ja, hvart skulle en gammal gårdvar som jag ta' vägen ? Här har jag vuxit fast med mina bästa minnen, och vill ni ha' mig, gossar, så stannar jag qvar tills man bär mig härifrån!

GUSTAFVA. Kors kära gubben, så du talar!

BBUKSPATBON (leende). Godt! men känner jag Thure rätt, så vill han ha' borgen för det!

JANSON. Det vore tusan! Hvad vill han då ha'?

BRUKSPATRON. Om man skulle försöka med att ge' honom lilla Ida?

IDA (afsides). Hvad säger han?

GUSTAFVA. Herre min skapare!

JANSON. Jaså, han nöjer sig med henne? — — Och hvad säger patron om det?BRUKSPATRON. Jag säger att om jag vove tjugo år, så skulle jag göra som han!

JANSON (for Ida till Thure). Nå, då är Ida hans! Gud välsigne er barn!

THURE (skyndar fram till föräldrarne). Min far! och du min mor! hur skall jag kunna tacka er?

LEONORA. Genom att blifva lycklig! (saktare) Och att glömma det förflutna!

THURE (böjer sig ned ofver hennes hand). Ni är en engel — ty ni vet att försona ! (t det han skyndar tillbaka till Ida som han omfamnar?) Min Ida!

ALLA. Lefve vår unga patron och hans fästmö!

THURE. Tack mina vänner! Nu byter jag inte lott med en kung!

JANSON. Tror jag rasande väl! Och nu ger jag dig flickan min med lugnt hjerta och gladt mod, ty nu är du på din rätta plats, nu har du framtid och vänner och fullt upp med arbete — och då blir ingen en odåga här i verlden!

SLUT.Svenska Theatern.

N:o 6re. N:o Sr». 1. Magister Bläckstadiui, La»tift\ i». 46. En midsommarnatt i Dalarne. 50. 3. Läkaren. Skådespel i 4 akter 75 47. En natt i Falkenberg. 50. 3. En Födelsedag på Gäldstugan. 50 48. En god uppfostran. 60. 4. Rita Morbror. Lustspel. 50- 49 Aprilnarrit. 50. 5. Engelbrekt och håna Dalkarlar. 75. 50. För sent! 50. 6. Stockholm, Weileråi och Upsala. 50. 51. / Bohuslänska Skärgården. 50. 7. Herr Dardanell och hans upy- 52. Kusinen eller Studtntafventijret. 50 tåg på landet, 50* 53. niekingsfticlan. 50. 8. ISte och 1946. r.O 54. TiijijiirjHclia». 50. 9, Jernbäraren. Skådespel. 50,' 55. Den gra Paletån. 50. 10. Hittebarnet. Lustspel. 50 56. Lefve Fåfängan! 50. 11. Posilivhataren. 50. 57. Nyårsnatten på Mosebacke. 75. 12. Jenny eller ångbåtsfärden. 35. 58. Valborgsmesso-aflonen. 75. Samtliga af A. BLANCHB. 59. En Hufvudpassion. 50 IS, Mäster Fmita, af J. Jolin. 1: — 60. Huru tiden förändrar. 50. 14. Del Otroliga, af K. Kullberg. 50 61. Mitt andra Jag, af SafstrBm. 50. 15. Femhundra Riksdaler Banko, 62. "På Qröna Lund". 75. af M. Cramwr. ‚50. 63. Hyresgäst och Husegare. 50. 16. En half million, Lustspel af dens. 50. 64. Tomtegubbarna, af Bedberg. 36. 17. Symamsellerna, af dens 75 65. Elfjungfmn. 75. 18. Barnhuibarnen, af J. Jolln 1: 35. 66 Min hustru vill tå ha det. 50. 19. Bröstkaramellerna, af dens. 50. 67. De» Ondes Betegrare. 75. 20. Flickorna på Söder. 50. 68. En Bengalisk Tiger. 50. 21. En revolution i månan. 50. 69. Blixt och Dunder. 50. 22. Profbladet eller Frihetens lön 35. 70. Andra Tider, Andra Seder, af X. 50. 23. Polkander i Stockholm. 50. 71. Tre för En, efter B6gh. 50. 24. Carl XII vid fullava eller 72. Bark, Park och Stark. 60. Sista resursen. 50 73. Det höga 0. 50. 26. Tidens strid, 50, 74. Doktorn och Apothekaren. 50. 26. Polkander och hant Fru. £0 75. "På Kärlekens vingar". 50 27. Döden Fadder, af Blanche. 50. 76. ifajorskans krinolin. 50. 28. Kinnedianterna. af dens. 50. 77. lin kopp The 50. 29. Den politiske kocken af dens. 50. 78. Han reser för att roa tig- 50. 30. Flickorna på Norr. 50. 79. Dm sälsynte Ynglingen. 25. 31. Efter SO år, af Topelius 1: 50. 80. Allas vår tant. 50. 32. Gustaf Adolf och Sea'on. 75. 81. Nyårs-Kommitén 25. 33. En nyårsmorgon' Storkyrkoiornet. 36. 82. Den resande Studenten. 50. »4 Lilla Apan. Vådevill. 25. 83. Den Tanktpridde. 26. 36. -En knalleffekt. 35. 84. Sanningsvännen. 25. 38. Örebro fåfänga, af J. Jolin. 50. 85. Calle Gläder. 25. 37. Bin Ondes gåfca, af F. Hedberg 50. 86. En gammal Goae. 25. 38. Min vän Löjtnanten, af den>. 50- 87. Eu svartsjuk tok- u. 39. När man inte har pengar. 50- 88. Ett studentputs. 25. 40. Också en Profet. 50. 89. Mamiell Garibaldi 50. 41. Och ändå rör det sig. 35. 90. Den tvaga sidan. 50. 42. Fyra dagar af konung Gustaf 91. EU äfventyr i Humlegården. 80. likt regering. 75. 92. Bror Jonathan. 25. 43. Tidningukrifvaren, 76. 93. Riksdagsmannen. 25. 44. Liliarepreiten. 75. 94 Slutoalen 25. 46. Längtan efter äfaeutyr. 75 9fi. På Hasietoactea. 25.N:o öre. N:o öre. 96. Frieri och förställning. 50. 142. Rosa och Rosita. 50. 97. Mumbo-Qumbo-Gonygong. 50. 143. Min Tants Planer. 50. 98. Ung-Hanses Dotter. 1: 25. 144. Min Son på Oalejan. 25. 99. Ihrrel Var »å god och ett. 50- 145. N:o 1. 50. 100. Majkungen. 25. 146. Bort med Stånden!!! 25. 101. Kröningsfesten. 25. 147. Tidnings-Redaktrisen. 50. 102. När man inte har möbler. 50. 148. Frivilliga och Motvilliga. 50 103. Orpheus i Underjorden. 50 149. Friarn kommer. 50 104. Sluttalen N:o 2. W. 150. Maskeraden i Vindskammaren. 50. 105. Ännu en gång " Den svaga sidan". 2fi, 151 &i £i(e» Berättelse utan namn. 50. 106. Sällhet på flaskor. 25. 152. Norr och Söder. 50. 107. öirl SabeUräff och hans rivaler. 25 153. En Aftonunderhållning. 26. 108. Troll/lastan. SO 154 CfaiZer Aftonsången. 25. 109. Frun af ståndochfrun i ståndet. 75' 155. Korp-Kirsti. 50. 110. Malias korgar, af A. Safström. 25. 156. Mjölnar/röken, af J. Jolin. I: — 111. Sven och liten Anna. 50. 157. Brölloppet på Ulfåsa, af 112. Aldrig för sent! 75. Hedberg. 1: 25 113. Två unga löjtnanter. 25. 158. Sten Sture den yngre, sfLbm. 1: — 114. Inte en smula jaloux. 2ii. 159. Ett Åfventyr af Ii. Gustafsson. 25. 115. Ulla skall på bal. 25. 160. De Nygifta, af Bjorustjerne- 116. Giftbägaren. 75. • Björnson. 50. 117. Till tings! Till tings! 50. 161. Tillåt min fru. 50. 118. Jag ber tusen gånger omförlätelse 50. 162. På Narri, af Morean. 50 119. Fi ära alla lika. 50. 163. En Communisl, af J. Jolin. 25 120. En Söndag på Amager. 50. 164. Sia! och Kär"a. af J. Jslln 50. 121. De begge Pomaderna. 50. 165. Andersson, Pettersson och Lund 122. Blommor i drifbänk. 75. ström. 60. 123. Herr Jönssons äfventyr i Spanien. 50- 166. Tvä Lustiga Turar. 50. 124. Anna-Stinas illusioner. 75. 167. Familjen Benoiwn. 75. 125. Siudenthataren. 50. 168. Under Utställningen. 50. 126. Kårleken få Sommarnöje. 2!.. 169.

Söndagslejonen- "0. 127. Ett Stockholmsgenie. 50. 170. En Odåga. 60. 128. fatttV få mynt, 60- 129. Af frieri i Westergöthlant. 50. Särskild! utglfne ärat 130. Grannarne. 25. 131. Dajre» prrgfr. 1: 25- Sommarafventyr på Djurgården. 35. 132. Den olycklige älskaren. 25. Hamöopatisk kur. '5. 133. Smädeskrifvaren. 75. Min lyckliga Stjerna, af Scrlbe. 50. 134. Studentens Majnatt. 25- Studenten och hans Älskarinna, 35. 135. Mammas Gosse. 25. Amuletten eller Ettparadispå vinden 35. 136. .En Komedi, af Jolin. 76- Lilla Bertha. 50. 137. Wermländingarne. 75. Min hustrus andre man. BO' 138. Poie» Blöder! 25. Malins Bröllop, af SäfstrOm. 35. 139. £» Öfyerste i fordna dagar. 50. Rosen pä Kungsholmen. 50. 140. Dm gamle Skådespelaren. 25. Dottersonen. 50. 141. Den gamla Aktrisen. 25. Nipperboden, af Säfström 35.

Stockholm. Alb. Bonniers Boktryckeri, 1867.